

ASOMEDYA

EYLÜL / EKİM 2010

ANKARA SANAYİ ODASI YAYIN ORGANI

Nurettin ÖZDEBİR:

Artık kriz psikolojisini geride bırakmanın ve geleceğe odaklanmanın zamanı gelmiştir.

2. TSK MALZEME SERGİSİ

1-10 Ekim 2010

ASO 1. Organize Sanayi Bölgesi Sincan-ANKARA

ANKARA SANAYİ FUARI

1-5 Ekim 2010

ASO 1. Organize Sanayi Bölgesi Sincan-ANKARA

Savunma Sanayi Yan Sanayicilerinin
Buluşma Noktası ANSAF'10

www.ansaf10.com

ÇUHADAROĞLU

Alüminyum Sistemleri

İsmimiz Referansımızdır...

ÇUHADAROĞLU 56 yılın tecrübesiyle; Alüminyum Doğrama, Cephe Kaplama Sistemleri, Özel Sistem Serileri, Kompoze Cephe Kaplama Sistemleri, Otomatik Kapılar, Alüminyum Aksesuarları, Kapı Pompa ve Mekanizmaları, Alüminyum, Yangına ve Patlamaya Dayanıklı Güvenlik Ürünleri, Isı ve Ses Yalıtımı Kapı-Pencere Sistemleri, Alüminyum Korkuluk Sistemleri alanlarında hizmet vermektedir.

Merkez: Hürriyet Mah. Cemil Bengü Cad. No:41 34403 Kağıthane / İstanbul / Türkiye Tel: 0212 224 20 20 (pbx) Faks: 0212 224 20 40

Fabrika: Yakuplu Köyü Yolu 34900 Büyükçekmece / İstanbul / Türkiye Tel: 0212 875 35 80 (pbx) Faks: 0212 875 11 08

www.cuhadaroglu.com • metal@cuhadaroglu.com

...bir **ÇUHADAROĞLU** Holding kuruluşudur

ASOMEDYA

ANKARA SANAYİ ODASI
YAYIN ORGANI
EYLÜL / EKİM 2010

**ASO Adına İmtiyaz Sahibi
Yönetim Kurulu Başkanı**
NURETTİN ÖZDEBİR

Yazı İşleri Müdürü
OKAN SAYKUN

Yayın Yönetmeni
NACİ CANPOLAT

ASOMEDYA Yönetim Yeri
Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 03 12 417 12 00
Faks: 03 12 417 52 05
Email: aso@aso.org.tr
www.aso.org.tr

Yapım

CAST GRAPHIC

Tokdemir Ajans

Prodüksiyon - Organizasyon - Yayıncılık
Ltd. Şti.

Turan Güneş Bulvarı 4. Cad. 90. Sok. 1/3
Yıldız - Çankaya/ANKARA
Tel: 03 12 440 87 07(Pbx)
Faks: 03 12 440 12 92
www.tokdemirajans.com

Baskı ve Cilt

TŞOF Trafik Matbaacılık San. Tic. A.Ş.
Organize San. Böl. Orhan Işık Cad. No: 3
Sincan- Ankara
Tel: 03 12 267 08 97 - 98
Faks: 03 12 267 06 93
plakamatbaa@tsoftrafik.com.tr

Reklam Rezervasyon

03 12 440 87 07

Yayın Türü

Yerel Süreli

ANKARA SANAYİ ODASI
ÜCRETSİZ YAYIN ORGANIDIR.

Reklamların sorumluluğu reklam veren firmaya ait olup, Cast@Graphic Ajans hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Dergide yayınlanan yazılar, yazarların düşüncelerini kapsamaktadır.

Basım Tarihi

27 Eylül 2010

Okuyucu Dağılımı

ASO Üyeleri	%50	Üniversiteler	%5	Basın	%6
Valilikler	%2	Demekler	%2	Bankalar	%1
Oda ve Borsalar	%12	Büyükelçilikler	%1	Devlet Protokolü	%1
Siyasi Partiler	%1	Belediyeler	%2	Bakanlıklar	%7

SUNUŞ

İstanbul Sanayi Odası'nın her yıl açıkladığı Türkiye'nin 500 Büyük ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırması, 2009 yılında şirket karlılıklarının arttığını gösterdi. Bunun üzerine "kriz Türkiye'ye teğet geçti" tartışması yeniden alevlendi. Biz de sanayi odası başkanlarının görüşlerine başvurduk. Gelen yanıtlar, 2009 yılında şirket karlılıklarındaki artışın faizlerdeki ve reel ücretlerdeki düşüşten kaynaklandığını ve sanayi üretiminin hala 2008 yılının gerisinde kaldığını vurgulayarak krizin maliyetinin çok da düşük olmadığına işaret ediyor.

Bu ayın Dosya bölümünde Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. İktisat Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Özge Aynagöz Çakmak'ın "Türk Sanayisinin Avrupa Birliği Piyasasında İhracatta Rekabet Gücü" başlıklı çalışmasını yayınlıyoruz. Ülkelerin rekabet gücü karşılaştırmalarında birçok faktörün hesaba katılması gerektiğini ifade eden Çakmak, sanayimizin rekabet gücünü artırabilmek için katma değeri yüksek, teknoloji yoğun sektörlerin üretim ve ihracatının desteklenmesi gerektiğini belirtiyor.

Bu ayın Büyüteç Bölümünde Kocaeli Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Kenan Aydın'ın "BRIC ülkeleri ve Hindistan" başlıklı yazısı yer alıyor. Hindistan, küresel ekonominin yükselen yıldızlarından biri. Hem dünya ekonomisi hem de dünya ticaretindeki payı hızla artan Hindistan ile ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi Türkiye için de büyük önem taşıyor. Doç. Dr. Aydın, yazısında Hindistan'daki iş olanakları ve iş kültürü hakkında ayrıntılı bilgiler veriyor.

Bu ayın söyleşisini caz müzisyeni Kerem Görsev ile yaptık. Dünyada ve Türkiye'de caz müziğinin fazla dinleyicisi olmadığını belirten Görsev, Türk gamları, ezgileri ve ritmlerinin farkedilmelerini ve dinlenmelerini kolaylaştırdığını söylüyor.

Naci Canpolat
naci.canpolat@aso.org.tr

içindekiler

6

Temmuz Meclis

Ekonomik Toparlanmanın Sürdürülebilmesi İçin Ekonomik Tedbirlerin Alınması ve Güven Ortamının Korunması Gerekir

Ağustos Meclis

Ağustos Meclis Toplantısı Ankara Valisi Alaaddin YÜKSEL'in Katılımıyla Gerçekleşti

18

40

Forum

İstanbul Sanayi Odası'nın Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2009 araştırma sonuçları, artan karlar nedeniyle krizin teğet geçip geçmediği tartışmalarını yeniden alevlendirdi.

Sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Dosya

Türk Sanayisinin Avrupa Birliği Piyasasında İhracatta Rekabet Gücü

Yrd. Doç. Dr. Özge AYNAGÖZ ÇAKMAK

50

62

Büyüteç

BRIC Ülkeleri ve Hindistan

Doç. Dr. Kenan AYDIN

Nurettin ÖZDEBİR

THE CHAIRMAN OF THE BOARD OF DIRECTORS OF ACI

editorial

Two faces **of crisis**

Global financial crisis is defined as the deepest crisis that the capitalist system experiences after the great depression of 1930s. The crisis caused economic recession as well as an increase in unemployment worldwide. Developed countries tried to prevent collapse of financial system and limit the effect of the crisis on real economy by taking monetary and financial measures. It is observed that these measures have been effective to a certain degree. However these measures caused a rapid increase in public debts and deterioration in financial stability in many developed countries. It will take time to remedy these financial instabilities.

Global crisis has also affected Turkish economy, and industrial production and exportation decreased rapidly, the economy shrunk 4.7 percent and many companies were shut down and the unemployment rose up to 16.1 percent. Economy management as well as Central Bank tried to limit the effects of the crisis over real economy by taking measures against the global crisis like other countries. A reduction in VAT-PCT rates was applied in several sectors by our Chamber's proposal, and increase in unemployment was restrained to a certain extent by increasing time and appropriation of short-time working. Despite all these measures taken, the cost of global crisis over real sector has been high.

However Turkey has overcome the crisis very rapidly. The economy growth in the first half of the year was 11 percent and the unemployment regressed to 10.5 percent. Turkey is one of the exceptional countries that overcome the crisis without its financial structure being destroyed. The strong structure of the banking system prevented the crisis to cause long term financial costs.

The increase in profits of the biggest 1000 industrial enterprises of Turkey in 2009 indicates that the cost of the crisis over the real sector was not as high as it was dreaded. Increase in profitability resulted mainly from the decrease in interests to decrease the cost of loans in terms of TL and appreciation of TL to decrease the costs of loans in foreign currency. However it should be remembered that this result was achieved as a result of economic policies implemented.

Despite positive developments in the economy, production is still behind the year of 2008. The unemployment rate is still high. Uncertainties and fragilities persist and some fluctuations may be experienced in upcoming periods. However it is time to leave the crisis psychology behind and focus on the future.

Nurettin ÖZDEBİR

ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

başyazı

Krizin **iki yüzü**

Küresel finansal kriz 1930'lu yılların büyük buhranından sonra kapitalist sistemin yaşadığı en derin kriz olarak tanımlanmaktadır. Kriz, dünya ekonomisinde küçülmeye yol açarken dünya çapında işsizlikte de bir artışa yol açmıştır. Gelişmiş ülke ekonomileri krize karşı parasal ve mali tedbirler olarak finansal sistemin çökmesini önlemeye ve krizin reel ekonomi üzerindeki etkisini sınırlamaya çalışmışlardır. Bu tedbirlerin kısmen de olsa etkili olduğu görülmektedir. Ancak, bu tedbirler birçok gelişmiş ülkede hızla kamu borçlarının yükselmesine ve mali dengelerin bozulmasına yol açmıştır. Bozulan bu mali dengelerin düzeltilmesi zaman alacaktır.

Küresel kriz Türkiye ekonomisini de etkilemiş, sanayi üretimi ve ihracat hızla düşmüş, ekonomi yüzde 4,7 küçülürken birçok işletme kapanmış ve işsizlik yüzde 16,1'e kadar yükselmiştir. Ekonomi yönetimi ve Merkez Bankası'nda diğer ülkeler gibi krize karşı tedbirler olarak krizin reel ekonomi üzerindeki etkilerini sınırlamaya çalışmıştır. Odamızın önerisiyle çeşitli sektörlerde KDV-ÖTV indirimlerine gidilmiş, kısa çalışmanın süre ve ödeneklerinin artırılmasıyla işsizlikteki artış bir ölçüde de olsa frenlenmiştir. Alınan tüm bu tedbirlere rağmen küresel krizin reel sektör üzerindeki maliyeti yüksek olmuştur.

Ancak, Türkiye krizden çok hızlı bir biçimde çıkmaktadır. Yılın ilk yarısında ekonomi yüzde 11 büyümüş ve işsizlik yüzde 10,5'e gerilemiştir. Türkiye, krizden mali yapısı bozulmadan çıkan ender ülkelerden birisidir. Bankacılık sisteminin güçlü yapısı, krizin uzun vadeli finansal maliyetler doğurmasını engellemiştir.

2009 yılında Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşunun karlarındaki artış da krizin reel sektör üzerindeki maliyetinin korkulduğu kadar yüksek olmadığını göstermektedir. Karlılıktaki artış, esas olarak faizlerdeki düşüşün TL cinsinden ve TL'deki değerlenmenin döviz cinsinden borçlanmaların maliyetini düşürmesinden kaynaklanmıştır. Ancak, bu durumun da uygulanan ekonomik politikalar sonucunda elde edildiği unutulmamalıdır.

Ekonomideki olumlu gelişmelere rağmen üretim hala 2008 yılının gerisindedir. İşsizlik hala yüksektir. Küresel ekonomideki belirsizlikler ve kırılganlıklar devam etmektedir ve önümüzdeki dönemlerde bazı çalkantılar yaşanabilir. Ancak, artık kriz psikolojisini geride bırakmanın ve geleceğe odaklanmanın zamanı gelmiştir.

ASO MECLİSİ

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

28 Temmuz 2010

Ekonomik toparlanmanın sürdürülebilmesi için ekonomik tedbirlerin alınması ve güven ortamının korunması gerekir

NURETTİN ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

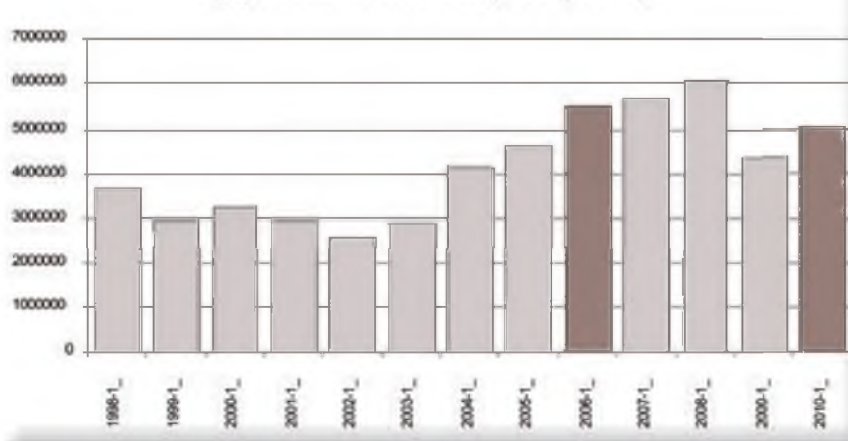
Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri, basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri, bildiğiniz gibi yılın ilk çeyreğinde ekonomi yüzde 11,7 büyüdü. Ekonomi, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sabit fiyatlarla bir önceki döneme göre binde 1 büyüdü. Birinci çeyrekteki bu büyüme mem-

nuniyet vericidir. Ancak, bu büyümede baz etkisi önemli bir rol oynamıştır. Özellikle bir önceki döneme göre büyümenin binde 1 gibi düşük oranda olması, ekonomideki büyümenin çok güçlü olmadığını düşündürmektedir.

Yüzde 11,7'lik büyümeye rağmen üretim düzeyi hala 2008 birinci çeyreğinin yüzde 4,5 altındadır.

I. Çeyrek Yatırım Harcamaları (Sabit fiyatlarla)

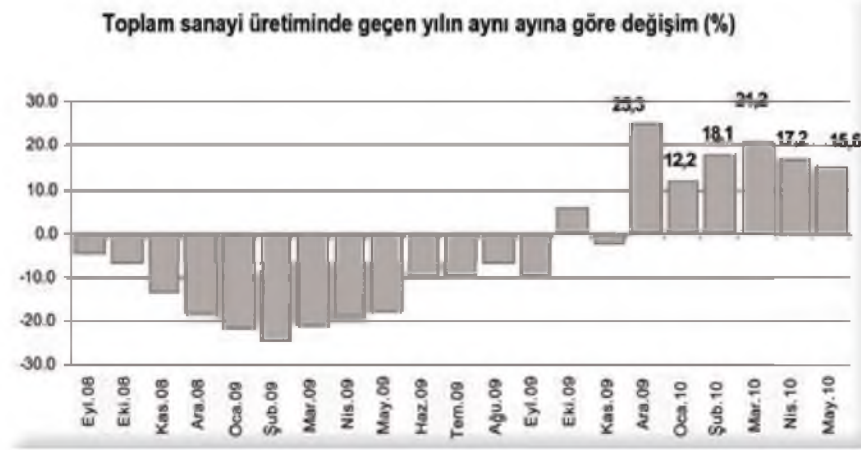

Sanayi üretim ve kapasite kullanım oranları, ekonomik büyümenin ikinci, hatta üçüncü çeyrekte de devam edeceğini göstermektedir. Ancak azalan baz etkisi nedeniyle büyüme oranlarında bir azalma olacaktır.

Ayrıca, birinci çeyrekte bir önceki yıla göre yüzde 14,4 artmasına rağmen yatırım harcamaları hala 2006 yılının gerisindedir.

Sanayi üretim ve kapasite kullanım oranları, ekonomik bü-

yümenin ikinci, hatta üçüncü çeyrekte de devam edeceğini göstermektedir. Ancak azalan baz etkisi nedeniyle büyüme oranlarında bir azalma olacaktır. Buna rağmen 2010 yılında ekonomik büyümenin yüzde 6 civarında olacağını tahmin ediyoruz.

Mayıs ayında sanayide üretim, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 15,6 artmıştır. Sanayi üretiminin mevsim ve takvim etkilerinden arındırıldığında da bir önceki aya göre

yüzde 1,9 arttığını görüyoruz. Sanayinin alt sektörlerinde üretim; madencilikte yüzde 13,3, imalat sanayiinde yüzde 16,5, elektrik-gaz-sıcak su-buharda yüzde 9,4 arttı.

Kapasite kullanım oranındaki artış da devam ediyor. Temmuz ayında imalat sanayiinde kapasite kullanım oranı, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,3, bir önceki aya göre de yüzde 1,1 arttı.

Tüketici ve reel kesim güveninde de artış devam ediyor. Haziran ayında tüketici güven endeksi, bir önceki aya göre yüzde 1,68 oranında arttı.

Reel kesimde güven, Temmuz ayında Haziran'a göre binde 1 artarak 112,7'ye yükseldi. Reel kesim iyimserliğini korumaktadır.

İşsizlik, Nisan döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 2,9 puan düşerek yüzde 12'ye geriledi.

Dış ticaret hacmi de artmaya devam ediyor. Mayıs ayında geçen yılın aynı ayına göre ihracat yüzde 35 artarak 10 milyar dolar, ithalat ise yüzde 35 artarak 15 milyar dolar oldu. Aynı dönemde dış ticaret açığı 3,5 milyar dolardan, 4,8 milyar dolara ulaştı.

Değerli Meclis üyeleri, Almanya, Fransa ve İngiltere ekonomileri yılın ilk çeyreğinde beklenenin üzerinde büyümüşlerdir. Eğer bu büyüme sürdürülebilirse bundan ihracatımızın olumlu etkileneceği açıktır.

Enflasyondaki gelişmeler de olumludur. Haziran ayında TÜFE'de binde 56, ÜFE'de binde 5 düşüş olmuş, yıllık enflasyon yüzde 8,37'ye gerilemiştir. Bu gelişmeler sonunda Merkez Bankası 2010 yılı enflasyon beklentisini 0,9 puan aşağı çekerek yüzde 7,5'a indirmiştir. Böylece 2010 yılında faiz artırımına gitmeyeceğinin hatta faiz indirimlerinin olabileceğinin sinyallerini vermiştir. Ekonomi krizden çıkmıştır. Ancak, ekonomik toparlanmanın sürdürülebilmesi için ekonomik tedbirlerin alınması ve güven ortamının korunması gerekir. Evet, üretim artıyor ama karlılık artmıyor, hatta azalıyor.

Buraya kadar çizdiğimiz tabloda krizin bittiğini, ekonomik büyüme artışlarının aydan aya az olmasına rağmen

devam ettiğini görüyoruz. Burada çelişki gibi gözükken, sanayi üretiminin ekonomik büyümeden çok daha büyük rakamlarda artmasıdır. Aslında bu tablo bize şunu gösteriyor. Evet, sanayi çalışıyor, üretim yapıyoruz ama katma değer üretemiyoruz, kar elde edemiyoruz. Her geçen gün rekabet şartları altında karlılık azalmakta. Bunun için de birtakım tedbirlerin alınması lazım. Biz ağır bir kriz döneminden geçtik, bugün birçok işletmemiz gırtlığına kadar borç içerisinde, durumunu düzeltmeye çalışıyor. Bunun için de fon yaratabilmeleri lazım. Maalessiz karlılık olmayınca fon da yaratılmıyor. Bir taraftan da özel sektörün devlete 107 milyar lira civarında vergi ve SSK borcu var. Merkez Bankası'nın faiz indirim sinyalleri verdiği bir ortamda sanayicinin yüzde 1,95 aylık gecikme faizi ile şişen vergi ve SSK prim borçları her geçen gün ödenemez hale gelmektedir. Reel sektör, fon sıkıntısı yaşadığı bir dönemde bu borçları nasıl ödeyecek? Bunun ödenmesi için kamuya olan vergi ve SSK borçlarının uygun vade ve faizlerle yeniden yapılandırılması, borçların gecikme faizleri Hazine'nin borçlanma faizleri kullanılarak yeniden hesaplanmalıdır.

Biraz önce yatırım harcamalarının 2006 yılının da gerisinde kaldığını belirtmiştim. Bunu reel kesim güven endeksindeki gelişmelerle birlikte değerlendirdiğimizde, reel kesimin önünü henüz tam olarak göremediği ortaya çıkmaktadır. İçinde bulunduğumuz referandum süreci ve yaklaşan seçim ortamında mali kural yasasının ertelenmesi, mali disiplinin sürdürülebilirliği konusundaki endişeleri artırmaktadır. Bu nedenle, mali kuralın ertelenmesinin yerinde olmadığını ve 2011 yılında mali kuralın uygulanmasını sağlayacak yasanın bu yıl içinde Meclis'ten bir an önce geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Değerli Meclis üyeleri; önceki bir Meclis konuşmamda 2005 yılında Ankara'nın satınalma gücüne göre 42 milyar dolarla dünyanın 94'üncü büyük kenti olduğunu ve yılda ortalama yüzde 5 büyüyerek 2020 yılında 87

Almanya, Fransa ve İngiltere ekonomileri yılın ilk çeyreğinde beklenenin üzerinde büyümüşlerdir. Eğer bu büyüme sürdürülebilirse bundan ihracatımızın olumlu etkileneceği açıktır.

Merkez Bankası'nın faiz indirim sinyalleri verdiği bir ortamda sanayicinin yüzde 1,95 aylık gecikme faizi ile şişen vergi ve SSK prim borçları her geçen gün ödenemez hale gelmektedir.

milyar dolarla 87'inci sıraya yükseleceğinin tahmin edildiğini ifade etmiştim.

Ankara, illerarası rekabetçilik endeksinde İstanbul'un ardından ikinci sırada yer almaktadır. Ankara, beşeri sermaye ve yaşam kalitesinde Türkiye'de birinci, markalaşma becerisi ve yenilikçilikte ikinci, ticaret becerisi ve üretim potansiyelinde üçüncü. En kötü olduğumuz durum erişilebilirlikte beşinci sırada yer almaktadır.

Ankara, ülke ekonomisine en yüksek gayrisafi katma değeri sağlayan ikinci kenttir. Bu ekonomik ve sosyal gücüne rağmen Ankara'nın yine de yeterince tanınmadığını, yeterince yabancı sermaye ve turist çekemediğini düşünüyoruz. Tabii bunun çeşitli nedenleri var. Bunların başında, Ankara'ya direk uçuşların azlığı ve hala bir uluslararası fuar alanımızın, bir kongre ve sergi sarayımızın olmayışı gelmektedir. Ankara'ya bir fuar alanı kazandırmak için çalışmalarımız devam ediyor. Ankara Sanayi Odası olarak, bu fuar alanının kurulmasını beklemeden Ankara'da bir sergi ve fuar düzenlemeye karar verdik.

Değerli Meclis üyeleri, daha önceleri sadece Deniz Kuvvetleri tarafından ve onların ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirilen sergi, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin aldığı kararla ilk defa Türk Silahlı Kuvvetler Lojistik Sergisi adıyla geçen yıl İzmir'de gerçekleştirildi. Ancak sergi için Ankara yerine İzmir'in seçilmesi doğru değildi ve sergi

başarılı olamadı. Savunma sanayiinin merkezi Ankara'dır. Türk Silahlı Kuvvetleri Lojistik Sergisi'ni bu yıldan başlayarak iki yılda bir, Türk Silahlı Kuvvetler Lojistik Komutanlığı işbirliği ile Ankara Sanayi Odası gerçekleştirecektir. Bu yılki sergi 1-10 Ekim 2010 tarihlerinde 1. OSB'deki Yeni Ticaret Merkezimizde düzenlenecektir.

Değerli Meclis üyeleri, bu serginin etkinliğini, faydasını daha fazla artırabilmek için sergiye ek olarak bu yıl Ankara Sanayi Fuarı'nı da düzenliyoruz. Fuar, 1-05 Ekim 2010 tarihlerinde 1. OSB'deki Ticaret Merkezi'nin yanındaki alanda hala bir fuar alanımız olmadığı için çadırlarda düzenlenecek. Çadırlarımızda, havalandırma, soğutma sistemi olacaktır.

Her ne kadar Ankara Sanayi Fuarı olarak isimlendirilse de ağırlıklı olarak savunma sanayiine yan sanayi olarak çalışan Ankara ve Türkiye'deki tüm firmalar hem yurtiçinden hem de yurtdışından gelen heyetlere kabiliyetlerini sergileyebilecekler. Dolayısıyla, bu firmalar bilinirlikleri, tanınırlıkları ve kabiliyetleri hem yurtiçi hem yurtdışı ana yükleniciler tarafından bilinmiş olacak. Tanıtımı için Türkiye'deki tüm odalar ve oda başkanlarıyla görüştüm. Onlar da destek veriyorlar, onlar da bölgelerinde bu fuarın duyurulması için katkıda bulunuyorlar. Birçok ilimizden de özel otobüslerle gezi düzenlemesi konusunda söz aldık. Bu fuara tüm Ankaralıların sahip çıkmasını, Ankaralı sanayicilerin de katılmasını bekliyoruz.

İçinde bulunduğumuz referandum süreci ve yaklaşan seçim ortamında mali kural yasasının ertelenmesi, mali disiplinin sürdürülebilirliği konusundaki endişeleri artırmaktadır. Bu nedenle, mali kuralın ertelenmesinin yerinde olmadığını ve 2011 yılında mali kuralın uygulanmasını sağlayacak yasanın bu yıl içinde Meclis'ten bir an önce geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Değerli Meclis üyeleri, İstanbul Sanayi Odası dün İSO 500 listesini açıkladı. 2008 yılında 7'si kamu, 27'si özel olmak üzere İSO-500 listesine 34 Ankaralı firma girmişti. 2009'da sıralamaya giren özel firma sayısı iki artarak toplam Ankaralı firma sayısı 36'ya yükselmiştir. İSO-500 sıralamasına giren tüm Ankaralı firmaları kutluyor, başarılarının devamını diliyorum.

Değerli Meclis üyeleri, basından öğrenmiş olduğunuz gibi Ankara'yı dünya çapında tanıtmak için, EXPO-2020'yi Ankara'da düzenlemeyi hedefliyoruz. Esas amacımız yurtdışından gelecek olan misafirlerimize işletmelerimizi ve tesislerimizin kabiliyetini göstermek. Onlar ise İstanbul'da buluşmayı tercih ediyorlar. Ankara'ya çok fazla gelmek istemiyorlar. Hele Türkiye tecrübesi yoksa, Ankara dediğiniz zaman akıllarındaki imaj, klasik bir Orta Doğu ülkesi imajından öteye geçemiyor ve bu insanları ürkütüyor. Ankara'nın bilinirliğini, tanınırlığını artırmak, İstanbul karşısında her seferinde geride kalmamızın önünü kıracak bir proje olarak gördüğümüz için bunu hedefledik. 3-4 aydır bu konu üzerinde çalışıyorum. Ancak, hem ülkemizden aday olmak hem de dünyada seçilebilmek için tüm sivil toplum örgütlerinin, yedisinden yetmişine tüm Ankaralıların desteğine ihtiyacımız var. EXPO'nun Ankara'da düzenlenmesi hem Ankara'nın hem de Türkiye'nin tanıtımına büyük katkılar sağlayacaktır. Ankara Sanayi Odası olarak, başta Ankara Valimiz ve Büyükşehir Belediye Başkanımızla bu konuda tam bir mutabakat içindeyiz.

Bu girişimimize ASO'nun liderliğini yaptığı Ankara İş Dünyası Platformu'nun 20 üyesi başta olmak üzere Ankara'daki tüm sivil toplum kuruluşları sahip çıkmıştır. Bu girişim, sadece sivil toplum kuruluşları yöneticilerini değil, Ankaralı hemşerilerimizi de heyecanlandırmıştır. Eğer Ankara, EXPO-2020'yi kazanırsa kentimizin tüm alt yapısı ve üst yapısı değişecek, kentimizin 100 yıllık geleceği planlanmış olacaktır. Mayıs'ta başlayan Şangay EXPO'daki Türkiye pavyonu 3 ayda 3 milyon kişi tarafından ziyaret edildi. Altı ay sürecektir bu Fuar'da Türkiye pavyonunu 7 milyon kişinin ziyaret etmesi bekleniyor. Şangay EXPO'yu ise 70 milyon kişinin ziyaret edeceği tahmin ediliyor. Şu anda 35 milyonu geçmiş durumda. Sadece Şangay EXPO'yu ziyaret edeceklerin sayısı 2009 yılında Çin'e giden turist sayısını ikiye katladı. Üç kıtanın merkezinde olan Ankara'ya gelecek turist sayısını tahmin etmeyi sizlere bırakıyorum. Ankara'nın kaderi, Ankara'nın yurtdışında bilinirliği açısından bu projeye önem veriyorum. Bütün Ankaralıların da sahip çıkmasını, desteklemesini istiyorum. Kent olarak burada yaşayan insanlar olarak bu projeye hep beraber sahip çıkarsak ancak kazanabiliriz. O ruhu tabana kadar yaymamız lazım. Bu konuda değerli sanayicilerimizin de katkılarını ve bu projeleri anlatmalarını istiyorum.

Şu anda Ankara'ya bir yılda gelen turist sayısı 360 bin civarında. Böyle bir fuarın Ankara'da düzenlenmesi durumunda, Türkiye'ye gelen 27 milyonluk turist potansiyelinin çok üstünde bir turist, ziyaret-

Ankara, ülke ekonomisine en yüksek gayrisafi katma değeri sağlayan ikinci kenti olmasına rağmen yeterince tanınmadığını, yeterince yabancı sermaye ve turist çekemediğini düşünüyoruz. Tabii bunun çeşitli nedenleri var. Ankara'ya bir fuar alanı kazandırmak için çalışmalarımız devam ediyor. Ankara Sanayi Odası olarak, bu fuar alanının kurulmasını beklemeden Ankara'da bir sergi ve fuar düzenlemeye karar verdik. Bu fuara tüm Ankaralıların sahip çıkmasını, Ankaralı sanayicilerin de katılmasını bekliyoruz.

İlişiksizlik Belgesi uygulamaları büyük sıkıntılara yol açıyordu. Ankara Sanayi Odası olarak uzunca bir süredir bu sıkıntıları dile getirmiş ve sorunun çözümünü talep etmiştik. Bu girişimlerimiz nihayet meyvesini verdi ve sorun, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı Genelge ile giderildi.

çinin Ankara'ya gelmesi bekleniyor. Böyle bir atağın Ankara'da, Ankara'nın kalkınmasında, Ankara'nın gelişmesinde, Ankara'nın gelirlerinin artmasında çok büyük katkısı olacağına inanıyorum. Bu gelen insanlar sadece bir gün kalsalar dahi Ankara ekonomisine yapacağı katkının ne kadar büyük olduğunu düşünebilirsiniz. Ankara, her geçen gün İstanbul'a karşı bir şeyler kaybetmekte. İşte Merkez Bankası taşınıyor, bankalarımız gidiyor. Biz de bunun karşılığında Ankara'ya bu aktiviteyi istersek gerçekten Ankara'ya bir şeyler kazandırmış oluruz.

Değerli Meclis üyeleri, bildiğiniz gibi İlişiksizlik Belgesi uygulamaları büyük sıkıntılara yol açıyordu. Ankara Sanayi Odası olarak uzunca bir süredir hem yapmış olduğumuz açıklamalarda hem de yetkililerle yapmış olduğumuz görüşmelerde bu sıkıntıları dile getirmiş ve sorunun çözümünü talep etmiştik. Bu girişimlerimiz, Sayın Meclis Başkanımızın da katkılarıyla nihayet meyvesini verdi ve sorun, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü'nün 25.06.2010 tarih ve 2010/76 sayılı Genelgesi ile giderildi. Sosyal Güvenlik Kurumu'na borcunun bulunmaması kaydıyla, ihale konusu işin devamlı mahiyetteki işyeri sigortalıları ile yapıldığının beyan edilmesi ve bu durumun yapılacak araştırma sonucunda belirlenmesi durumunda, işverenlerin ve varsa alt iş verenlerin defter ve belgeleri incelenmeksizin ilişiksizlik belgesi verilecektir. Piyasadan hazır halde alınıp satılan mallarla ilgili olarak

kesin teminatın iadesinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na düzenlenecek ilişiksizlik belgesi aranmayacaktır.

Değerli Meclis üyeleri, geçen Meclis toplantısında yaptığım konuşmada, terör olaylarındaki artışın amacının demokratikleşme sürecini sekteye uğratmak olduğunu belirterek, terörle kararlıkla mücadele edilirken demokratikleşme çalışmalarına da hız verilmesi gerektiğini ifade etmiştim. Çünkü, insan hak ve özgürlüklerinin sınırları genişledikçe terörün beslendiği alan da daralmaktadır. İçinde bulunduğumuz referandum sürecinde, son günlerde bin yıldır aynı topraklarda kaynaşmış bir biçimde yaşayan milletimizi bölmeye, ayrıştırmaya yönelik kışkırtmaların arttığını da görmekteyiz. İnegöl'de, Dörtöyol'da, Erzurum'da olan olayları gördük. Bugünlerde herkes bu kışkırtmalara karşı uyanık olmak, sorumlu, dikkatli ve sağduyulu davranmak zorundadır. Terör örgütünün eylemlerini ancak bu biçimde davranarak etkisiz kılabiliriz. Bu vesileyle, terörü şiddetle lanetlediğimizi bir kez daha ifade ediyor, tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına ve tüm milletimize başsağlığı diliyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son veriyor, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

TSE ile sorunlar yaşıyoruz

YUNUS ERTEKİN

DİĞER İMALATLAR VE BİLGİSAYAR YAZILIMLARI SANAYİİ MECLİS ÜYESİ

Türk Standartları Enstitüsü ile ilgili yaşadığımız sorunlar için şahsım adına değil, bütün sanayiciler adına söz almış bulunuyorum.

Her ürettiğimiz malın TSE'si olduğu gibi her firmanın da yaklaşık 20-30 tane TSE'li ürünü var. Her yıl, her ürün için vize tasdiki ücreti adı altında bir para ödüyoruz. Yıl sonunda da ciromuzdan veya satışımızdan belli bir oranda -1-2 bin lira- resen para yazılıyor, onu da ödüyoruz. Ancak, Türk Standartları Enstitüsü'nün ara bir denetimleri var ve bu yılki ara denetimler için de 4-5 bin lira civarında bir fatura geldi. Türk Standartları Enstitüsü sanayicilere destek oluyor,

sanayicinin yanında derken biz sesimizi çıkartmadıkça her sene kademe kademe bu ücretleri artırıyorlar. Türk Standartları Enstitüsü sanayicinin yanında mıdır yoksa ayrı bir dünyada mıdır? Bir itiraz dilekçesi hazırlayarak bunu hem Sanayi Odası'na hem de Türk Standartları Enstitüsü'ne gönderdim. Ancak, itiraz dilekçeme cevap verme tenezzülünde bulunmadan geçen ayları da içeren cezalı ödeme emri gönderilmiş. Önce sen dilekçeme bir cevap ver, ondan sonra bana ceza uygula diye yeniden yazdım gönderdim. Sayın Başkanım, bu konu üzerinde ilginizi ve alakanızı rica ediyorum.

EXPO Fuarı'nın Ankara'da düzenlenmesi konusunu bir kez daha gözden geçirmemiz gerekiyor

SÖZER ÖZEL

MADENCİLİK SANAYİİ MECLİS ÜYESİ

Sayın Başkanımızın bahsettiği EXPO Fuarı çok önemli bir konu. Biliyorsunuz Türkiye 1-1,5 yıl önce İzmir'den aday oldu ve bu adaylığı sırasında da ben, fiilen başta oylama olmak üzere Türkiye'ye katkıda bulunmak için elimizden geleni yaptık. Bu projeler çok büyük ve masraflı projeler, getirisini ve götürüsünü iyi hesaplamak lazım. Şunu öğrenmek istiyorum: Bildiğim kadarıyla İzmir tekrar aday. Şimdi Türkiye'de iki şehir rekabet mi edecek? Çünkü sadece hazırlığı için aşağı yukarı en az 30-40, belki 50 milyon dolar harcandı. İzmir adaysa, Ankara aday olsun mu? İzmir aday

olmayacaksa o zaman Ankara'nın aday olması lazım. Bugün belki gazetelerden de okuyorsunuz, Milano bu işi aldığına pişman. Çok büyük finansman gerektiren bir proje olmasının yanında getirisi de soru işareti olan, yani esasında psikolojik bir proje. Onun için eğer İzmir aday olacaksa Ankara'nın aday olmaması lazım diye düşünüyorum. Çünkü çok büyük hazırlıklar yapıldı ve çok zaman harcanmasını gerektiriyor. Bu kadar büyük bir paranın böyle bir projeye yatırılıp yatırılmaması konusunda şahsen tereddüt içinde olduğumdan bir daha gözden geçirilmesinde fayda görüyorum.

KOBİ'ler yok oluyor ve bu yok olmadan da birileri nemalanıyor

MEHMET AKYÜREK

PETROL VE KİMYA SANAYİ MECLİS ÜYESİ

Ostim ve İvedik iş ve iş makineleri konusunda çok güçlü, iyi bir altyapısı var. 2001 yılında iş ve iş makineleri fuarını düzenleyelim diye yola çıktık. Ancak bize hipodromu vermediler. O alanda 19 Mayıs kutlamalarının yapıldığı, fuar firmaları bu hipodromu kirlettiği, altyapısını bozduğu, iş makineleri buraları tahrip ettiği için Kültür Bakanlığı'na bağlı olan bir alan bize verilmedi. Biz ikili ilişkilerle Paraşüt Kulesinin altını istihdam ettik ve bize burayı tahsis ettiler. 2001 yılında derme çatma, Ankara'ya yakışmayan çadırlar içerisinde firmalarımızı davet edip, kendimizi tanıtmaya çalıştık. Yıl 2001, yıl 2010, aradan 10 yıl geçmiş, Ankara hala fuarı tartışıyor. Niye biz çağdaş, dünyayla rekabet edebilecek şekilde bir fuar alanları oluşturamıyoruz, bir kez daha sizlerle paylaşmak istedim.

Değerli arkadaşlarım, işimiz zorlaşıyor, gittikçe de zorlaştırılıyor. Sayın Başkan "hem üretim artıyor hem büyüme artıyor ama karlılık artmıyor" dedi. Niye artmıyor, gittikçe de zora giriyoruz. Tasarruf edemiyoruz, tasarruf edemediğimiz için de yatırım yapamıyoruz. Öz kaynakla yabancı kaynağı birleştirip yatırım yapmamız lazım. Öz kaynak yok belli. Yabancı kaynak elde etmekte zorluk çekiyoruz. Bir esnaf paketi açıklandı, içinde bilen var mı? Ben bütün detayına kadar okudum, kusura bakmayın hiçbir şey sadece temenniden öteye bir yere gitmiyor. Son olarak KOSGEB'in açıkladığı 6 başlıklı KOBİ'lere destek paketi var. Onda da içi dolu bir şey göremiyoruz, hep var deniyor. Dün, benim de kurucusu olduğum Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu Başkanının bir gazetede açıklaması oldu. Açıklamanın başlığında da çok net bir şeyi kamuoyuyla paylaşmış, diyor ki "KOBİ'ler geciken alacak tahsilinden bunaldı. AB kuralı tercüme edilmedi".

Bu başlıklı açıklamasında KOBİ'lerin en büyük sorunu olan borçlarını keyfi geç ödeyen büyük müşteri için Avrupa Birliği'nin aldığı kararın 2 yıldır tercüme edilmediğini belirtti. AB, KOBİ'lerden alınan mal ve hizmet karşılığını 45 gün içerisinde ödenmesini şart koşuyor. Süreyi aşanlara libor artı 7 puan ceza öngörüyor. AB'nin KOBİ'lere geç ödeme alışkanlığıyla mücadele için kanunlar, kural koyma çabasından önce Türkiye için rakip olabilecek ülkelerin sağladığını, İrlanda ve Portekiz gibi ülkelerin kural uyguladığı, Hindistan 2006'da AB'nin 2000 yılı çalışmasını dikkate alarak kanun çıkarmış,

Hindistan'da KOBİ'lere geç ödeme diye bir şey olamıyor. Kanun 45 gün için sınırlama getirmiş. Bir büyük şirket, küçük şirket ile daha uzun vadeli sözleşme yapsa bile kanun geçerli ve 45 gün içerisinde ödeme yapıyor diyor. Ödeme 45 günü geçerse, geçerli faizden 5 puan fazlası uygulanır, bu uygulamayla Hindistan KOBİ'leri ülke ekonomisini ayağa kaldırdı diyor, böyle bir açıklama var.

Şimdi ASO'da bulunduğum sürede ben hep KOBİ'lerin savunucusu oldum, çünkü o sistemin içerisindeyim. Problemlerini dile getirmeye çalıştım, hatta bazı arkadaşlarımdan da bu kadar da çok küçükleri savunma, küçükler haksız rekabet yaratırlar, kayıtdışı işler yaparlar, ayağımıza dolaşırlar, bizden ayrılırlar, bize rakip firma kurarlar gibi eleştiriler de aldık. KOBİ'ler ne yapıyorlar? Ülkemiz KOBİ'leri toplam üretimin yüzde 69'unu, istihdamın yüzde 79'unu, toplam katma değerinin yüzde 67'sini teşkil ediyor. İnovasyon, yenilikçilik en çok KOBİ'lerden çıkıyor; bir de böyleymiş biz.

Biz bir yandan işletmemizi büyütme istiyoruz, bir yandan kendi içimizde rekabetle mücadele ediyoruz, bir yandan da ithal ürünlerin ucuzluğu karşısında fiyat düşürerek boğuşuyoruz. Ayrıca, sistem de bizi sıkıştırıyor, kamu kuruluşları, belediyeler KOBİ'lere ödemelerini aylarca, hatta bazen yıllarca aksatıyor. Bu kadar uğraşın sonucunda işi bitirmişiz, bir de tahsilat için uğraşyoruz. Şimdi bunun için dünya ne yapmış? Yasa çıkarmış, ben yasayı aldım Sayın Başkanım, Türkçe'ye de çevirtildi, Türkçe metni de bizde var. Şimdi biz yok olacağız, ben buradan dikkatinizi çekmek istiyorum. Yani bir yandan büyüme rakamları var, bir yandan üretim artıyor görüntüde ama kar yok, firmalar yok oluyor. Bugünkü gazetede Türkiye Odalar Borsalar Birliği'nin açıklaması var, "Kapanan şirketler yüzde 35 arttı diyor" başlık bu. Şimdi bunu bir iyice tartışmamız, masaya yatırmamız gerekiyor. Bizler yok oluyoruz ve bu yok olmadan da birileri nemalanıyor.

Değerli arkadaşlar, getirilmesi gereken kanun hususunda kamuoyu yaratmayı teklif ediyorum. Ne yapıp edip bu kanunu çıkartmamız lazım. Eğer çıkmazsa, hafif dille tasfiye oluyoruz, ağır dille bertaraf, çok ağırıyla itlaf ediliyoruz.

Cehenneme giden yollar iyi niyet taşları üzerinden geçer

TEOMAN AKIŞ
ELEKTRONİK SANAYİ MECLİS ÜYESİ

Sayın Başkan, saygıdeğer Meclis üyeleri; biraz evvel Mehmet Akyürek, konuşmasının bir bölümünde KOBİ'lerin ayakta kalması için alacaklarının kanunla belli bir zaman dilimi belirlenerek ödemenin zamanında yapılması gerektiğini söyledi ve bu kanunun mutlaka çıkartılması yönünde Meclis'e bir önerge sundu.

Serbest piyasa ekonomisinin olduğu, kuralların ülke bazında değil, dünya bazında olduğu bir ortamda başta Dünya Ticaret Örgütü'nün bazı temel kurallar koyduğu bir dünya tasarlanıyor.

KOBİ derken sade kendi ülkemizin KOBİ'leri değil, diğer ülkelerin KOBİ'leri de var. Ülkemizde de böyle bir kanun getirilmesi teklif ediliyor? Ben hikayeyi biraz genişletmek istiyorum. Burada 45 günlük bir süre ifade edildiği takdirde bu, ülkemde kendi KOBİ'me ister istemez veremediğim birçok siparişin ithalat yoluyla alınması anlamına da geleceğinden bu iş, KOBİ'lerin tasfiyesi haline dönüşür. Çünkü aynı malı sadece bizim KOBİ üretmiyor, dışarıda da birçok firma üretiyor. Onlar da 60 gün, 70 gün değişik vadelerle, değişik şartlarla, ödeme koşullarıyla ödeme mecburiyetinde kalabiliyor. Hele büyük montanlı yatırımlara girdiği takdirde otomatikman kendi kaplumbağamızı ters çevirmiş olabiliriz, dikkatli düşünmek lazım.

Rekabeti biz sadece kendi aramızda yapmıyor, bütün dünyada yapıyoruz ve kendi lehimize gibi gözükken hususlar, birçok kurallar gibi koyuyoruz. Ondandır ki tasfiye haline gelmişiz. Bakın biraz evvel TSE örneği verildi. 20 küsur yıldır bu Meclisteyim, devamlı olarak TSE'den ve uygulamalarından şikayet edilir. Türkiye'de

bir ara öyle bir düzen yaratıldı ki ne ithalat yapılabilirdi ne üretim yapılabilir hale gelindi. Allah'tan ki işte o Avrupa Birliği uyum yasaları dediğimiz davalarla bu teknik mevzuatın bilhassa sanayideki mevzuata uyuyorlardı, biraz nefes aldı, biraz düzelmelere başladı. Bazı noktalarda da bu düzen pasifize edildi. Yani 3-5 firmaya çok avantajlı gibi gözükken ancak ekonominin genel çevresine bakıldığında çok zararlı kararlar da alındı, çok yakinen bildiğim husustur. Şimdi böyle bir teklifte bulunup da buna yönelinirse en çok destekleyenler kimler olur biliyor musunuz? Aman bunu yapın da bu kanun bir an evvel çıksın diyen ithalatçılar olur. Ben ithalatçı olsam bu kuralın, kanunun çıkmasını çok arzu ederim. O zaman satacak bir adam bulamazsınız, bütün herkes ithalatçı olur. Dışarıdaki KOBİ satıyor, biz satmıyoruz deniliyor, sıkıntı zaten burada. Ticarete 45 gün tahdidi koyamazsınız, mümkün değil. Ben karşı değilim, fakat sadece reaksiyonel olarak iyi niyetle yapılan bir husus ilk bakışta avantaj gibi gözükse de, eninde sonunda bizim aleyhimize dönüşür. Onun için biraz daha iyi düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum. Konuşabiliriz, ifade edebiliriz, komisyon kurabiliriz, öneriler tespit edebiliriz. Ama bu iyi niyetli teşebbüsün aleyhimize olacağını ifade etmek için söz aldım. Dante'nin bir sözü vardır: "Cehenneme giden yollar iyi niyet taşları üzerinden geçer" bunu da iyi niyet taşlarına dönüştürürsek cehenneme gidebiliriz.

Bazı konularda sadece bize değil, devlete de ciddi görevler düşüyor. Bunun için de kararlı olmak gerekiyor

TARIK ARTUKMAÇ

ASO MECLİS BAŞKANI

Değerli Meclis üyesi arkadaşlarım, konuşmacıları dikkatle dinledim. Birkaç cümle de ben söylemek istiyorum. Bir kere ekonomik kurallar, ekonominin kendi bünyesi ve şartları içerisinde çözülür. Yani siz kendi kendinize bir yasa metniyle veya yasak koyarak bunları bir düzene sokamazsınız. Sayın Akyürek'in özellikle KOBİ'ler lehine olan iyi niyetli girişim ve çabalarını anlayış ve takdirle karşılıyorum. Ancak burada ekonomik krizin en ağır olduğu dönemde bile kamunun piyasaya olan borçlarını ödemeyen bir güç veya bir yapı, bundan daha öteye geçip, işte kanun çıkarıp da şöyle olacak, böyle olacak demenin bir faydası yok. Yani o noktalara gelmeden evvel daha yapılacak başka şeyler var. Siz bugün kamunun sanayiciye olan borçlarını, belediyelerin, özel idarelerin, üniversitelerin borçlarını ödebiliyor musunuz? Birakın 45 gün, 145 günde ödebiliyor musunuz? KOBİ veya bir alt yüklenici olarak söz gelimi bir müteahhide iş yaptıysanız ve o müteahhit de iş yaptığı idareden 6 ay parasını alamıyorsa, bunun size yansımaması mümkün mü? Demek ki konulacak kuralı, evvela devletin veya kamunun kendisinin uygulaması, adını koyması lazım. Yani kendisinin bunu yapması lazım. Kendi koyduğu kurallara kendi uymuyorsa... Siz şartnameleri inceliyorsunuz, şartnamelerin birçoğunda ödeme maddesi var. Ne deniyor? İşte istihkak verilir, şöyle olur, böyle biter, ödemeye indikten sonra noktalı virgöl, 10 gün içinde, 20 gün içinde, yok 30 içinde ödenir. Peki ödemezse ne olur? Yok! Herhangi bir güç bunu yazdırabiliyor mu ödemezse şöyle olur? Yazdıramıyor. Şimdi demek ki evvela işin başında devlet kendisine mal ve hizmet sunan vatandaşına, sanayicisine bir kere sahip çıkmıyor. Şimdi böylesine olan bir ortamda ki bunun örneklerini daha çoğaltmak mümkün. Yani yüzde 100 karşılığı olmayan ihale yapılmaz. Yapıyor adam, ne olacak, ne olacak şimdi? Zaten delik deşik olmuş bir ihale

kanunu var. Bir tarafından daha fazla ne kadar yamulturuz diye uğraşılıyor. Tabii bazı konularda sadece bize değil, devlete de ciddi görevler düşüyor. Bunun için de kararlı ve ciddi olmak lazım. Kamu kuruluşlarını özellikle mahalli idareler başta olmak üzere bir disiplin altında tutmak lazım. Yani siz evvela, kamu olarak üstünüze düşen her şeyi yaparsınız, ondan sonra geriye bu konular ardı ardına geldiği zaman bir bütünlük içerisinde bir anlam ifade eder.

Bir diğer söylemek istediğim husus, burada sık sık Odalar Birliği adı geçiyor. Odalar Birliği veya Odalar Birliği ile ilgili arkadaşlarımız TSE başta olmak üzere birtakım şikayetlerde bulunuyorlar. Odalar Birliği, çok büyük kaynaklara sahip. Peki bu kaynaklar nereden geliyor? Parayı biz veriyoruz bizden geliyor. Şimdi hem parayı vereceğiz hem cezayı biz çekeceğiz, bu ayrı bir gariplik.

İşaret etmek istediğim husus, Ankara'da bulunan bir oda olarak Odalar Birliği'ne ne kadar yakın olduğumuz veya olmamız gerektiğidir. Öte yandan yine şunu soruyorum kendi kendime: Bu Odalar Birliğine en uzak Oda hangisi? Burada şunu görüyorum ki mesafe olarak en uzak olmasa bile en uzaklardan birisi olarak yine Odamızı görüyorum. Odamızın Odalar Birliği yönetiminde temsil edilmeyişinden başlayarak, şu veya bu nedenle belli bir diyalog içinde olamayışımızı -bunların hiç birini hiç kimseyi suçlamak için söylemiyorum- Odalar Birliği'nin bizim Odamızın hiç bir şeyinden yararlanmadığı gibi, bizim de Odalar Birliği'nden hiç bir şekilde yararlanmıyor gibi bir konunun içinde olmamız ciddi bir eksiklik olarak görüyor ve bunu, çok kısa bir sürede telafi etmemiz gerektiğine inanarak sözlerimi burada tamamliyorum.

Firmanızın enerji verimliliğini
artıracak yepyeni bir çözüm:

Akbank

Enerji

Dostu

Kredi.

Akbank'tan, firmanızın enerji maliyetlerini azaltırken, çevreye katkı sağlayacak çok özel bir finansman: Akbank Enerji Dostu Kredi.

Şimdi işyeri, fabrika gibi ticari gayrimenkullerinizin ısıtma, soğutma, aydınlatma sistemlerini yenileyerek, dış cephenizi yalıtarak ya da çevreci enerji kaynaklarına yönelerek enerji verimliliğinizi artırabilirsiniz.

Hemen Müşteri İlişkileri Yöneticiniz ile temasa geçin, Akbank Enerji Dostu Kredi'yle hem firmanız, hem dünyamız için önemli bir adım atın.

ASOMECLİS

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

25 Ağustos 2010

TL'deki bu ölçüde yüksek reel değerlenmeyi telafi edecek verimlilik artışını sağlamak mümkün değildir

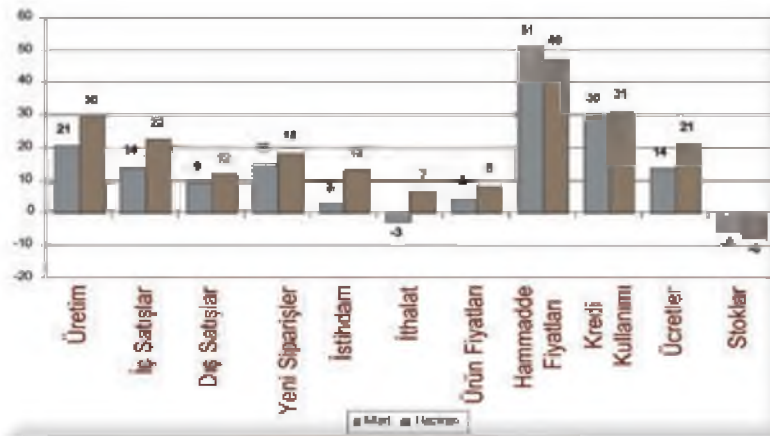
NURETTİN ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Sayın Başkan, Sayın Valim, değerli Meclis üyeleri, basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Valimizi aramızda görmekten büyük mutluluk duyduğumuzu ifade etmeliyim. Sayın Valimiz, daha ayağının tozuyla şehrimize büyük bir canlılık getirmiş, pro-

jelerimize büyük destek sağlamıştır. Kendisine çok teşekkür ediyor, tekrar Odamıza hoş geldiniz diyorum.

Değerli Meclis üyeleri, Ankara Sanayi Odası üyeleri Eğilim Anketi Haziran sonuçlarını Mart sonuçlarıyla karşılaştırarak sunacağım.

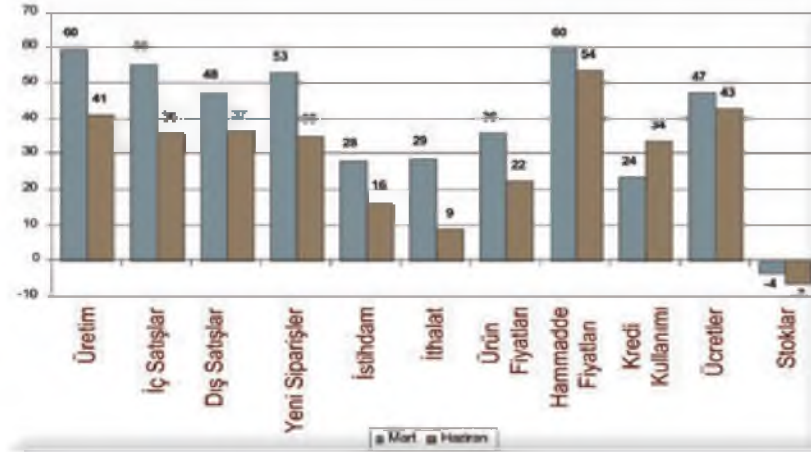
Sanayi üretiminin artış hızındaki bu yavaşlama, kısmen baz etkisinin azalmasından kısmen de dış talepteki zayıflıktan kaynaklanmaktadır.

Dış talepteki zayıflık, ihracatçı sektörlerdeki üretim artışını frenlemektedir. TL'deki değerlenme de ihracatı vurmaktadır. Biz TL'deki değerlenmeden şikayet edince, "kuru bırakın verimliliğinizi arttırın" diyorlar. TL'deki değerlenmeye karşı mutlaka bir şeyler yapılmalıdır.

Haziran sonunda artış belirtenlerin oranı Mart sonuna göre; üretimde yüzde 41'den yüzde 50'ye, iç satışlarda yüzde 39'dan 47'ye, dış satışlarda yüzde 37'den 38'e, yeni siparişlerde yüzde 37'den 44'e, istihdamda yüzde 21'den 33'e, ithalatta yüzde 22'den 31'e, ürün fiyatlarında yüzde 18'den 21'e, kredi kullanımında yüzde 42'den 43'e, ücretlerde yüzde 15'ten 23'e yükselmiştir. Diğer yandan stoklarda artış belirtenlerin oranı Mart ayına göre değişmeyip yüzde 21'de kalırken, hammadde fiyatlarında artış belirtenlerin oranı yüzde 54'ten 53'e gerilemiştir. Bu rakamlar yılın ikinci çeyreğinde de Ankara sanayiindeki toparlanmanın devam ettiğini göstermektedir. Üyelerimiz

yılın geri kalan bölümü için iyimserliklerini korumaktadırlar. Ankete cevap veren üyelerimizin; yüzde 57'si üretimde, yüzde 53'ü iç satışlarda, yüzde 50'si dış satışlarda, yüzde 52'si yeni siparişlerde, yüzde 30'u istihdamda, yüzde 32'si ithalatta, yüzde 45'i kredi kullanımında, yüzde 30'u ürün fiyatlarında artış belediklerini açıklamışlardır.

Diğer yandan üyelerimizin yüzde 57'si hammadde fiyatlarında, yüzde 46'sı ücretlerde, yüzde 25'i de stoklarda artış beklemektedirler. Ancak yılın geri kalanı için beklentilerde Mart ve Haziran anket sonuçlarını karşılaştırdığımızda üyelerimizin ekonomide baz etkisinden kaynaklanan bir yavaşlama belediklerini söylemek mümkündür.

Yılın geri kalanında artış bekleyenlerinin oranı Mart anketine göre Haziran anketinde; üretimde yüzde 72'den 57'ye, iç satışlarda yüzde 68'den 53'e, dış satışlarda yüzde 59'dan 50'ye, yeni siparişlerde yüzde 65'ten 52'ye, istihdamda yüzde 40'tan 30'a, ithalatta yüzde 41'den 31'e, ürün fiyatlarında yüzde 43'ten 30'a, hammadde fiyatlarında yüzde 63'ten 57'ye, ücretlerde yüzde 47'den

45'e gerilemiştir. Diğer taraftan, kredi kullanımında artış bekleyenlerin oranı yüzde 40'tan 45'e, stoklarda artış bekleyenlerin oranı ise yüzde 21'den 25'e yükselmiştir. Üyelerimizin yılın geri kalanı için beklentilerindeki bu değişimin, yılın üçüncü ve dördüncü çeyrekte baz etkisinin azalması nedeniyle ekonomik büyüme hızındaki düşüşe uygun olduğunu söyleyebiliriz.

ASO I. OSB Elektrik Tüketimi (kws)						
	2001	2006	2007	2008	2009	2010
Ocak	8.387.640	12.934.050	17.383.170	21.832.080	18.186.000	20.406.487
Şubat	7.232.580	15.529.140	17.722.650	20.168.010	17.269.000	18.786.030
Mart	5.249.520	17.036.100	18.785.940	20.711.040	17.049.000	21.151.290
Nisan	5.738.180	15.033.030	17.514.270	20.054.160	16.524.000	19.593.350
Mayıs	5.849.820	17.102.340	19.425.570	20.175.600	17.652.800	20.667.220
Haziran	6.280.380	16.188.090	18.791.460	18.633.450	17.736.320	21.559.470
Temmuz	6.267.960	16.358.520	18.537.540	20.360.520	19.557.220	23.245.700
Ağustos	6.644.700	17.219.640	19.618.770	20.535.960	19.890.950	
Eylül	7.642.440	16.605.540	19.818.180	19.397.000	17.084.080	
Ekim	8.424.900	15.182.070	18.472.680	19.127.020	20.183.060	
Kasım	9.004.500	18.714.870	21.925.440	19.131.980	17.970.940	
Aralık	6.897.240	18.087.660	19.897.530	16.682.000	21.155.429	

Diğer taraftan tabloda gördüğümüz gibi organize sanayi bölgelerimizdeki elektrik tüketimlerine dikkat edersek, 2010 yılında bütün aylar, geçmiş yıllara göre rekorlar kırarak gitmekte. En son Ağustos ayındaki elektrik tüketimimiz 23 milyon 245 bin 700 kilovat/saate ulaşmıştır. Bu da Organize Sanayi Bölgemizin ikinci ve üçüncü çeyreğin

başında yükselen bir ivmeyle çalıştığını göstermektedir.

Ekonomi 2009'daki sert küçülmenin ardından toparlanmakta ancak toparlanma ivme kazanamamaktadır. Örneğin sanayi üretiminin artış ivmesinde bir düşüş söz konusudur.

Haziran ayında sanayi üretim endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,1 yükselmiştir. Ancak, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi bir önceki aya göre yüzde 2,1 azalmıştır. Sanayi üretiminin artış hızındaki bu yavaşlama, kısmen baz etkisinin azalmasından kısmen de dış talepteki zayıflıktan kaynaklanmak-

tadır. Diğer yandan sanayi sipariş endeksi ise sanayideki yavaşlamanın geçici olabileceğine ilişkin umutlarımızı güçlendirmektedir.

Endeks, Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 14, bir önceki aya göre ise yüzde 1,3 artmıştır.

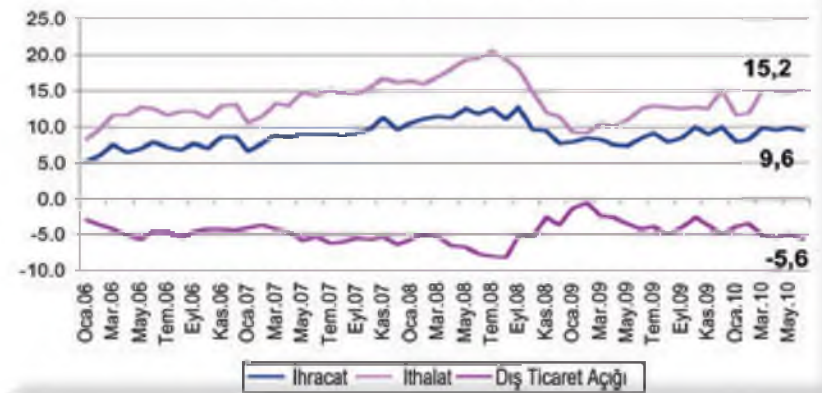
İmalat Sanayii Sipariş Endeksindeki Değişim

ANA SANAYİ GRUPLARI	Haziran 2010		Haziran 2009	
	Yıllık (%)	Aylık (%)	Yıllık (%)	Aylık (%)
Ara Malı İmalatı	22,6	-2,9	-26,6	6,0
Dayanıklı Tüketim Malı İmal.	8,1	4,4	9,1	12,5
Dayanısız Tüketim Malı İmal.	4,1	2,6	2,3	9,2
Sermaye Malı İmalatı	9,9	8,2	-13,7	9,4

Ana sanayi grupları sınıflamasına göre Haziran ayında en yüksek artış yüzde 23 ile ara malı imalatında olmuştur. Ancak ben, sermaye malı imalatındaki artışı çok önemsiyorum. Sermaye malı imalatında yıllık artış yüzde 10 iken,

bir önceki aya göre artış yüzde 8'i aşmıştır. Sermaye malı siparişlerindeki bu artış, önümüzdeki dönemde özel sektör yatırım harcamalarını artıracak ve bu artış ekonomik toparlanmayı ve istihdam artışını destekleyecektir.

Aylık dış ticaret (milyar dolar)

İhracat artmakla birlikte artış hızı yavaşlamaktadır. Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre ihracat yüzde 15 artarak 9,6 milyar, ithalat ise yüzde 22 artarak 15,2 milyar dolar olmuştur. Aynı dönemde dış ticaret açığı 4,2 milyar dolardan 5,6 milyar dolara yükselmiştir. Geçen yılın Haziran ayında yüzde 67 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı bu yıl yüzde 63'e gerilemiştir. Dış talepteki zayıflık, ihracatçı sektörlerdeki üretim artışını frenlemektedir. TL'deki değerlenme de ihracatı vurmaktadır. 2003 yılında 1 dolar 1,49 TL idi, bugün 1,50'ler civarında dalgalanıyor.

Merkez Bankası'na göre TÜFE bazlı reel döviz kuru, 2003 yılına göre yüzde 26 değerlenmiştir. TL'deki değerlenme, gelişmiş ülke paralarına karşı -ki euro bölgesindeki ülkeleri kastediyorum- yüzde 36'ya dayanmıştır. Biz TL'deki değerlenmeden şikayet edince, "kuru bırakın verimliliğinizi arttırın" diyorlar. TL'deki bu ölçüde yükselen reel değerlenmeyi telafi edecek verimlilik artışını sağlamak mümkün değildir. TL'deki değerlenmeye karşı mutlaka bir şeyler yapılmalıdır.

Merkez Bankası'nın döviz karşılık oranlarında yaptığı artışlar yeterli değildir. Merkez Bankası döviz karşılık oranlarını kriz öncesine, yani yüzde 11'e çekmeli, hatta gerekirse bunun da üzerine çıkarmalıdır.

Geçen hafta Yen, Dolar karşısında değer kazanınca Japon Hükümeti ve Merkez Bankası buna müdahale edebileceklerinin sinyallerini verdiler. Bizde ise ekonomi yönetimi TL değerlenmesinden adeta memnuniyet duyuyor.

Değerli Meclis üyeleri, Nisan ayında yapmış olduğum konuşmamda Merkez Bankası'ndan döviz karşılık oranlarının yükseltilmesini önermiştim. Merkez Bankası bu çağrımıza döviz karşılık oranlarında iki kez 0,5 puan artırarak karşılık verdi. Ama bu artışlar yeterli değildir. Merkez Bankası döviz karşılık oranlarını kriz öncesine, yani yüzde 11'e çekmeli, hatta gerekirse bunun da üzerine çıkarmalıdır.

Değerli Meclis üyeleri, yaptığım her konuşmada üretimin ekonomik politikaların odağında olması gerektiğini belirtiyorum. Ama maalesef ekonomik politikaların odağında üretim yok. 2001 krizinin yol açtığı travma sonucu finans sektörü ekonomik politikaların merkezine oturtulmuş ve bu politikalar bankacılık sektörünün bakış açısıyla oluşturulmaya başlanmıştır. Bankacılık sektörünün güçlü ve karlı olması elbette olumludur. Ancak bankacılık yapmak, devlet tarafından vatandaşlara hizmet etmek için verilen bir imtiyazdır. Bu imtiyaz, bankalara reel kesimin fon ihtiyacını karşılamak için verilir. Bankalar bu imtiyazı kullanırken, reel sektörün deyim yerindeyse boğazını sıkmaktadır. Eko-

nomideki toparlanma ve kredi hacmindeki artışa rağmen, krizden etkilenen KOBİ'lerin finansman sıkıntıları hala devam etmektedir. Bankalar büyük ve güçlü firmalara kredi açmak için birbirleriyle yarışırken, KOBİ'lere kredi açmakta hala nazlanmakta, krizden olumsuz etkilenmiş ancak iş yapabilir durumdaki KOBİ'lere akla gelmedik güçlükler çıkarmaktadır.

2009 yılında bankaların net karı 20 milyar lirayı -takipteki alacaklar da bu kadardı- bu yılın ilk yarısında ise 12 milyar lirayı geçti, şu an itibarıyla de yine 20 milyar liraya ulaşmış durumda. Bu rakamlar sizi yanıltmasın. Ben banka üst düzey yöneticileri ve genel müdürleriyle yaptığım konuşmadan bildiğim için söylüyorum; aslında bankalar çok daha fazla kar ettiler ama bu karları düşük göstermek için olabildiğince fazla karşılık ayırırken, başka bilanço oyunlarıyla da karlılıklarını düşük göstermeye çalıştılar ve bunu başardılar. Takipteki alacakları vergi matrahından düşerek 72 milyona ödettiler. Bankaların sermaye yeterlilik oranı Mart sonunda yüzde 20 idi, dünyada böyle bir yeterlilik oranı yok. KOBİ'lere kredi açmadıktan, reel sektörü fonlamadıktan sonra bankalar güçlü olmuş-olmamış ne fark eder? Sermaye yeterlilik oranı yüzde 15'e düşse, bankalar biraz daha az kar etse ne olur? Bu durum mutlaka değiş-

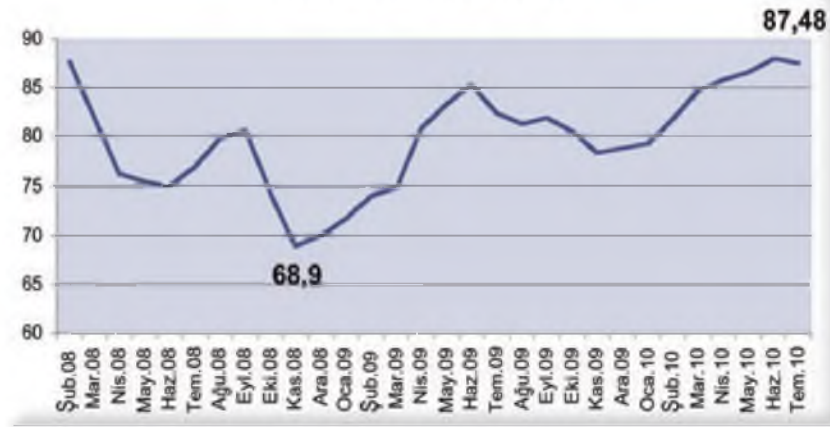

melidir. KOBİ'lerin krediye erişimi için yeni mekanizmalar geliştirilmelidir. Birden fazla KGF kurulmasının önünde yasal bir engel yoktur. İkinci bir KGF, bankalar tarafından kurulabilir. Bu KGF'nin finansmanı, ayrılan kredi karşılıklarından sağlanabilir. Ayrıca bu fon, alıcı sigortası ve risk sermayesi amacıyla da kullanılabilir.

Değerli Meclis üyeleri; küresel krizde ikinci dip endişeleri artmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde açıklanan son

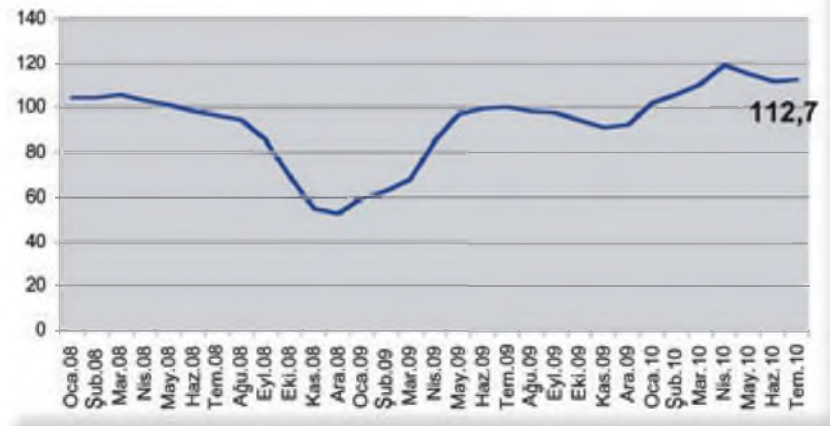
veriler, ekonominin hızla yavaşladığını göstermektedir. Avrupa'da ise Yunanistan'dan sonra İrlanda borç krizine sürüklenmektedir. İkinci dip riskinden kaçmak için hükümetler tedbir alma arayışındadırlar. Amerikan ve Avrupa merkez bankaları piyasaları fonlamaya devam edeceklerini açıklamışlardır. Biz de ikinci dip riski olmamakla birlikte, ekonomik toparlanmanın sürdürülebilmesi için ekonomik tedbirlerin alınması ve güven ortamının korunması gerekir.

Tüketici Güven Endeksi

Açıklanan reel kesim ve tüketici güven endeksleri gerileme göstermiştir. Geçen yılın Kasım ayından itibaren yükselmekte olan Tüketici Güven Endeksi, Temmuz ayında bir önceki aya göre binde 6 düşerek 87,5 değerine gerilemiştir.

Reel Kesim Güven Endeksi

Benzer biçimde Kasım ayından beri artmakta olan Reel Kesim Güven Endeksi Temmuz ayında Haziran'a göre binde 1 düşerek 112,7'ye geriledi. Her iki endekste gerilemede, siyasi söylemdeki sertleşmenin etkili olduğunu düşünüyör

ve bu durumun geçici olmasını diliyorum. Ancak reel kesimde güven artırıcı tedbirlerin alınması gereklidir. Merkez Bankası'nın faiz indirim sinyalleri verdiği, Hazine'nin borçlanma faizlerinin düştüğü bir ortamda sanayici 1,95 aylık

2001 krizinin yol açtığı travma sonucu finans sektörü ekonomik politikaların merkezine oturtulmuş ve bu politikalar bankacılık sektörünün bakış açısıyla oluşturulmaya başlanmıştır. Ancak bankacılık yapmak, devlet tarafından vatandaşlara hizmet etmek için verilen bir imtiyazdır. Bu imtiyaz, bankalara reel kesimin fon ihtiyacını karşılamak için verilir. Bankalar bu imtiyazı kullanırken, reel sektörün deyim yerindeyse boğazını sıkılmaktadır.

gecikme faizi ödemektedir. Bu yüksek faiz ile şişen vergi ve SSK prim borçları nasıl ödenebilir? Bu konuda acilen bir karar alınmalı, vergi ve SSK borçları uygun vade ve faizlerle yeniden yapılandırılmalı, gecikme faizleri Hazine'nin borçlanma faizleri kullanılarak yeniden hesaplanmalıdır.

Değerli Meclis üyeleri, Ankara illerarası rekabetçilik endeksinde İstanbul'un ardından ikinci sırada yer almaktadır. Ankara, ülke ekonomisine en yüksek gayrisafi katma değer sağlayan ikinci kenttir. Bu ekonomik ve sosyal gücüne rağmen Ankara yeterince tanınmıyor, yeterince yabancı sermaye ve turist çekemiyor. Bunun nedenlerinin başında, Ankara'ya direkt uçuşların azlığı ve hala bir uluslararası fuar alanımızın, bir kongre ve sergi sarayımızın olmayışı gelmektedir. Ankara'ya bir fuar alanı kazandırmak için çalışmalarımız devam ediyor. Ankara Sanayi Odası olarak bu fuar alanının kurulmasını beklemeden Ankara'da bir sergi ve fuar düzenlemeye karar verdik. Türk Silahlı Kuvvetleri İkinci Malzeme Sergisi'ni bu yıldan başlayarak iki yılda bir, Türk Silahlı Kuvvetleri Lojistik Komutanlığı ve Ankara Sanayi Odası işbirliğiyle gerçekleştireceğiz. Bu yılki sergi, 1-10 Ekim 2010 tarihlerinde 1. OSB'deki yeni ticaret merkezimizde düzenlenecektir. Başka yer bulamadığımız için orada yapmak mecburiyetindeyiz. Kiralama işlerine ara verip bir yer ayırdık orada yapıyoruz.

Sergiye ek olarak bu yıl Ankara Sanayi Fuarını da düzenliyoruz. Fuarla öncelikle savunma sanayiine yönelik üretim yapan ve yapabilecek kabiliyeti olan ülkemizdeki tüm sanayiciler katılarak hem ana yüklenicilere hem de yurtdışı üreticilere ve alıcılara imkan ve kabiliyetlerini gösterme imkanı bulacaktır. Tanıtımı için tüm Odalarla işbirliği yaptığımız bu Fuar'a tüm Ankaralıların sahip çıkmasını, yurduzdaki tüm sanayicilerimizin de katılmasını bekliyoruz. Bu fuar için Dış Ticaret Müsteşarlığımızdan dün bir yazı geldi, yaklaşık 30 kadar ülkeden alım heyetleri getirmek için organizasyona başladıklarını, bu konuda ellerinden geleni yapacaklarını ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bu fuarı desteklediğine dair anonsun da yapılmasını istiyorlar.

Değerli Meclis üyeleri, EXPO-2020'yi Ankara'da düzenleme konusundaki iddiamızı sürdürüyoruz. Ancak, hem ülkemizden aday olmak hem de dünyada seçilebilmek için tüm sivil toplum örgütlerinin, yedisinden yetmişine tüm Ankaralıların desteğine ihtiyacımız var. Ankara Sanayi Odası olarak başta Ankara Valimiz ve Büyükşehir Belediye Başkanımızla bu konuda tam bir mutabakat içindeyiz.

Değerli Meclis üyeleri, Ankara Sanayi Odası Yönetimi olarak bu yıl bir iftar yemeği düzenlememeye, bunun yerine iftarı çadırlarda halkımızla paylaşmaya karar verdik. Geçen

EXPO-2020'yi Ankara'da düzenleme konusundaki iddiamızı sürdürüyoruz. Ancak, hem ülkemizden aday olmak hem de dünyada seçilebilmek için tüm sivil toplum örgütlerinin, yedisinden yetmişine tüm Ankaralıların desteğine ihtiyacımız var. Ankara Sanayi Odası olarak başta Ankara Valimiz ve Büyükşehir Belediye Başkanımızla bu konuda tam bir mutabakat içindeyiz.

Dost ve kardeş ülke Pakistan'ın yaşadığı sel felaketi hepimizi derinden üzmüştür. Ancak, selin esas maliyeti sular çekildikten sonra ortaya çıkacaktır. Bu kara günlerinde Pakistanlı kardeşlerimize yardım etmek için Sayın Valimden de müsaade alarak bir banka hesabı açtık. Ankara Sanayi Odası olarak Pakistan'da kalıcı bir eser bırakmayı hedefliyoruz.

yıllık iftar harcamamızı baz alarak bu yıl o miktar bir parayla iftar çadırlarına katılımlım dedik. İlk iftarımızı dün Büyükşehir Belediyesi Hacıbayram ve Sincan iftar çadırında toplam 1600 kişiye verdik. Bugün Büyükşehir Belediyesi Hüseyingazi iftar çadırında 300 kişiye ve Siteler iftar çadırında 400 kişiye iftar veriyoruz. 28 Ağustos 2010 Cumartesi günü de Yenimahalle Belediyesi Şentepe iftar çadırında 1350 kişiye ve Onkoloji Hastanesi iftar çadırında 700 kişiye iftar vereceğiz. Ben Meclis üyelerimizden fırsat bulurlarsa o sofrayı paylaşmalarını, oradaki vatandaşlarımızla birlikte olmalarını istiyorum.

Değerli Meclis üyeleri, dost ve kardeş ülke Pakistan'ın yaşadığı sel felaketi hepimizi derinden üzmüştür. Yurtdışında öğrenciliğim sırasında Pakistanlı arkadaşlarım oldu. Türkiye deyince gözleri parlıyordu, yani beklisi biz o kadar onların varlığından haberdar değiliz. Ama her Pakistanlı, Türkiye'ye çok daha farklı bir gözle bakıyor ve onlar için Türkiye kalplerinde çok farklı bir yerde. Kurtuluş Savaşı'ndan tutun Adapazarı, İzmit depremine kadar her kara günümüzde

imkanlarıyla yanımızda olmaya çalışan Türkiye sevdalısı bir millet. Selin neden olduğu can ve mal kayıpları çok yüksektir. Ancak, selin esas maliyeti sular çekildikten sonra ortaya çıkacaktır. Milyonlarca kişi ambardaki, depodakilerin yanı sıra, sezonun mahsulünü de kaybetmiştir. Bu kara günlerinde Pakistanlı kardeşlerimize yardım etmek için Sayın Valimden de müsaade alarak bir banka hesabı açtık. Bu hesapta birikenler Başbakanlık Genelgesi'nde açıklanan hesaplara aktarılacak olup, bağışlar vergi mevzuatına göre gider kaydedilebilecektir. Biz Ankara Sanayi Odası olarak, Başbakanlıkla da mutabakat sağlayarak Pakistan'da kalıcı bir eser bırakmayı hedefliyor ve bu konuda üyelerimizin alicenaplığına güveniyorum.

Sözlerime burada son veriyor hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Ramazan Bayramınızı da şimdiden tebrik ediyor, teşekkür ediyorum.

Ankara'da park yasaklarını içeren levhaların hepsinin kaldırılması gerekiyor

TARIK ARTUKMAÇ
ASO MECLİS BAŞKANI

Sayın Valim, Ankara'da yaşayan Ankaralı bir hemşeriniz, ömrünün yüzde 99'unu Ankara'da geçirmiş bir kişi olarak kendi sıkıntılarımı veya tespitlerimi dile getirmek istiyorum.

Benim bir numaralı şikayetim trafik sorunudur. Ankara'nın Gaziosmanpaşa semtinde ikamet eden, Çankaya bölgesini bu açıdan da çok yakinen bilen bir kişi olarak bu trafik ve park sorunundan fevkalade şikayetçi olduğumu ifade etmek istiyorum.

Şikayetçi olduğum hususlardan bir tanesi de şudur: Ben devletimizin kurallarına, kurallarının ciddiyetine, koyduğu prensiplere saygı duyulması gerektiğine inanan, bunlara saygı duyulmadığı zaman bundan üzüntü duyan ve güveni sarsılan bir kişiyim. Ben, Sayın Valimden park yasaklarını içeren levhaların hepsinin kaldırılmasını rica ediyorum. Çünkü bu park yasaklarına zaten kimse uymadığı gibi o levhalar bende çok da olumsuz bir intiba uyandırıyor. Örnek olarak söylüyorum; Cinnah Caddesi üzerinde, Gaziosmanpaşa Uğur Mumcu Caddesi keza Arjantin Caddesi üzerinde Sayın Valim bir kere bir sivil olarak dolaşacak olursa, ne kadar çok sayıda park yasağı tabelası olduğunu, ne kadar çok sayıda park tabelası varsa o kadar çok sayıda da o park tabelaları yasaklarının hepsinin ihlal edildiğini mutlaka göreceklerdir.

Kaldı ki bir faktör daha var, şunu da anlayamıyorum: Sü-

rekli trafik sıkışıklığından şikayet ediyoruz ama bir an için hayalinizde park yasağına yüzde 100 uyulduğunu düşündüğünüzde bu trafiğin ne kadar rahatlayacağını da göreceksiniz. Uğur Mumcu Caddesi üzerinde 2 taraflı park yüzünden 4 şeritli koskocaman yol iki şeride düşmekte. Okulların açılmasıyla birlikte yaşanacak bir trafik sıkıntısını da özellikle iş saatlerinde daha iyi görmek mümkündür. O bakımdan benim Sayın Valimden ricam, özellikle park yasaklarına uyulmasının sağlanmasını, eğer park yasaklarına uyulmasının sağlanması söz konusu değil ise bu taktirde bu yasak işini ortadan kaldırılarak hiç olmazsa yasak koyup da yerine getirilmediği gibi bir gayri durumun da yaşanmaması gerektiğini ifade etmek istiyorum. Bunu hiç bir uygar Batı ülkesinde ve Batı şehrinde görmemiz mümkün değil.

İkinci husus bir temennidir; Ankara gibi bir Başkent'te -Sayın Valimle de bu konuda daha evvel görüştüğümüz için kendisinin spor ve futbola olan ilgisini ve heyecanını biliyorum- Ankara'ya yakışmayan bir stadyum ki büyük bir ihtimalle benden daha yaşlıdır. Üstelik emniyet açısından da çok rizikosu vardır. Yani, çökme tehlikesi vesaire gibi yapısal sorunların da yanı sıra Ankara'ya yakışır yeni bir stadyumun Ankara'ya kazandırılması konusunda Sayın Valimizin de öncülük etmesini rica ediyor, gönülünden geçiyorum. Ankara'ya böyle bir eserin katılmasının gerekli olduğuna inanıyorum.

Madde bağımlıları sorununun çözümlenmesi gerekiyor

HALİT ERYİĞİT

MADENİ EŞYA SANAYİ MECLİS ÜYESİ

Sayın Başkanım, Sayın Valim, heyet arkadaşlarım; benim konum da Ankaralı işadamları için ileriye dönük sıkıntı yapacak, özellikle bu madde bağımlısı çocukların hastane boyutunu dile getirmek istiyorum. Bu madde bağımlılarıyla mücadele derneği var, ben kendim de iki kere bizzat arabayla Ankara'da gaspa uğramış ve ölümden dönmüş bir kişi olarak kendimi aktif olarak bunların hizmetine adadım. Ankara'da bu madde bağımlıların sayısı o kadar çoğunluk oluşturdu ki, hem üniversite hem sivil toplum kuruluşları hem de Ankara Valimiz ve Emniyetimiz de bu konu üzerinde çok titizlikle çalışıyor ama -bu konu işadamlarımız tarafından bu tarafı çok bilinmiyor- hangi müteşebbis heyetinin veya hangi arkadaşımızın başına geleceği tahmin edilemiyor. Sayın Valimizin bu konuda çok tecrübesi olduğunu bildiğimden dolayı bu tür sivil toplum kuruluşları, özellikle de Sağlık Bakanlığı tedavi noktasında,

yardım noktasında veya rehabilitasyon noktasında bunları rehabilite edip meslek edindirme kursları verdirebiliriz. Bizim gibi sanayici arkadaşların çocukları alması konusunda Sanayi Odamız da hem bilimsel hem eğitimsel hem de Bakanlık adına destek verirse bu sorunun bir nebze olsun azalacağını düşünüyorum. Ankara'da ciddi manada vahim ve çoğu kimsenin çok az bildiği bir konu. Bu sorunun dikkate alınmasını, bu konu üzerinde çaba gösteren sivil toplum kuruluşlarının daha fazla dinlenmesini ve Sağlık Bakanlığı özellikle tedavi ve eğitim noktasında biz işadamlarıyla birlikte daha fazla ne yapılabilir, nasıl bir rehabilitasyon yapılabilir konusunda istişareleri arttırırlarsa, hem şahsım adına hem de dernek adına kendilerine çok teşekkür edeceğim. Bu konuyla ilgili destek ve ilginizi bekliyorum.

Onkoloji Hastanesi'ndeki hasta yakınlarının mağduriyetine çözüm bulmamız gerekiyor

HASAN ALTUN

ASANSÖR SANAYİ MECLİS ÜYESİ

Sayın Başkanım, Sayın Valim, değerli Meclis üyeleri arkadaşlarım; Ankara'yla ilgili sorunlarımızı hep Sayın Valimize aktarıyoruz. Valimizin bunların altından kalkması, biz sivil toplum örgütlerinin ve Ankaralı olarak bizlerin de katkı ve çabasıyla olacağını düşünüyorum. Bu anlamda ben de bir ricada bulunacağım. Sayın Valim, zaman zaman yolumun üzerinde olduğu için Ankara Onkoloji Hastanesi'nin etrafından geçtiğimizde Anadolu'dan, bilhassa doğudan gelen kanser hastalarının yakınları, bayansa kocası, yanında çocukları o hastanenin çevresinde sokaklarda yatmaktalar. Günlük zaruri ihtiyaçlarını giderecek yer bulamamaktalar. Oradaki esnaf bu konudan çok şikayetçi. Özür dileyerek ifade etmek istiyorum ki, günlük tuvalet ihtiyaçlarını bile esnafıya gidip rahatsız ediyorlar. Çoğu orada aç sefil vaziyettedir Sayın Valim. Bu konuda biraz ilgimi çektiği için de LÖSEV Vakfının Gölbaşı'nda yaptığı bir te-

sis var. Kanserli çocukları tedavi ediyorlar, anne-babalarını da barındırmak için küçük küçük evler yapmışlar, gelenler, yatacak yeri olmayanlar o evlerde kalıyorlar. Hatta orada bulunan arazilerde organik tarım yaptırıyorlar, bu anne-babalar da boş zamanlarında burada zamanlarını değerlendirerek bu hastalara organik sebze, meyve yetiştiriyorlar. Biraz önce de ifade ettiğim gibi bu kadar yoğun işlerin arasında bunlara zaman ayırmamız, ekonomik çözüm bulmamız muhakkak zor. Ben bir sefer de arkadaşlarımın huzurunda tekrarlıyorum; sizin öncülüğünüzde Ankara'daki sivil toplum örgütleri, sanayiciler hepimiz elimizden geleni yapalım, bu Onkoloji Hastanesine küçük bir misafirhane mi olur, küçük bir ahevimi olur, günlük ihtiyaçlarını giderecek başka bir şey mi olur Sayın Valim, bir çözüm getirirsek çok mutlu olacağız ve Ankaralılar da mutlu olacak.

Kaliteyi esas almayan hiç bir yönetimin başarı şansının olmadığını hepimizin kabul etmesi gerekiyor

ALAADDİN YÜKSEL

ANKARA VALİSİ

Çok değerli Meclis Başkanımız, Yönetim Kurulu Başkanımız, Ankara Sanayi Odası'nın çok değerli Meclis üyeleri; dostluk, kardeşlik ve hoşgörü duygularıyla yüreklerde bulduğumuz, sosyal yardımlaşma ve dayanışma duygularıyla el ele tuttuğumuz son derece önemli, çok müstesna bir ayda, Ramazan ayında sizleri selamlamaktan dolayı büyük bir bahtiyarlık duyuyorum. Ben de bu vesileyle Ramazanınızı kutluyorum.

Bana sizlerle konuşma, selamlaşma imkanı verdiğinden dolayı çok değerli Meclis Başkanımıza, Yönetim Kurulu Başkanımıza ve siz değerli Meclis üyelerimize çok teşekkür ediyor ve bu duygularla hepimizi sevgiyle kucaklıyor, saygıyla selamlıyorum.

Önce bir görevimi yapmak istiyorum. Geçen ayki Olağan Meclis Toplantısı'na gelip sizleri selamlama ve düşün-

celerimi paylaşmak istiyordum. Ancak çok özel, önemli bir sorun çıkması nedeniyle il dışına çıkma zarurietim oldu. Dolayısıyla geçen ay yapamadığım bu buluşmayı bugün gerçekleştirmiş oldum, gerçekten büyük bir bahtiyarlık duyduğumu da ifade etmek istiyorum.

Bu salona, bu toplantılara umarım Ankara Sanayi Odası'nın kurulduğu yıllardan beri Ankara'da görev yapan birçok değerli Valimiz geldi ve bu kürsülerden size elbette hitap etti. Ankara'da çok özel, çok güzel görevler yapan Türk mülk iradesinin çınarları, çok değerli yöneticiler elbette geldiler, Ankara'yla ilgili düşüncelerini, ülke ve dünya gelişmelerine yönelik düşüncelerini sizinle paylaştılar. Bilmenizi isterim ki, ben de bugün biraz şöyle bir endişeyi taşıyorum: Bu salonda acaba ben de aynı şeyleri mi tekrar edeceğim? Yani bunları konuşurken hem Divan hem beni izleyen, dinleyen çok

Bugün bütün dünya yeni yüzyılın başlangıcıyla birlikte artık yeni kavramlar, yeni konular, yeni olayları tartışıyor ve yüzyıla yeni bir bakış kazandırıyor. Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir buluşmada dün konuşulan hiçbir şey artık konuşulmuyor.

değerli siz üyeler, ya biz bunları hep dinliyoruz kardeşim, yani eski şeyleri mi konuşacağız, hep aynı şeylerle mi tartışacağız deneceğinden dolayı biraz da endişemi de paylaşmak istiyorum. Ama müsaade ederseniz bugün burada hem dünyadaki vaki gelişmeler, ülkemizin bu konudaki heyecanı ve Ankara'daki yeni hizmet yapılanmamızı veya yeni göreve atanan bir Vali olarak neler düşündüğümü sizlerle paylaşmak ve biraz da yeni şeyler söylemek istiyorum. Hani Anadolu'nun ulu çınarı Mevlana Celaleddin Rumi'nin dediği gibi, "Dün dün de kaldı cancağızım, Ankara'da artık yeni şeyler söylemek lazım." Şimdi elbette yeni şeyler söylemek gerekiyor çünkü, hadi bakalım Ankara Valisi, gelin aziz Ankaralılar sizlerle yeni şeyler söyleyelim demekle bu iş elbette yerine oturmuyor. Ama sevgili dostlar, artık yeni şeyler söylemek lazım geldiğini, hani cancağızım her şey dün de kaldı bugün adam gibi yeni şeyler konuşun diyen sadece biz değiliz ki. Bugün bütün dünya yeni yüzyılın başlangıcıyla birlikte artık yeni kavramlar, yeni konular, yeni olayları tartışıyor ve yüzyıla yeni bir bakış kazandırıyor. Dün konuşulan hiç bir şey artık dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir buluşmada işte böyle sınırlı çatı altlarında toplanıldığında dün konuşulan hiçbir şey konuşulmuyor. Yeni bir tiyatro sahnesi, 21. yüzyıla birlikte yeni bir küresel milenyum tiyatrosu perdelerini açtı ve bu küresel milenyum tiyatrosunun içerisinde artık yeni bir oyun oynanıyor. Perde açıldı, içindeki dekorlar da çok farklı. Sahneyi iyi etüt ederseniz her şey yepyeni dekorlarla süslendi ve de yeni oyun oynanıyor. Şimdi yapılması gereken, Ankaralılar olarak, Türk insanı olarak ya bu küresel milenyum tiyatrosunda oynanan

oyunun temasını iyi algılayacağız, orada kullanılan dekorların ne ifade ettiğini, bizim için neler ifade ettiğini bir kez daha değerlendireceğiz ya da kafamızı bu tiyatro sahnesinden çevireceğiz ve de gökyüzüne bakıp kuşları saymaya devam edeceğiz. Bu, hangi görevin talip edildiğiyle önemlidir. Bana göre bugün dünya ne yapıyorsa elbette Ankara'da da onların konuşulması gerekiyor. Dün konuşulan hiç bir kavram artık ne iş alanında ne sokakta ne de köy meydanında veya kırsal alanda, tarlada insanlar sohbet ederken artık hiç bir şeyi dünkü gibi konuşmuyor. Yani eski tanımla artık dün de konuşulanların hiçbir hikmeti harbiyesi kalmadı. Dün konuşulan hak tanımları bugün çok daha farklı konuşuluyor. Bugün temel hak ve özgürlükler meselesi bütün kainatta, yer yüzünde, toplumlarda farklı tanımlanıyor. Hukukun üstünlüğü meselesi son derece farklı konuşuluyor. Dün konuşulan birey tanımları, dün tartışılan demokrasinin umdeleri, ilkeleri meselesi, son derece farklı anlaşılıyor. Yurttaşlık tanımı yeniden yerlerine oturuyor, taşlar yerine oturuyor ve sonuç itibariyle bugün dünyayı paylaşan bütün insanlar önünde duran yeni yüzyıl sorunları tasnif etmeye, herkes bu sorunlar üzerinde yeni şeyler söylemeye, yeni çıkışlar, yeni arayışlar yapmaya devam ediyor. Bir grubu diyor ki, "Arkadaş bu yüzyılın başlığı demokrasi olmalı, o da yetmez, insan hakları ve hukukun üstünlüğü mutlaka yeni yüzyılın damgasını vuracak kavramları olmalı" diyor. Bir başka grup diyor ki, "Siz demokrasiyle, hukukun üstünlüğüyle hukuk devleti tanımlarıyla uğraşın ama kardeşim bir tarafta açlık var, hastalıklar var. Çevre sorunları aldı başını gidiyor, biraz da bunlara bakın" diyor.

21. yüzyıla birlikte yeni bir küresel milenyum tiyatrosu perdelerini açtı ve bu küresel milenyum tiyatrosunun içerisinde artık yeni bir oyun oynanıyor. Perde açıldı, içindeki dekorlar da çok farklı. Sahneyi iyi etüt ederseniz her şey yepyeni dekorlarla süslendi ve de yeni oyun oynanıyor. Şimdi yapılması gereken, Ankaralılar olarak, Türk insanı olarak ya bu küresel milenyum tiyatrosunda oynanan oyunun, orada kullanılan dekorların bizim için neler ifade ettiğini bir kez daha değerlendireceğiz ya da kafamızı bu tiyatro sahnesinden çevireceğiz ve de gökyüzüne bakıp kuşları saymaya devam edeceğiz.

Bugün temel hak ve özgürlükler meselesi bütün kainatta, yer yüzünde, toplumlarda farklı tanımlanıyor. Hukukun üstünlüğü meselesi son derece farklı konuşuluyor. Dün konuşulan birey tanımları, dün tartışılan demokrasinin umdeleri, ilkeleri meselesi, son derece farklı anlaşılıyor. Yurttaşlık tanımı yeniden yerlerine oturuyor, taşlar yerine oturuyor ve sonuç itibarıyla bugün dünyayı paylaşan bütün insanlar önünde duran yeni yüzyıl sorunları tasnif etmeye, herkes bu sorunlar üzerinde yeni şeyler söylemeye, yeni çıkışlar, yeni arayışlar yapmaya devam ediyor.

Bir başka grup da bu defa yeni başlıklar oluşturuyor, diyor ki; "Kardeşim, elbette bunlar devam etsin ama siz girişimcilikten bahsedin." Biraz önce Nurettin Beyin konuşmasında da söylediği gibi "Üretimi esas alın. İnsan kaynaklarını nasıl adam gibi kullanacağınıza bakın. Sürdürülebilir kalkınmayla beraber dünyada yeni bir muhabere oluştu, serbest piyasa ekonomisi denen yeni bir yapı, yeni yüzyılın yeni savaş alanı, bunları tanımlayın ve de sürdürülebilir kalkınmayı kendinize ilke, umde edin" diyor.

Bütün bunlar konuşulabilir, yani bu başlıklar çeşitli şekilde yeni yüzyılda tartışılabilir. Ama hepimiz kabul etmeliyiz ki bütün bu sorunların, bu tanımların, bütün bu kavram ve tartışmaların ötesinde bugün Ankara'nın Ulus'unda, Haymana'nın herhangi bir köy meydanında, Londra'da, Paris'te, Brezilya'da, Küba'da, dağda bayır-

da, tarlada insanlar bana göre tek bir şeyi tartışıyor; devletin fonksiyonlarını tartışıyor, nasıl bir devlet olmalı. Devlet-millet buluşmasını gerçekleştirecek devlet fonksiyonları tartışılıyor. Yani bütün bunlar konuşuluyor ama nasıl bir devlet olmalı, hangi fonksiyonları icra etmeli, adam gibi bir devlet neleri yapmalı, adam gibi bir devlet vatandaşına hangi başlıklarla hizmet etmeli? Ancak kabul edilebilir bir şey var ki, hepimiz artık aynı noktada buluşuyoruz. Bugün adam gibi bir devlet önce açık olmalıdır. Bugün artık herkes "bana açık davranın" diyor. Sokaktaki insanda, köyde, bayırda, tarlada, yaylada, nerede olursa olsun, "bana açık davranın kardeşim" diyor. Adam gibi bir devlet bana böyle davranacak. Sonra, beni de kat diyor hizmetin içerisine. "Meydana fıskiye yapıyorsun, zaruri mi, değil mi, filan yere park yapıyorsun, filan yerden yol geçiriyorsun, bana da sor" diyor. "Ya bu köyde ben yaşıyorum karde-

Bana göre tüm dünya tek bir şeyi tartışıyor; nasıl bir devlet olmalı? Devlet-millet buluşmasını gerçekleştirecek devlet fonksiyonları tartışılıyor. Ancak kabul edilebilir bir şey var ki, hepimiz artık aynı noktada buluşuyoruz. Bugün adam gibi bir devlet açık olmalı, devlet vatandaş buluşmasında hesap verebilir olmalı ve karşılıklı güven içinde olmalıdır.

şim, benim" diyor. "Bundan 3 kuşak önce dedem falan yoldan gidiyordu, bizim meydan harman yeri filan yerdedi, idare geldi şimdi yeni meydan düzenliyor, bana da sorun kardeşim" diyor. Arkasından bir hamle daha yapıyor devlet vatandaş buluşmasında, diyor ki; "Bana insan haklarına uygun davran, bana adam gibi davran. Benimle el ele tutuştuğunda bana insan gibi davran." İnsan haklarına uygun davranılmasını istiyor. Arkasından bugün dünyada yaşayan tüm vatandaşlar devlet buluşmasında "hesap ver kardeşim" diyor. "Yaptığın her faaliyette bana gelip hesap vereceksin. Meydana yaptığın havuzun fiskiyesine kaç para harcadın bana söyle, ne kadar su döndürüyorsun, kaç adam çalıştırıyorsun, yolu kaçta yapıyorsun, yaptığın bütün hizmetlerin hesabını ver, hesap verebilir ol" diyor. Arkasından "Benim elimi tuttuğumda ben senin gözüne bakayım ve de güven duy. Ben sana güven duyayım, sen de bana güven duy" diyor. Sonuç itibariyle, devlet-vatandaş ilişkisinde genel itibariyle "Etkili, verimli ve süratli hizmet ver. Bütün bunları yap, sonunda da bana etkili, verimli ve süratli hizmet getir. Bunun nasıl etkili olabileceği, nasıl

verimli, nasıl sürat kazandırabileceği seni ilgilendiriyor. Adam gibi devlet böyle olsun, böyle olmalıdır" diyor. Şimdi eğer bu böyleyse, yani yeni şeyler konuşuluyor, sokaktaki talep bu şekilde cereyan ediyorsa, elbette Ankara'yı yönetenlerin, Ankara'da bütün akıl kişilerin, kanaat önderlerinin, bütün sivil toplum yapılanmalarının elbette yeniden bir durum muhakemesi yapması fevkalade tabii bir hadisedir. O zaman ne yapacağız? Eğer yeni yüzyılda yeni şeyler, yeni tanımlarda buluşacağız, yeni şeyler konuşacaksak hadi bakalım ne yapmak gerekiyor? Ben şahsen Ankara Valisi olarak ilk önce ülkemizin vizyonuna bakarım, ülkem bu yüzyılda nasıl bir vizyon oluşturdu? Hani Cumhuriyet'in 100. yılında 2023 vizyonu diyor Türkiye Cumhuriyeti devleti, neyi hangi stratejik belgeyi kabul ediyor Türkiye Cumhuriyeti Devleti. Ankara'yı soluyan-yaşayan kişiler olarak önce buna bakmak gerekiyor. Ne diyor Türkiye 2023 vizyonunda; "Bölgesinde ve dünyada adil ve kalıcı bir barışın tesisine çaba gösteren bir Türkiye olacağım" diyor. Türkiye önce büyük bir hedef ortaya koyuyor. Sonra, demokratik ve adil bir hukuk sistemi-

ne sahip olacağım diyor. Stratejisini böyle belirlemiş. Yurttaşlarımı, bu toprakları paylaşan bütün yurttaşları ülkesinde söz sahibi yapmalıyız diyor; hedefini, stratejisini böyle koyuyor. Sağlıkta, eğitimde ve özellikle kültür ihtiyaçlarının karşılanmasında devleti vatandaşın yanında tutmalıdır, devlet güvencesi sağlamalıdır diyor ve sürdürülebilir gelişmeyi gözetken -biraz önce Nurettin Bey'in takdiminde de ifade ettiği gibi- gelir dağılımını adil yapan, bilim ve teknolojiyi takip eden, üreten ve de kendi beyin gücüyle net katma değer yaratan bir Türkiye. İşte bizim bana göre stratejik belgemiz bu, yeni yüzyılda yol haritamız bu, istikametimizi belirleyecek olan başlıklar bu. Eğer Türkiye bunu önüne koyuyorsa, o zaman Ankara'da da bu başlıklara yönelik yeni başlıklar oluşturmak gerekiyor. Yönetenler, başta Ankara Valisi olarak ben ve bütün kanaat önderleri hepimiz oturup yeniden başlıklar oluşturmalıyız. Sokaktaki vatandaşın, aziz Ankaralıların taleplerini de göz önüne almak suretiyle yeni bir değerlendirme yaparsanız, dünya gerçeklerinden asla kopmayacaksınız. Ankara'yı yönetenler aklın icaplarından ayrılmayacak ve aziz Ankaralıların önceliklerini ve ihtiyaçlarını adam gibi tespit edecek. Ne yapacağız, nasıl bir Ankara vizyonu? Yerinden yönetim anlayışını özümseyerek uygulayan bir Ankara. Bir kere hizmetleri vatandaşla buluşturacağız. Açık, katılımcı ve yerinden hizmet veren bir Ankara. Nasıl bir Ankara? Gidip kapısında devlet dairesinin kapısını vuran değil, Ankara'nın köyünün meydanında devletiyle buluşan bir yapı. Teknolojiyi en üst seviyede kullanan bir Ankara. Teknoloji bizim hep yanımızda, önümüzde olmalıdır. Teknoloji Ankara'yla anılmalı, Ankara teknoloji ile yan yana olmalı. Hizmette kalite hep önde tutulmalı. Bu yüzyıla damgasını vuran en önemli kavram, kalite. Kaliteyi esas almayan hiç bir yönetimin başarı şansının olmadığını herkesin, hepimizin kabul etmesi gerekiyor. Yetişmiş ve eğitilmiş insan

kaynaklarıyla Ankara'da tarımı, ticareti, sanayiye, teknolojiyi kullanan ve de sadece kendisine değil bütün Türkiye'ye öncü ve önder olan bir Ankara, böyle oluyoruz. Bütün bu başlıkları adam gibi kullanmalıyız. Bizim yetişmiş ve eğitilmiş mükemmel bir insan kaynağımız var. Bu yüzyılı taşıyacak olan bütün sektörleri, tarımda, ticarete, sanayide, teknolojiye -bu yüzyıla biraz sonra belki bahsedeceğim- damgasını vuran ve Nurettin Bey'in de konuşmasında söylediği gibi turizmi de önüne koyan, bunları iyi algılayabilen dünya gerçekleriyle yan yana oturabilen, aklını kullanabilen önceliklerini tespit eden ve de Türkiye'ye önden ve öncü olan bir Ankara. İnsan odaklı hizmetlerde vatandaş hizmetinin sıklet merkezine oturtan, bürokratik kültürden vatandaş odaklı hizmet kültürüne giden bir Ankara. Öngörüsü olan, yani olayları önceden değerlendirebilen, "hadi olsun da canım görelim, yağsın da görelim, kalksın da görelim", böyle bir şey yok. Öngörülerimizi adam gibi kullanacağız, adam gibi kullanan bir Ankara ve küreselleşme olgusunun da farkında olan bir Ankara.

Biraz önce söylediğim o tiyatro oyunu oynanırken, küresel milenyum tiyatrosu oynanırken, yeni şeyler söylenirken bizim birtakım başka şeylerle uğraşmamız Türk halkına ve elbette Ankaralılara da asla yakışmaz. Biz küreselleşmenin farkında olacağız. Değişime ayak uyduran ve de ihtiyaçlara duyarlı bir Ankara hepimizin hedefi olmalıdır. Şimdi bu başlıkları yerine oturabiliyorsanız, işte o zaman yeni şeyler söylemeye başlıyorsunuz ve de şimdi dünya gerçekleri aklın icapları ve aziz Ankaralıların ihtiyaçlarını tartışmaya başladığınızda o zaman Ankara'yı bir dünya şehri tanımaya içerisine koyarsınız. Bugün dünyada bu tanımı taşıyan bütün şehirler ne yapıyorsa, biz de küresel milenyum tiyatrosuna bakacağız, bu yarıştan kopmadan yarışa devam edeceğiz.

Yeni yüzyılda yeni şeyler, yeni tanımlarda buluşacak, yeni şeyler konuşacak ne yapmak gerekiyor? Ben şahsen Ankara Valisi olarak ilk önce ülkemizin vizyonuna bakarım, ülkem bu yüzyılda nasıl bir vizyon oluşturdu? Ankara'yı soluyan-yaşayan kişiler olarak önce buna bakmak gerekiyor.

Ne var? Dün konuşulduğu gibi şehirleri tarif eden hiçbir şey bu marka kutusunun içerisinde, dünya şehri tanımını içerisinde artık yok. Klasik birtakım ataklar, klasik birtakım bakışlar, günde kalmış birtakım yaklaşımlar... Dünya şehirlerinde böyle bir anlayış yok. Bugün çevremizde özellikle Avrupa'da, dünyanın yeniden yapılanmasında, yani dünya şehirlerinde -şimdi burada kullandığımız gibi- yeni başlıklar kullanılıyor. Bir kere yeni bir anlayışla EXPO'lar tartışılıyor. Bugün EXPO'yu tartışmayan şehirlerin ben dünya şehriyim deme şansı yok. Arkasından spor tabanlı olimpiyatlara ev sahipliği yapacaksınız. Bugün yeni bir yaklaşım, bunu fevkalade iyi kullanmak gerekiyor. İşte ayın 28 Ağustos tarihinde başlayacak FIBA 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası gibi. Ankaralılar bu işe daha dikkat etmeli. Ankara'da biz yönetenler dahil hepimiz buradan en üst seviyede yararı almalıyız. Bu tür faaliyetler sadece belirli kişideki insanların gelip, bir topun peşine takılıp da bir filenin altında bulunduğu hadiseler asla olamaz. Bunlar bütün dünya ile buluşabileceğiniz nadir, ender fırsatlar, bunları adam gibi kullanacaksınız, EXPO'lar da öyle. En son 2008'de Antalya'da Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı ve oradaki kanaat önderleriyle İspanya'nın Zaragoza kentine gittiğimizde kentin valisi turizm dışında 6,5 milyon civarında insanı sadece EXPO'yu ziyaret etmeye ve EXPO'yla buluşmaya geldiğini söyledi. "Biz, şehre yeniden elbise giydirdik. Bütün köprülerini, bütün barajlarını, bütün altyapılarını yeniden yaptık, kente simge kazandırdık" dedi ve bu başlıklar hala kullanılıyor. Arkasından yeni bir başlık, salonda kaç tane turizmi

arkadaşım var bilmiyorum ama bu konuda bütün dünyadaki gelişmeleri takip etmiş, bütün dünya turizm borsalarına katılmış bir arkadaşınız olarak ifade etmek istediğim; bu yüzyılın ikinci yarısından sonra insanlar bir araya gelip toplandığında, hadi gelin bu yüzyıla bir isim koyalım dediğinde sizi temin ederim ki, bu yüzyılın adı turizm yüzyılı olacaktır. Bakın çok iddialı konuşuyorum. Bundan 7 ay kadar önce Berlin Turizm Borsası'nda Papua Yeni Gine bile kıyılarını ve şehirlerini tanıtmaya gelmişti ama Ankara yoktu. En son yaptığım görüşmede Genel Sekreterin söylediği şey, geçen sene sonu itibarıyla dünyada 1 milyar insanın seyahat ettiği. 1 milyar insan! Bıraktığı para 834 milyar dolar. Genel Sekreter diyor ki, önümüzdeki 7 yıl içerisinde dünyada seyahat edecek insan sayısı 1,5 milyarı aşacak, burada dönecek olan para 1,2 trilyon dolar olacak. 1,2 trilyon dolar! İnsanlar çılgın gibi ayağına lastik ayakkabıyı giyen, eline bavulunu, kedisini, köpeğini alan, iki yavrusu ve eşinin pasaportunu çıkararak, nereye gideceğim diyor. Tek hayat ilkesi tatil yapmak. Şimdi bu kenti yönetenler elbette sormalıdır. Türk Hava Yolları'nın uçağı Esenboğa'ya inerken hostes veya konuşmacı olan bayan gidiyor mikrofona Avrupa'nın en mükemmel havaalanı falan, oh bir geriniyorsunuz, geriniyor da ne oluyor? Benim ürettiğim mallar çok iyi, ne kadar satıyorsunuz? Vallahi daha hiç satamıyoruz, inşallah satacağız. Böyle bir şey yan yana gelebilir mi? Onu sorduğunuz zaman, Avrupa'nın en iyi havaalanı dediğiniz zaman adama sorarlar, kaç tane turist karşılıyorsunuz? Arkadaşlar, yılda 400 bin turist giriş yapıyor Ankara

Türkiye, 2023 vizyonunda; "Bölgesinde ve dünyada adil ve kalıcı bir barışın tesisine çaba gösteren bir Türkiye olacağım, sonra demokratik ve adil bir hukuk sistemine sahip olacağım, bu toprakları paylaşan bütün yurttaşları ülkesinde söz sahibi yapmalıyız" diyor. Büyük bir hedef ortaya koyuyor, stratejisini böyle belirlemiş. Sağlıkta, eğitimde ve özellikle kültür de devleti vatandaşın yanında tutmalı, devlet güvencesi sağlamalı, gelir dağılımını adil yapan, bilim ve teknolojiyi takip eden, üreten ve de kendi beyin gücüyle net katma değer yaratan bir Türkiye. İşte bana göre yeni yüzyılda yol haritamızı belirleyecek olan başlıklar bunlar.

Ankara'yı yönetenler, başta Ankara Valisi olarak ben ve bütün kanaat önderleri aklın icaplarından ayrılmayacak ve aziz Ankaralıların önceliklerini ve ihtiyaçlarını adam gibi tespit edecek, hizmetleri vatandaşla buluşturacağız. Açık, katılımcı ve yerinden hizmet veren bir Ankara. Teknolojiyi en üst seviyede kullanan bir Ankara, teknoloji Ankara'yla anılmalı. Hizmette kalite hep önde tutulmalı. Bu yüzyıla damgasını vuran en önemli kavram, kalite.

Esenboğa Havaalanı'ndan. Bu rakam, güneyde bir şehrin Ağustos ayında 3 günde kabul ettiği insan sayısı. O bölgede faaliyette bulunan arkadaşlar var burada. Ben sebep-sonuç ilişkilerine bakarım, ben ara istasyonlarda falan durmam, sonuca bakarım. Esenboğa, Avrupa'nın en kral havaalanı dediğiniz zaman yanınızdaki size "Kaç kişi ağırlıyorsunuz, kaç turist geliyor?" Vallahi geçen sene 5 milyon gelmişti, bu sene 7 milyon bekliyoruz diyebiliyor muyuz? Ayaş'ta, Beypazarı'nda, Haymana'da, Kızılcahamam'daki termal yapılanmasını bütün dünyaya, bütün İskandinav ülkelerindeki insanları getirip burada sağlık turizminin içine sokabiliyor musunuz? Bütün bunları tartışmak gerekiyor. Bir kent yüzyılın 10. yılını, yani 2010'nu geçiriyor, daha fuarlar meselesini tam zeminine oturtamamış. Hadi gelin şimdi bu şehirde konuşalım bunları. O kazandı, o kaybetti, bu

şehrin gündemi içinde olmaz. Kim kazandı EXPO'yu, kim kaybetti? Ankara kazanmalıdır, Ankara EXPO'yu hedeflemelidir ve de başarmalıdır.

Bakin Dünya Kupası futbol maçlarını hep beraber izledik. Bugün Afrika'da oynanan Dünya Kupası maçlarında bütün dünya takımlarının teknik-taktik anlayışları, fizik kondisyonları, oyundaki hakimiyetleri ve dikkatleri de dahil olmak üzere hepsinin üç aşağı beş yukarı aynıydı. Ama bir kişi yeniyor, sonunda maçı birisi bitiriyor, 1-0 da olsa bitiriyor. Kim bitiriyor? O gün kim kazanmayı arzu ediyorsa o bitiriyor. Bir şehir başarmayı arzu ediyorsa, kazanmayı arzu ediyorsa, ne uçan ne de kaçan hiç kimsenin kurtarma şansı yok. Hadi gelin burada bir ortak akıl oluşturalım ve EXPO'yu Ankara'da gündemimize getirelim. Efendim, o şehir kazandı da öbürü kaybetti, bizim dışımızda. Biz şimdi tekrar dinamiklerimizi

Şimdi bu başlıkları yerine oturtabiliyorsanız, işte o zaman yeni şeyler söylemeye başlıyorsunuz ve aziz Ankaralıların ihtiyaçlarını tartışmaya başladığınızda o zaman Ankara'yı bir dünya şehri tanımı içerisine koyarsınız.

bir kez daha gözden geçirelim, bu kentte EXPO'yu konuşacak her şey var, bu şehirde her şey var. 39 yılını idrak etmiş biri olarak, Anadolu topraklarını karış karış geziyorum, 20 yıla yakındır da ülkenin birçok illerinde valilikler yaptım. Ama Ankara'nın parametrelerine baktığınızda, bu şehirde iddialı olmak için, başarmak için her şeyin var olduğunu söylemek istiyorum. Yeter ki Ankaralı Ankara'yı konuşmaya başlasın. Ben sivil toplum kuruluşlarına gittiğimde, odalara, meslek odalarına gittiğimizde Ankara'nın konuşulmasını arzu ediyorum. Elbette Türkiye'nin istihdam şartları, Türkiye'de üretim, pazarlama, Türkiye'deki yapı anlatılsın ama Ankara'nın konuşulmasını arzu ediyorum. Hadi gelin Ankara'yı daha çok konuşalım, Ankara daha çok gündemimizde olsun. Size söz veriyorum, Ankara'yı çok daha yüksek sesle konuşacağız. Ben de Ankara Valisi olarak sizlerle birlikte el ele verip EXPO'nun kazanılması, yeni fuar alanlarının yapılması için çalışacağım. Hiç kuşkusuz önümüzdeki yıllarda Ankara çeşitli spor branşlarında ev sahipliği yapacak, bunun yanı sıra turizmini de geliştirecektir. Bakınız şimdi bir konsey kurduk ve geçtiğimiz ay umudumu bu kadar muhafaza etmeme neden olan müthiş bir toplantı yaptık. 30 Eylül'de Gölbaşı'nda, bütün kanaat önderleriyle tekrar toplanacağız. Yaklaşık bir buçuk aydan beridir bir üniversitemize Ankara'nın turizmi ile ilgili bir proje hazırlattırıyorum. Çalışmalar bitince sizlere de sunacağım. Bana göre bu da sanayi kadar önemli bir başlık.

Bu arada 2 aydır defterdarları çalıştırıyorum, Gölbaşı civarında takriben 1,4 milyon metrekare civarında bir arazi, mükemmel bir alan tespit ettik. Belki de önümüzdeki yıl bu kente golf alanları kazandırabiliriz. O bölgede çok sayıda son derece modern, turizm bölgesi ilan ettireceğim. Golf alanları için arkadaşlarımızla birlikte çalışmalarımızı başlattık, şimdi bir ekip çalışıyor.

Geçtiğimiz gün Kültür ve Turizm Bakanımızla da görüş-tüm. Öyle zannediyorum ki önümüzdeki yıl bu konuda da çok farklı şeyler konuşacağız. Evvelki gün ikinci bir talimat verdim. Kazan'la Kızılcahamam arasında yani şehrin o istikametinde de şu anda Defterdarlıktan, Milli Emlak'tan uzman arkadaşlar alanda gruplar halinde geziyor ve çalışmalarını sürdürüyor. Bu çalışmalar biraz daha netleşirse gelip, sizinle ayrıca bunları da konuşacağım.

Dolayısıyla EXPO'lar, fuarlar, spor tabanlı olimpiyatlar, turizm başlıkları da dahil olmak üzere yeni başlıkları bu şehirde koyacağız ve de bunları adam gibi tartışacağız, yerine oturtacağız ve peşine takılacağız. Bütün bunları yaparken uluslararası ilişkilerden Ankara olarak asla kopmayacağız. Ankara'nın tanıtımına yönelik bütün faaliyetlerin içerisinde yer alacağız. Yani Bergamalıların bulunduğu bir Moskova'da, Bergamalıların bulunduğu, Nevşehirliilerin olduğu bir Berlin'de Ankara niye yok? Neden yok uluslararası tanıtımlarda? Hadi bunu önümüze koyalım da konuşalım. Tanınmayan bir yerin başarı şansı olabilir mi? Tanınmayan, gidilemeyen hiçbir yerin başarı şansı yok. Bugün Ankara, hava ve kara ulaştırılmasıyla hemen hemen Türkiye'nin en başarılı şehirlerinden bir tanesi. Bölünmüş yollarıyla, hava ulaştırılmasıyla fevkalade mükemmel bir ulaşım ağı var. Bakın hızlı treniyle şimdi Eskişehir'e, kısa bir süre sonra Konya, oradan güneye, yani Antalya'ya uzanacak çalışmalar şu anda devam ediyor; böyle bir Ankara. Hadi gelin bunları konuşalım.

Sonuç olarak size söylemem gereken şey, Ankara Valisi Alaaddin Yüksel olarak ve de Ankara'da bulunan bütün kamu kurum ve kuruluşları Ankaralı sanayicilerin, yani sizlerin emrinde ve hizmetindeyiz. Bu şehirde kolay sanayi, bu şehirde hızlı sanayi, bu şehirde rahat sanayi yapılmalıdır, hedefimiz de bana göre bu olmalıdır.

Şimdi müsaade ederseniz şu sorulara da cevap verip, kürsüden ineyim. Tarık Bey, otopark sorunu ve stad-yumla alakalı düşüncelerini paylaştı.

Değerli arkadaşlar, otopark sorunu sadece Ankara'da araçların bir yere yavaşmasından ibaret değil. Yani şehirdeki trafik meselesini, hem ulaşım yapılanmasını hem de güvenlik meselesini de yan yana koymak gerekiyor. Bu şehirde park yapılmaz levhalarının altında çok sayıda araç olabilir. Ama onların işletme tarzları, yani değnekçilerden tutun oradaki kullanım tarzlarına kadar her türlü şeyi şu anda arkadaşlarımla inceliyoruz. Bu arada tabii kente bütün Anadolu şehirlerinde gerçekleşen ve Ankara'da maalesef faaliyete geçemeyen kent güvenlik yönetim sistemi yani halk arasında MOBESE dediğimiz sistem henüz maalesef yapılmadı. 825 kameranın olması gereken kent dahilindeki kamerada takriben 1,5 ay önce yapılan ihalede son 2 ayda takılan kamera sayısı 30'du. Yani 825 kameradan 30 kamera takılmıştı. 2 ay çok hızlı çalıştık, belki sokaklarda fark ettiniz. Bütün caddelerde birçok sayıda ekipler, direkler takıyoruz, yeni hatlar döşüyoruz, fiberleri yeni hatlardan geçiriyoruz. Başlangıçta 30'dan 65'e, 65'ten 110'a, 240'a, 450'ye, 610'a derken, Cuma günü itibarıyla 825 kamera, Ankaralıların emrine ve hizmetine girmiştir. Şu anda program tatbikatları, kameraların açılarının ayarlanması, renk armonilerinin yapılması, içine konulacak programların tam yerleştirilmesi ve görev alacak güvenlik görevlileriyle birlikte Ankara'yı artık izlemeye ve değerlendirmeye başladık. Ankara'nın her karesini kontrol edeceğiz. Bu kent güvenli bir kenttir. Ankara'yı daha huzurlu ve güvenli, dirlik ve düzenliği sağlamış bir kent yapmak hepimizin hedefidir. Dolayısıyla, bu kameraların Ankaralıların güvenlik kalitesini, güvenlik hizmetlerine olan talep kalitesini de fevkalade artıracığından hiçbir tereddüdüm yoktur. Burada sizi rahatsız edecek, sizin özel yaşantınıza müdahale

edebilecek hiçbir değerlendirme yoktur. Bu yapı ve bu kenti yönetenler, aziz Ankaralıların özeliyle asla ilgilenmez. Bizim ilgilendiğimiz alan, sizin güvenliğinizdir, huzurunuzdur. Dolayısıyla Ankara'da şahsa ve mala karşı işlenen suçları da -öyle zannediyorum ki zaten Türkiye'nin çok güvenli kentlerinden birisi olduğunu söylemem gerekiyor- çok daha geriye çekeceğimizi ve Ankara'da güvenlik hizmetlerine kalite sağlayacağından hiçbir tereddütün olmadığını söylemek isterim.

Bir başka başlık. Stadyumda yıkılarak yeni yapılan bu otoparklarla alakalı. Şu anda Melih Bey'le de görüşmelerimizi yaptık, Sayın İçişleri Bakanımıza da konuyu ilettilim ve belki basın mensubu arkadaşlara da şu an ulaşmamış olabilir. Ankara'da otopark faaliyetleriyle ilgili evvelki gün bir genelge yayınladım. Ankara'da herkesin özellikle yerel yönetimlerin yapması gereken şeyleri söyledim. Bu arada belediyenin kontrol edemediği, benim için zorluklar var dediği yerlerde, yani cadde ve sokaklarla alakalı görüşmeler yapıyoruz. Ankara Trafik Vakfı'nı da devreye sokmak suretiyle sizin daha rahat hareket etmenizi, otoparkların adam gibi kullanılmasını, hele bu şehrin değnekçi, bilmem sopacı, osu busu... Bu şehir bunları kaldırmaz. Biz öyle değnekçi, sopacı mopacı anlamayız, biz silindir gibi ezer geçeriz hiç böyle bir şey olmaz. Ankara'da da böyle bir şey kabul etmeyiz. Bir süre sonra zaten kentteki otopark yapılanması konusundaki uygulamaları çok yakından müşahade edeceğinizi umuyorum.

Stadyuma gelince; bu kente modern bir stadyum elbette gerekli. Bu konuyu geçtiğimiz günlerde yine Büyükşehir Belediye Başkanımız da dahil olmak üzere bütün kent yöneticileriyle ve bütün spor tarafları ile görüştüm. Bir kere stadyum hem çok eski, yani görüntü itibarıyla bir çelik konstrüksiyon yapısı içinde yapılmış hem de tribünlerin kent takımlarını tescil etmesi-

Bugün EXPO'yu tartışmayan şehirlerin ben dünya şehriyim deme şansı yok. O kazandı, o kaybetti, bu şehrin gündemi içinde olmaz. Ankara kazanmalıdır, Ankara EXPO'yu hedeflemelidir ve de başarmalıdır. Bu şehirde iddialı olmak, başarmak için her şeyin var olduğunu söylemek istiyorum. Yeter ki Ankaralı Ankara'yı konuşmaya başlasın.

Otopark sorunu sadece Ankara'da araçların bir yere yanaşmasından ibaret değil. Yani şehirdeki trafik meselesini, hem ulaşım yapılanmasını hem de güvenlik meselesini de yan yana koymak gerekiyor. Bu kent güvenli bir kenttir. Ankara'yı daha huzurlu ve güvenli, dirlik ve düzenliği sağlanmış bir kent yapmaktır hepimizin hedefidir.

ne hiç de uygun olmuyor. Yani seyirciyle sporu yapan taraflar özellikle kale arkalarına tekabül eden tribünler son derece kopuk.

Bir de tabii seyirci fonksiyonu. Ankara'nın iki güzide takımının, Ankaragücü ve Gençlerbirliği taraftarlarının sporun temel öğesinin alkışlamak olduğu konusunda herkesin ittifak etmesi gerekir. Dolayısıyla, bu konuda da taraflarla ayrıca görüşeceğim. Yani Ankara'da spor tesislerinin yeniden yapılması kadar, spor anlayışının da herkes tarafından bir kez daha gözden geçirilmesi gerekir. Ankaralı taraftarlar Türkiye'de çok nam salmış taraftarlardır. Dolayısıyla, o namın o tür nam değil de, alkışlayan biçime dönüşmesi, sporun sevgi ve kardeşlik olduğu ve de insanların orada eş ve çocuklarıyla geldiği, oranın bir ortak paylaşım alanı olduğu Ankara'da herkesin kafasına yerleşmesi gerekir. Ben Ankaralılara güveniyorum. Nitekim Spor Güvenlik Kurulu'nda yeni bir karar aldım. Flamasız, davulsuz ve bayraksız spor etkinliği olabilir mi? Onlar sporun renkleri ama siz bunu eğer başkasının zararına, spor ahlakına aykırı bir tavırd

kullanıyorsanız, oraya gelen insanları huzursuz ediyorsanız, sporun öğelerine, sporun alkışlama özelliklerine aykırı davranıyor da onu başka biçimde kullanıyorsanız, bizim de kullanacağımız dil ve yöntem elbette çok daha farklı olacaktır. Bu bakımdan ben Ankara'da bütün sporseverlere ve taraftarlara çok güveniyorum. Ankara'ya ve Ankaralılara yakışan bir tavır içinde olmalı. Ankara'nın sanayide, Ankara'nın tarımda, Ankara'nın turizmde ve benzeri bütün dünya hareketlerinde önder ve öncü olmasını konuşuyorsunuz da sporda ne olacak, sporda ne olmalıdır? Yani mesele sadece yeni bir saha yapma değil, bana göre Ankara'da spor anlayışının da bir kez daha revize edilmesi ve de yerine oturtulması gerekiyor. Ben özellikle bu sene Ankaragücü ve Gençlerbirliği'ne çok güveniyor ve açık söylüyorum onlardan Süper Lig'de çok önemli sonuçlar bekliyorum. Yani Süper Lig heyecanımızı pekiştirecek ve bizi farklı yerlere taşıyacaklarını düşünüyor ve hatta hedefi de koyuyorum; Ankaragücü ve Gençlerbirliği bu kadro yapılanmasıyla bana göre kupayı almalı ve Ankara'ya

getirip hepimizin eliyle, heyecanıyla bunları buluşturması gerekiyor. Bu stadyum meselesini sizlerle tekrar bir değerlendirme yapacağım.

Madde bağımlıları meselesi, bugün bütün dünya kentlerinin tartıştığı bir hadise, çok zor bir olay. Değerli arkadaşlar, bir de tabii Ankara'nın birçok kişinin fark etmediği bir ara azalan, ama şimdi maalesef son 2 yıldan beri devam eden bir sosyal olayı daha var. Özellikle 2008-2009 ve 2009-2010 sürecinde Türkiye'de bilhassa İstanbul, Mersin ve Antalya'nın da içinde bulunduğu binde 43'ler civarındaki göç oranı birçok şehirlerde düşmüşken, Ankara'da bu son 2 senede hareket ettiği görülmektedir. Yani binde 22'den binde 26'lara çıktığı, ortalama olarak da son birkaç yıl içerisinde yılda 100 binin üzerinde insan kabul ettiği anlaşılmaktadır. Bu konu çok ciddi, üzerinde durulması gereken bir mesele. Tabii bu olgunun, bu sosyal hadisenin ilk kez tezahürü maalesef savunmasız ve güçsüz yavrularımızın üzerinde, çocukların ve gençlerin üzerinde tezahür ediyor. Dolayısıyla, Ankara'da yeni Emniyet Müdürümüzle birlikte madde bağımlısı çocuklar, sokak çocukları dediğimiz başlıkları da kullanmak suretiyle çocuklarımızla ve gençlerimizle buluşacağız. Nereden gelirse, hangi gerekçeyle olursa olsun bu kente yerleşmek, bu kente yaşamak amacıyla gelen bütün çocuklar bizim çocuklarımız. Önümüzdeki günlerde sizlerle böyle bir proje üzerinde bir işbirliği yapacağımızı ifade etmek isterim.

Hasan Bey'in Ankara Onkoloji Hastanesi'ne gelenlerle ilgili bir önerisi oldu. Bu, genellikle onkoloji hastanesi olan bütün illerde söz konusudur. Geldikten sonra arkadaşlarıma verdiğim talimatlardan bir tanesi, Onkoloji Hastanesi'ne gelenlerin elbette yani gidip organik tarımla uğraşması falan tartışılabilir ama yavrusunu sırtına koyan, eşini, yakınına yanına alıp şehirlerde dertlerine deva aramaya gelen insanlar... Onkolojik tedaviler çok zor, yani günlerce kemoterapi alıyor, kişi içeride, ailesi dışarıda, hastane bahçelerinde, parklarında yatıyor. Ben arkadaşlarıma takriben 1 ay önce şu öneriyi getirdim: "Hastaneler civarındaki pansiyonları bulalım, o pansiyonları Valilik olarak kiralayalım, çocuğu, annesi, babası, yakını kemoterapide günlerce kalıyor. Onlar orada, annesi ve babası da bu pansiyonlarda yesin, içsin,

yatsın, giderken de devletiyle buluşsun, bir dua ediyorsa hadise biter, bütün bedellerini biz verelim. Sokakta, bankta, sağda solda yatmalarının önlenmesini sağlayalım" dedim. Arkadaşlarım böyle bir çalışma yapıyorlar, umuyorum ki önümüzdeki günlerde sonuçlandıracağız. Siz de eğer bu tür konaklama tesisi sahipleri bu konuda bize yardımcı olursanız, söz veriyorum bu konu mutlaka çözümlenmelidir, onlar bizim insanlarımız. Aynı hadise son çalıştığım vilayette de oldu. Afyonkarahisar, Mersin, Burdur ve Isparta'dan onkoloji hastanesine, Akdeniz Üniversitesi'ne gelen çok sayıda insanın hastane bahçelerinde bankların altında, yol kenarlarında, ağaç diplerinde yattıklarını gördüm. Orada bu uygulamayı yaptık, takriben bir 8 veya 10 civarında pansiyon sözleşmesi yaptık. İnsanlar son derece mutluydu ve çok sayıda da geri dönüş aldım. Allah kimsenin başına vermesin, bu işler zor işler. Biz de devlet olarak, Ankara Valiliği olarak bu konuda üzerimize düşeni yapacağız.

Evet, arkadaşlarıma bana sormak istediği herhangi bir şey yoksa, kabul ederseniz bundan sonra daha sık gelip sorunlar hakkında ve çözüm yollarıyla alakalı sizlere Ankara'yla ilgili bilgiler vermeye devam edeceğim. Özellikle önümüzdeki ay yapacağınız Meclis toplantınızda Sayın Başkan gündeme alırsa, yeni kurulan Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri'nin gelip, yeni oluşan stratejik planın neler olduğunu, hangi başlıkları taşıdığı ile ilgili bir takdim yapmasını arzu ederim. Ankara halkının yaşam kalitesini iyileştirecek yenileştirici ve sürdürülebilir kalkınmada çözüm yollarında destek olan bir faaliyet biliyorsunuz kalkınma ajansları. Sayın Özdebir de Yönetim Kurulu'nda görev yapıyor. Göreceksiniz bir süre sonra yeni binamıza geçtiğimizde ki birkaç gün sonra sonuçlandıracağız, Ankara'da kalkınmaya destek veren son derece önemli yerel bir birim olarak Kalkınma Ajansı da yerini alacaktır.

Ayrıca 30 Eylül'de yapılacak olan 2. Ankara Turizm ve Tanıtma Konseyine de yine Ankara Sanayi Odası'nın katılımını ve desteklerini hiç eksiltmeyecek bir şekilde vermesini bilhassa rica ederim.

Hepinizi bir kez daha sevgiyle kucaklıyor, saygıyla selamlıyorum. Hepinize sağlık ve esenlikler diliyorum, çok teşekkür ederim.

ASOFORUM

İstanbul Sanayi Odası'nın Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2009 araştırma sonuçları, artan karlar nedeniyle krizin teğet geçip geçmediği tartışmalarını yeniden alevlendirdi.

Sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

* Oda isimleri alfabetik olarak sıralanmıştır.

*Aydın, Balıkesir, Denizli, Gaziantep, Kayseri Sanayi Odası Başkanları sorumuza cevap vermemişlerdir.

Kriz ortamında firmaların karlılık durumunu ortaya koymak ve doğru bir analiz yapmak için, denek olarak alınacak firmalar istatistik bilimi doğrultusunda titizlikle seçilmelidir

Ümit ÖZGÜMÜŞ

ADANA SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

2008 yılının sonlarına doğru başlayan küresel kriz ile ilgili değerlendirme yapmak ve krizden ne kadar etkilendiğimizi ortaya koyabilmek için, Türkiye'nin en büyük ilk bin şirketini ele almak çok doğru olmaz. Sadece TOBB'a bağlı esnaf dışında yaklaşık 1.300.000 firma varken, böyle bir değerlendirme yapmak bizi sağlıklı sonuçlara götürmez. Çünkü bu firmaların büyük bir kısmına baktığımız zaman TÜPRAŞ, PETKİM, EÜAŞ, EREĞLİ DEMİR-ÇELİK, İSKENDERUN DEMİR-ÇELİK gibi birçok firmanın ürettikleri ürünlere göre Türkiye'de monopol veya oligopol piyasa yapısına sahip olduklarını görüyoruz. Ayrıca bu firmalar uzun yıllardan beri yerleşik bir pazara sahip olduklarından, doğru değerlendirmenin yapılabilmesi için öncelikle Anadolu'daki KOBİ'ler üzerinde ciddi bir çalışma yapılması gerekir.

Kriz ortamında firmaların karlılık durumunu ortaya koymak ve doğru bir analiz yapmak için, denek olarak alınacak firmalar istatistik bilimi doğrultusunda titizlikle seçilmelidir. Yani, sadece Türkiye'nin ilk 1000 firması değil de, hem bu firmalardan hem de farklı sektörlerde faaliyet gösteren başka KOBİ'lerden oluşan bir örneklem oluşturarak, bunun üzerinden bir çalışma yapılmalıdır.

Yani, İSO'nun 1000 büyük sıralamasına giren şirketler yüksek cirolar yapan ve bu nedenle genellikle karlılık oranları da buna paralel olan firmalardır. Bu durumda karlı firmaları bir araya toplayıp, sonrasında da "Bak, bu firmalar ne kadar güzel kar etmişler" demek, lokantadan çıkan insanlarla kapıda yapılan, tokluk araştırmasına benzer ve aynı sonuçları verir.

2008 yılının sonlarına doğru başlayan küresel kriz ile ilgili değerlendirme yapmak ve krizden ne kadar etkilendiğimizi ortaya koyabilmek için, Türkiye'nin en büyük ilk bin şirketini ele almak bizi sağlıklı sonuçlara götürmez.

500 Büyük veya 1000 büyük Sanayi Kuruluşu listesinde yer alan büyük firmaların, kriz döneminde kar etmelerinin birkaç nedeni var: En önemli nedeni, bu süreçte iç piyasanın çalışıyor olmasıdır. Bunda, özellikle 2001 yılında yaşanan krizden sonra, bankaların ve finans kuruluşlarının mali yapılarını güçlendirmiş olmasından dolayı, kriz döneminde kredi mekanizması çalışmaya devam ettiği için iç piyasada ticaret de tüketim de durmadı. İhracatı azalan firmalar, iç satışlarla karlılıklarını korudu.

İkinci olarak, iç piyasada faizlerin düşmesinden dolayı, finansman giderleri ciddi biçimde azalmış ve karlılıklar üzerinde olumlu sonuçlar doğurmuştur.

Ayrıca, kur seviyesinin aşağı düşmesi ihracatı olumsuz etkilerken, yurtdışına borçlanan şirketler için çok büyük avantaj

oluşturmuştur. Aldığı krediden sonra düşen kurlar nedeniyle, borç vadesi geldiğinde negatif faiz ödeyerek, sadece bu kalemde bile kar eden firmalar olmuştur.

Ancak, Türkiye gerçeği bu değildir. Başka bazı ülkelere göre veya 2001 krizine oranla küresel kriz daha hafif atlatılmış olmasına karşın, özellikle Küçük ve Orta Boy İşletmeler çok ciddi sıkıntılar yaşamıştır ve henüz kurtulamamıştır.

Ancak nedeni ne olursa olsun, zorlu kriz ortamında Türkiye'nin birinci ve ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde yer alan firmaların, ihracat oranı yüzde 30 civarında düşerken kar oranlarını artırmış olmaları, bu karların yeniden yatırıma, özellikle üretken yatırıma dönüştürme umudu ile oldukça sevindiricidir.

Firmalarımızın hala 2007 yılı performanslarına ulaşamamış olmaları, küresel krizin etkisini ortaya koymaktadır.

Ender YORGANCILAR

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Benzer bir çalışmayı Oda olarak bizler de Ege Bölgesi genelinde yapmaktayız. Her iki çalışmanın da neticeleri her yıl ortalama birbirine yakın çıkmaktadır.

Krizle hazırlıksız yakalanan 2008 yılının ardından, firmalarımız 2009 yılında, talep daralmasından kaynaklanan özellikle satış ağırlıklı rakamlarda oldukça olumsuz bir tablo çizmiştir.

Ancak, firmalarımız 2008 yılındaki rekor zarar artışının ardından, 2009 yılında toparlanma eğilimine girmişlerdir. Özellikle 2008 yılında düşen kar ve zarar hane-

sindeki yüksek rakamlarla 2009 yılı karşılaştırıldığında oldukça olumlu bir tablo çıkmaktadır.

Bu olumlu tabloya rağmen, firmalarımızın aslında hala 2007 yılı performanslarına ulaşamamış olmaları da, küresel krizin etkisini ortaya koymaktadır.

Ülkeleri borç krizine, bankaları iflase sürükleyen bir krizden reel sektörün etkilenmemesi mümkün olamazdı. Türkiye ve tabiki Türk özel sektörü de doğal olarak bu krizden özellikle de 2008 son çeyrek ve 2009 yılı ilk çeyrekte olumsuz etkilenmiştir.

2009 yılına hazırlıklı giren firmalarımız, bilançolarında ve maliyetlerinde yaptıkları revizelerle zararı; gerek kendi çabaları gerekse de hükümetin destekleri ile minimize etmeye çalışmışlardır.

Geçmişte ekonomik krizleri yaşamış ülkemizde firmalarımız artık krizlerle yaşamayı öğrenmiş ve şirket olarak stratejik adımlar atmaya başarmışlardır. Bu süreçte maliyetlerini minimize edebilen firmalarımız karlarını artırmışlardır. Bununla birlikte, sermaye artırımları, faizlerin küresel bazda azalması, ücretlerin reel olarak düşmesi gibi başlıklar kar hanesinin artmasında etkili olmuştur.

2009 yılına hazırlıklı giren firmalarımız, bilançolarında ve maliyetlerinde yaptıkları revizelerle zararı; gerek kendi çabaları gerekse de hükümetin destekleri ile minimize etmeye çalışmışlardır. Bu anlamda baktığımızda, çıkan sonuçları doğru değerlendirmek ve kayıplarımızı telafi etmeye çalıştığımız şu günlerde önümüze bakmak zorundayız.

Karlılık iyi de, yatırım da gerekiyor...

Savaş M. ÖZAYDEMİR

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

İstanbul Sanayi Odası tarafından uzun yıllardır büyük bir başarı ve özveriyle gerçekleştirilen Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırması, Türk sanayiinin gerçek resminin ortaya konması bakımından büyük bir önem arz etmektedir.

Bu yıl açıklanan 2009 yılı verilerine göre Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun toplamda karlılık rekorları kırdığı görülmektedir. Özellikle ikinci 500 içinde yer alan orta ve küçük ölçekli firmaların verimlilik artışı, alternatif ihracat pazarları ve maliyet düşürücü tedbirler sayesinde satış karlılık oranlarını arttırarak, 10 yıl sonra ilk kez birinci

500'de yer alan firmaları geçmiş oldukları görülmektedir.

Dünya tarihinin en büyük ekonomik krizlerinden biri olan ve 2008 yılı ortalarından itibaren gelişmiş ülke ekonomilerinde etkileri hızla hissedilmeye başlanan kriz, esas etkisini 2009 yılı içinde göstermiştir. Bu olumsuz ortamda dünya ticaret hacmi yüzde 10,7 oranında gerilemiştir. Bu dönemde kriz gelişmiş ülkelerin finans sektörünü ağırlıklı olarak etkilerken, Türkiye'de ise tam aksi yönde reel sektöründen etkilemiştir.

Bu dönemde dünya ticaret hacmindeki gelişmelere baktığımızda, gelişmiş ülkelerin ihracat ve ithalat hacminin

Bu dönemde hükümetimizin almış olduğu dönemsel tedbirlerle sanayi sektöründeki sıkıntılar bir ölçüde de olsa atlatılmış, iç pazara hareketlilik kazandırılarak sanayimizin çarkları tekrar dönmeye başlamıştır.

önemli oranda etkilendiğini görmekteyiz. Söz konusu dönemde gelişmiş ülkelerin ithalatı yüzde 12, ihracatları ise yüzde 11,7 oranında gerilemiştir. Gelişmekte olan ve yükselen ülkeler grubundaki ülkelerin ithalat ve ihracat gerilemesi ise yüzde 8'ler civarında gerçekleşmiştir. Ancak bu dönemde Türkiye'nin ihracatı yüzde 22,6, ithalatı ise yüzde 30,6 oranında tarihi bir gerileme yaşamıştır. Bu orandaki bir gerilemenin en ciddi ve olumsuz etkileri hiç kuşkusuz Türk reel sektörü üzerinde görülmüştür.

Geride kalan iki yılı tekrar göz önüne getirecek olursak, üretimini durduran büyük sanayi tesisleri, düşen satışlar ve artan stoklar, ihraç edilemeyen ürünler, işten çıkarılan işçiler, finansal darboğaza girip kapanan firmalar, yapılamayan yatırımlar gibi birçok sorun Türk sanayi sektöründe yaşanmıştır. Bu dönemde hükümetimizin almış olduğu dönemsel tedbirlerle sanayi sektöründeki sıkıntılar bir ölçüde de olsa atlatılmış, iç pazara hareketlilik kazandırılarak sanayimizin çarkları tekrar dönmeye başlamıştır.

Bugün elde edilen sonuç, ekonomi yönetiminin ve sanayimizin ortak başarısıdır. Ekonomi yönetiminin izlediği faiz politikaları, firmaların finansman giderlerinin azalmasına pozitif anlamda önemli bir katkı sağlamıştır.

Alınan bu tedbirlerin ve işletmelerin kendi içlerinde uygulamaya koydukları verimlilik artırıcı çalışmaların sonuçları, bugün İSO 500 sanayi kuruluşları anket verilerinde açıkça gün yüzüne çıkmaktadır. Bugün elde edilen sonuç, ekonomi yönetiminin ve sanayimizin ortak başarısıdır. Ekonomi yönetiminin izlediği faiz politikaları, firmaların finansman giderlerinin azalmasına pozitif anlamda önemli bir katkı sağlamıştır.

Açıklanan veriler, ikinci 500'de yer alan sanayi kuruluşlarının krize karşı daha hızlı ve doğru kararlar aldıklarını göstermektedir. Kriz sürecinde ilk 500 sıralaması içinde yer alan büyük ölçekli firmaların, orta ve küçük ölçekli firmalara göre krizden daha çabuk ve derinden etkilendiklerini, krizden çıkma noktasında orta ve küçük firmaların gerisinde kaldıklarını, yeni pazar arayışlarında ve yeni pazarların tesis edilmesinde orta ve küçük boy işletmelerin büyük firmalara nazaran daha başarılı olduklarını göstermiştir.

Bunun yanı sıra, 2009 yılında sanayi kuruluşlarının girdi fiyatlarındaki düşüş, finansman giderlerindeki azalma ve faaliyet dışı gelirlerdeki artışla beraber, işletmelerin karlılık düzeyleri artmıştır. Ancak bu verileri önceki yıl sonuçlarıyla karşılaştırdığımızda sabit fiyatlarla 2009 yılı karlılık rakamları halen 2007 düzeyinin 9,6 puan gerisinde kalmış ve krizin yaratmış olduğu kayıplar halen telafi edilememiştir. 2010 yılı bu bakımdan, ekonomideki bu olumlu tablo sürdüğü takdirde kayıpların önemli ölçüde telafi edildiği bir yıl olacaktır.

Bu arada unutulmaması gereken gerçeklerden bir diğeri ise, artan karlılığa karşın sanayi kuruluşlarımızdaki istihdam düzeyinin yeterince artmamış olmasıdır. Son aylarda düşme eğilimine girmiş olsa da işsizlik düzeyinin hala yüksek düzeyde seyretmesi, sosyo-ekonomik açıdan uzun vadede önemli bir soru işaretidir.

Her ne kadar son açıklanan ekonomik büyüme rakamları ve ihracattaki artış trendi beraberinde istihdamda bir artış beklentisi yaratmış olsa bile, sanayi kuruluşlarının krizden çıkardıkları önemli derslerden biri olarak her konuda verim-

liliği ön plana çıkarmalarıyla birlikte, istihdam konusunda da uzun vadede hızlı bir iyileşme görülmesi ihtimali düşüktür.

Uzmanların da dile getirdiği şekilde, Türkiye'de uluslararası ticarete konu olan malları üreten sektörleri kısıtlayan, buna karşılık uluslararası ticarete konu olmayan sektörleri kayıran bir ekonomik yapı varlığını halen sürdürmektedir. Böyle bir yapıda ekonomik gelişme potansiyeli iç pazar ağırlıklıdır ve sanayiden daha çok hizmet sektörlerini kayıran bir yapı arz etmektedir. Bu yapı sürdüğü sürece reel sektörümüzün iç veya dış kaynaklı ekonomik krizlerden yüksek oranda etkilenmeye devam etmesi kuvvetle muhtemeldir.

Ekşişehir Sanayi Odası olarak kurulduğumuz günden bu yana ifade ettiğimiz şekilde, Türkiye'nin ekonomik kalkınması ancak her sektörde daha fazla sanayileşerek sağlanabilir. Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yılı olan 2023 yılında dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri olma ve yıllık 500 milyar dolarlık ihracatla birlikte 1 trilyon dolara ulaşması hedeflenen dış ticaret hacmi için, sanayileşme konusunda çok daha büyük adımların atılması gerekmektedir.

Belirlenen hedeflere varmak için özellikle yüksek katma değer yaratan yeni sanayi yatırımlarının çok etkin bir şekilde teşvik edilmesi ve ileri teknolojiye dayalı yabancı sermaye yatırımlarının ülkemize kazandırılması gerekmektedir. Türk sanayisi bugün sahip olduğu üretim kapasitesini özellikle inovasyonun çok önemli olduğu ileri teknoloji sanayi sektörlerinde çok hızlı bir şekilde arttırmak zorundadır.

Bu da ancak yatırımla, yatırım ise girişimciye sağlanacak etkili ve işlevli teşvik politikalarıyla olabilir. Bu bakımdan teşvik sisteminde uzun vadeli stratejiler göz önünde bulundurulurken, yeniden bir düzenleme yapılması ve ülkemizde sanayi yatırımlarının gerçek anlamda teşvik edilip özendirilmesi gerekmektedir. Güçlü bir Türk sanayii, her anlamda güçlü bir Türkiye'nin, güçlü bir ekonominin gerçek ve tek teminatıdır.

Yaşanan krizin sanayi kuruluşlarımızda yol açtığı kayıplar henüz tam olarak telafi edilememiştir

C. Tanıl KÜÇÜK

İSTANBUL SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl hazırlanan ve sanayimiz üzerine, ülkemizdeki en önemli ve kapsamlı çalışmalar diyebileceğimiz Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmalarında, Türkiye ekonomisindeki gelişmelerin sanayi kuruluşlarını nasıl etkilediği incelenmektedir. Çalışmalarımız, kuruluşların sıralanmasının yanı sıra o yılın gelişmelerine ilişkin bilimsel ağırlıklı değerlendirmeler de içermektedir.

2000'li yılların ilk on yılı, kendi iç dinamiklerimizden kaynaklanan 2001 krizi ile başlayıp, 1929'dan sonraki en ağır dünya krizi olan küresel kriz ile devam etmiştir. Bu on yıldaki İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmalarına bakıldığı zaman, istikrarsız, bir iyi bir kötü ve kesitsel özellikler taşıyan sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. Kriz yılı 2009 ise bu dönemin en sıra dışı yıllarından biri olmuştur. Zira, bir dünya krizinin yaşandığı ve Türkiye ekonomisinin de yüzde 4,7 küçüldüğü bu yılda, 1000 büyük sanayi kuruluşunda üretimde satışlar bir önceki yıla göre önemli ölçüde düşmüş, ihracat ve istihdam azalmış, buna karşılık daha önceki kriz yıllarında görülmediği şekilde, karlılık ve katma değer artmış, mali yapı iyileşmiştir.

Bu sıra dışı gelişmelerin nedenlerini anlamak ve açıklamak üzere, 2009 yılında, Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmalarımız kapsamında kuruluşların kümülatif gelir tablosu incelenmiştir. Gelir tablosu incelememiz öncelikle, 2009 yılında her iki grupta da maliyetlerin bir önceki yıla göre gerilediğini ortaya koymuştur. Net satış hasılatı içinde, Birinci 500'de, 2008 yılında yüzde 84,4 olan maliyet payı 2009'da yüzde 83,2'ye, İkinci 500'de ise yüzde 85,2'den yüzde 83,2'ye gerilemiştir. 2009 yılında, satışların maliyetindeki gerilemede, dünya genelinde hammadde fiyatlarında gerçekleşen düşüşün bir miktar rol oynadığı kuşkusuzdur. Zira, 2009'da petrol fiyatları yüzde 30'ların üzerinde, diğer emtia fiyatları ise yüzde 20'lere yakın düzeylerde düşmüştü. Ancak, bu iyileşme, aynı zamanda kriz karşısında ayakta kalmaya çalışan sanayi kuruluşlarının, 2009 yılında, verimliliğe ve verimlilik artışına her zamankinden daha çok önem ve özen gösterdiklerinin de bir işaretidir.

Diğer taraftan, gelir tablosu incelememiz, Birinci 500'de olduğu gibi İkinci 500 kapsamındaki sanayi kuruluşlarında da, 2009 yılında, finansman giderlerinin bir önceki yıla

Bu on yıldaki İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmalarına bakıldığı zaman, istikrarsız, bir iyi bir kötü ve kesitsel özellikler taşıyan sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. Kriz yılı 2009 ise bu dönemin en sıra dışı yıllarından biri olmuştur.

İyileşme verileri, aynı zamanda kriz karşısında ayakta kalmaya çalışan sanayi kuruluşlarının, 2009 yılında, verimliliğe ve verimlilik artışına her zamankinden daha çok önem ve özen gösterdiklerinin de bir işaretidir.

göre önemli ölçüde düştüğünü göstermiştir. Birinci 500'de finansman giderleri bir önceki yıla göre yüzde 48,1, İkinci 500'de ise yüzde 27,9 oranlarında düşmüştür. 2009 yılında, tüm finansman giderleri bir önceki yıla göre azalsa da asıl belirleyici etken, faiz oranlarındaki düşüş olmuştur. Finansman giderlerinin azalması, özellikle Birinci 500'de karlılık ve katma değer artışını büyük ölçüde etkilemiştir. Bu durum, borçlanma politikalarının sanayi kuruluşlarının

karlılığı ve kaynak yaratma kapasitesi üzerinde ne kadar etkili olduğunu ortaya koyması açısından özellikle önemli ve dikkate değerdir.

İncelememiz, 2009 yılında ayrıca, gelir tablosunda diğer olağan faaliyet gelirleri olarak yer alan ve iştirak, temettü, kambiyo gelirleri gibi gelir kalemlerini içeren, üretim faaliyeti dışı net gelirlerinde, her iki grupta da önemli ölçüde arttığını ortaya koymuştur.

Finansman giderlerinin azalması, özellikle Birinci 500'de karlılık ve katma değeri artışını büyük ölçüde etkilemiştir. Bu durum, borçlanma politikalarının sanayi kuruluşlarının karlılığı ve kaynak yaratma kapasitesi üzerinde ne kadar etkili olduğunu ortaya koyması açısından özellikle önemli ve dikkate değerdir.

Kriz yılı 2009'da, Birinci ve İkinci 500'de karlılığın artması her şeyden önce, 1990'lı yılların başlarından bu yana, irili ufaklı pek çok krizle karşılaşan sanayi kuruluşlarımızın, krizle mücadelede önemli deneyim kazandığını ve doğru refleksleri geliştirdiğini göstermesi bakımından sevindirici bir gelişmedir. Ancak analizimize, kriz öncesi yıl olan 2007'yi de dahil ettiğimizde, 1000 büyük sanayi kuruluşu genelinde, kar ve zarar toplamının 2007 yılının gerisinde

kaldığı görülmektedir. 1000 büyük sanayi kuruluşunda, 2007 yılındaki kar ve zarar toplamını 100 kabul ettiğimizde, elde edilen artışa rağmen, 2009 yılındaki değer, 2007 yılının 9,6 puan daha gerisindedir. Dolayısıyla, ağır bir dünya krizinin etkisinde geçen 2008 ve 2009 yıllarının sanayi kuruluşlarımızda yol açtığı kayıplar henüz tam olarak telafi edilememiştir.

Genel olarak baktığımızda üretime dayalı bir kardan söz edemiyoruz

Ayhan ZEYTİNOĞLU

KOCAELİ SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Ekonominin önemli ölçüde küçüldüğü 2009 yılında, İSO 500'de satışlar önemli ölçüde düşmüş, ancak daha önceki kriz yıllarından farklı olarak satışlardaki düşüşe rağmen, karlılık ve katma değer artmış, mali yapı ise bir önceki yıla kıyasla iyileşmiş görülmektedir.

2009 yılında faiz yükünün azalması ve döviz fiyatının azalan seyri nedeniyle oluşan kambiyo karları üretim dışı faaliyet gelirlerinin artmasına neden olarak, ortaya çıkan finansal giderlerdeki azalma, karlılık ve katma değerdeki artışta önemli bir etken olmuştur. Sonuçta, genel olarak baktığımızda üretime dayalı bir kardan söz edemiyoruz.

Ayrıca, 2008'deki yüksek oranlı düşüşlerin, 2009 yılında tam anlamıyla telafi edilemediğini görüyoruz. Nitekim karlılıktaki artış, 2008 gibi olumsuz bir yıla mukayeseli olarak, 2008 yılına göre olumlu olmakla birlikte, 2008 yılı öncesi sonuçlarının ise gerisindedir.

Genel olarak, 2010 yılının ilk altı aylık verilerini yorumladığımızda ekonomide iyiyeye gidüş söz konusu. Haziran ayında sanayi üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10,2 oranında arttı. Sanayi üretimindeki bu artış, 2010'un Nisan-Mayıs-Haziran aylarını kapsayan ikinci üç aylık dönemde de ekonomik büyüme rakamının yüksek olacağını ortaya koyuyor. Buna rağmen geçen yılın ilk altı aylık döneminde yüzde 18,8 oranında düşüş gösteren sanayi üretimi bu yılın ilk altı ayında yüzde 15,7 oranında bir artış sergilemiş durumda. Yani hala geçen yılki düşüşü telafi edebilmiş görünmüyor. Bu ay açıklanan Temmuz ayı sanayi üretim endeksi de Haziran ayı ile benzer bir paralellik gösteriyor. Sanayi üretiminde Nisan ayından bu yana yakın bir seyir gözleniyor.

Kapasite kullanım oranlarına baktığımızda ise, Türkiye genelinde geçen yılın Ağustos ayında yüzde 68,2 olan kapasite kullanım oranının 2010'un Ağustos ayında yüzde 73,4'e yükseldiğini görüyoruz.

Bu yılın ilk çeyreğinde büyüme oranı yüzde 11,7 idi. İkinci çeyrek tahminimizi yüzde 7 olarak açıklamıştık. Açıklanan veriler ise, tahminimizi bir miktar daha yukarı çekiyor.

Bununla birlikte, Ocak-Haziran döneminde cari işlemler açığı geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 180 artış ile 20 milyar 743 milyon dolar oldu.

İthalattaki artış ile cari açık artıyor. Bu bir sıkıntı ancak, ithalattan alınan dolaylı vergilerin yüksekliği nedeniyle bütçe açığının azalmasında olumlu etki yaratıyor.

Faizlerin yüksekliği sıcak parayı ülkeye çekiyor. Sıcak para girişiyle de TL değerleniyor. TL'nin değerlenmesi ihracatımızı etkiliyor. AB'deki durgunluk ihracatımızı zorlarken, ucuz döviz nedeniyle talep iç üretimden ziyade ithalata yöneliyor. İhracattaki bu düşme eğiliminin önümüzdeki dönem için tehlike sinyali verdiğini düşünüyoruz.

İşsizlik rakamları halen kriz öncesi düzeylerin bir hayli üzerinde olmakla birlikte bir düzelmeye var. İşsizliği ekonomiden bağımsız bir kavram olarak görmememiz gerekiyor. Önemli olan bu sorunun üretim ile çözülebileceğidir.

Genel olarak görünüm, Türkiye'nin, geçen yılki kayıplarının bir bölümünü bu yıl yerine koyacağı biçiminde ortaya çıkıyor.

Sonuçlar, 2008 yılına göre olumlu olmakla birlikte, 2008 yılı öncesi sonuçlarının ise gerisindedir.

Fırsat yönetimini beceren firmalar piyasa koşullarında başarılı oldular

Tahir BÜYÜKHELVACIĞİL
KONYA SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

2008 yılının sonunda ABD merkezli başlayan küresel kriz, elbette ki dünya ekonomisinde hasarlara yol açmıştır. Ancak, özel sektörün ciddi katkılarıyla büyüyen Türkiye, bu süreçte bir takım önlemler alarak özel sektörün dinamizmini korumaya çalıştı. Bu ortamda, fırsat yönetimini iyi bilen, verimlilik ve etkinliğin önemini kavrayan, eğitime önem veren firmalar, makro anlamdaki ekonomik gelişmelerin, istikrar ortamının desteğiyle de karlılıklarını da artırmayı başarmışlardır.

Bizler artık şunun farkındayız ki; küresel sürecin ivme kazanması ile birlikte bilginin akış hızı artmakta, iş-

letmelerin birbirlerine dokunma mesafesi kısalmakta ve domino taşı etkisi kavramı daha sık kullanılır hale gelmektedir. Dünyanın son 20 yıllık ekonomik geçmişine baktığımızda bu denli kısa bir süre bile bizlere dönüşümün ne anlama geldiğini ve yaşananların etki düzeyinin ne olduğunu öğretme konusunda oldukça bilgi vericidir. Sağladığımız bilgiyi kendi ülkemiz açısından ele aldığımızda, ülkemiz ile dünya arasındaki etkileşimin ne anlama geldiğini görmemiz kolaylaşmaktadır. Nitekim farklı zamanlarda ortaya çıkan sektörel krizlerin ötesinde 1994 ve 2001 yıl-

Farklı zamanlarda ortaya çıkan sektörel krizlerin ötesinde 1994 ve 2001 yıllarında yaşanan dalgalanmaların, 2008 yılındaki krize ne sağladığına bakmak ve firmalar tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemek gerekmektedir.

larında yaşanan dalgalanmaların, 2008 yılındaki krize ne sağladığına bakmak ve firmalar tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemek gerekmektedir. İlk ve ikinci 500'de yer alan firmaların sağladıkları karlılık artışını da bu süreçler akılda tutularak incelemenin doğru olacağını düşünüyorum.

Doğal olarak bu gerekliliğin makro ekonomik politikalar açısından da önemli olduğunu ve üretilen politikaların dünyanın iyi analiz edilerek ortaya konulduğunu unutmamak gerekmektedir.

2008 krizinin etki alanını irdelerken ve 2009 yılındaki sanayi işletmelerinin karlılık artışlarını ele alırken,

Firmalar bu krizde eğitime yatırım yaparak kriz sonrası için kendilerini hazırlıklı bir hale getirdiler. Bu durum işletmelerin verimliliği öğrenmesine ve etkililik kavramının yerleşmesine önemli oranda katkı sağladı.

yaşanılan sürecin içeriğine iyi bakmak gerektiğini düşünüyorum.

Öncelikli olarak özellikle gelişmeyi yönetebilen ve yapısal olarak kendine güveni olan firmalar bu krizde eğitime yatırım yaparak kriz sonrası için kendilerini hazırlıklı bir hale getirdiler. Bu durum işletmelerin verimliliği öğrenmesine ve etkililik kavramının yerleşmesine önemli oranda katkı sağladı. Diğer taraftan girdi maliyetlerinde meydana gelen azalmalar toplam maliyeti olumlu yönde etkiledi ve rekabet gücünü artırarak farklı pazarlarda hareket etme imkânı verdi. Krizle birlikte firmalara avantaj sağlayan son faktör ise finansal maliyetlerin düşüşü ve faizlerdeki azalma oldu ki; bu da yine finansman yönetimini bilen, nakit yönetme becerisine sahip yetkin insanları barındıran firmalar açısından önemli bir kazanç oldu. Şu halde girdi fiyatlandırmasında rekabetçi yaklaşım ile mali-

yet yönetimini beceren, başta nakit akışı olmak üzere finansal yönetimdeki etkinlik sağlayan ve kaynaktan pazara doğru giden her aşamada verimlilik ilkesinin işletebilenler, doğal olarak karlılık artışında başarılı oldular.

Bir başka ifade ile fırsat yönetimini becerenler makro anlamda ekonomik dinamizmi iyi yöneten politikalarla yollarını birleştirdiklerinde firmalarının zorluklar içeren piyasa koşullarında da başarılı olmasını sağladılar.

Bunlar aslında kriz dışı yani olağan dönemlerde de uyulması ve uygulanması gereken ilkeler olmasına rağmen, özellikle zorluklardaki öğrenme ve uygulama becerisini kazanan bazı firmaların süreçten karlı çıkmasına, bazı yeni firmalarında bu beceriler ile pazarda daha etkin bir konuma gelmesine neden olmuştur.

DOSYA

Türk Sanayisinin Avrupa Birliği Piyasasında İhracatta Rekabet Gücü

MRD. DOÇ. DR. ÖZGE AYNAGÖZ ÇAKMAK

Gazi Üniversitesi
İ.İ.B.F. İktisat Bölümü

GİRİŞ

Belli sektör gruplarının veya genel olarak ülke sanayisinin rekabet gücünü ölçmek ve özellikle sektörlerle yönelik tespit ve önerilerde bulunmak amacıyla bugüne kadar yapılmış pek çok çalışma bulunmaktadır. Ancak rekabet gücü oldukça geniş bir kavram olup, bir ülke veya sektörün dış piyasadaki rakiplerine karşı fiyat ve fiyat dışı rekabet unsurları açısından üstünlüğünü ifade etmektedir. Özellikle fiyat dışı unsurların (kalite, Ar-Ge harcamaları, sabit sermaye yatırımları, pazar büyüklüğü) ölçümü ve saptanmasına yönelik zorluklar, literatürde ülke veya sektör grubu bazında rekabet gücünü saptamaya yönelik çalışmalarda, karşılaştırmalı üstünlükler kavramının kullanılmasına yol açmıştır.

Uluslararası rekabet gücünün ölçümünde sıkça kullanılmasına karşın, rekabet gücü ile karşılaştırmalı üstünlüklerin aynı anlama geldiğine dair bir kabulün yanlıtı olabileceğini göz ardı etmemek gerekmektedir. Zira uluslararası rekabet gücünün tek bir göstergeye indirgenmeyecek kadar karmaşık bir kavram olduğu unutulmamalıdır (Kibritçioğlu, 2006; 14). Bununla beraber, rekabet gücünün ölçümünde genellikle Balassa indeksi olarak bilinen Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (AKÜ) indeksinin kullanıldığı görülmektedir. Ele alınan ülkenin dünya genelinde veya bazı ülke veya ülke grupları karşısında rekabet gücünü belirlemeyi amaçlayan bu çalışmalarda, AKÜ indeksinin yanı sıra Vollrath'ın Rekabet Gücü indeksi de sıkça kullanılmaktadır.

Ülkelerin karşılaştırmalı üstünlüklerinin belirlenmesinde daha önce de belirttiğimiz gibi en sık kullanılan indeks, Balassa'nın AKÜ indeksidir. Balassa, bir ülkenin belli bir mal ya da sanayi ticaretinde karşılaştırmalı üstünlüğünü ölçmek için, bu mal ya da endüstrinin toplam dünya ihracatındaki payının, ülkenin toplam ihracatındaki payına oranını veren bir indeks oluşturmuştur. Bu indeks sayesinde aslında ülkenin karşılaştırmalı üstünlüğün altında yatan kaynakların belirlenmesi değil, ülkenin karşılaştı-

malı üstünlüğe sahip olup olmadığının belirlenebilmesi mümkün olmaktadır.

$RCA_{ij} = (x_{ij} / X_j) / (x_{iw} / X_w)$ şeklinde formüle edilen Balassa indeksinde; RCA_{ij} , j ülkesinin i malı için açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler indeksini göstermektedir. x_{ij} , X_j , x_{iw} ve X_w ise sırasıyla j ülkesinin i malı ihracatını, j ülkesinin toplam ihracatını, i malı dünya ihracatını ve toplam dünya ihracatını göstermektedir. Birden büyük bir değer alan indeks değeri, j ülkesinin i malında karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğunu, birden küçük bir değer alan indeks değeri ise o malda karşılaştırmalı dezavantaj olduğunu ifade etmektedir.

Zamanla söz konusu Balassa (AKÜ) indeksinin, çok basit ve bu yüzden karşılaştırmalı üstünlükleri ölçmek açısından yetersiz bulunması ve sektörlerin rekabet durumu hakkında çok az bilgi vermesi nedeniyle, uluslararası rekabetin ölçümünde daha karmaşık ve kapsamlı ölçümler önerilmiştir. Bu çalışmaların en önemlilerinden biri Vollrath'a (1991) aittir. Yukarıda tanımlanan AKÜ indeksini, sadece ihracatı hesaba aldığı ve ithalat düzeyini ihmal ettiği için eleştiren Vollrath'a (1991) göre indeksin hesaplanmasında, ihracat ve ithalat verileri ile net ticaret etkisi hesaba katılmalıdır.

Karşılaştırmalı üstünlüklerin hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemler arasında Karşılaştırmalı İhracat Performansı (KİP) ve ihracatta benzerlik indeksi bulunmaktadır. Donges (1982) tarafından ortaya konulan KİP analizi, ele alınan malda rakip ülkeye yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payının, aynı malın toplam dünya ihracatı içindeki payına oranını vermektedir. Birden büyük çıkan KİP indeksi, ele alınan malda rakip ülkeye ihracat oranının yüksek olduğunu ve dolayısıyla rekabet gücünün bulunduğunu göstermektedir. Herhangi iki ülke arasında hedef piyasada yaşanan rekabetin tahminine olanak sağlayan başka bir deyişle iki ülkenin ihracat yapılarının ne kadar benzer olduğunun belirlenmesine imkan tanıyan ihracat benzerlik indeksi ise, Finger ve Kreinin (1979)

Türk sanayisinin ve belli bazı önemli sektör gruplarının karşılaştırmalı üstünlükleri ve rekabet gücüne yönelik çalışmalarda, hedef piyasa olarak özellikle AB piyasasının seçildiği görülmektedir.

tarafından formüle edilmiştir. İhracat yapıları tamamen birbirlerine benzeyen ülkeler için endeks değeri 100'e, ihracat yapılarının birbirinden tamamen farklılaşan ülkeler içinse endeks değeri, sıfıra eşit olmaktadır.

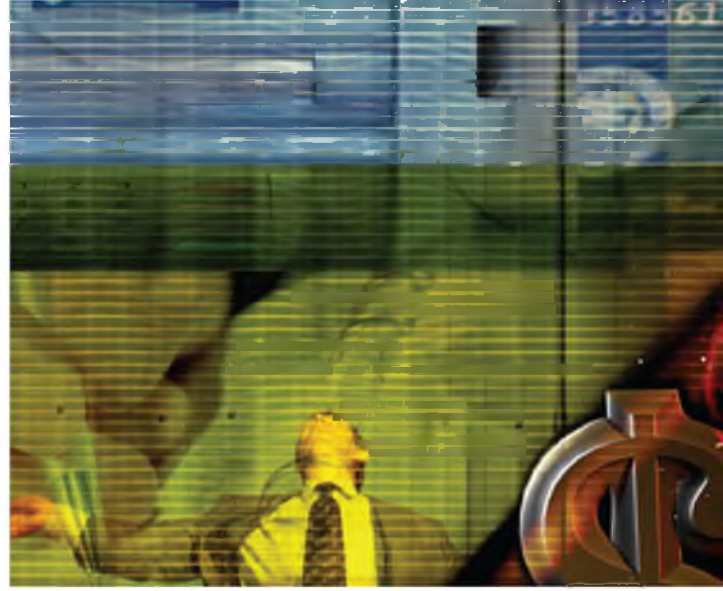
Tanımlardan da anlaşılacağı gibi, tüm bu indekslerin, yalnızca ülkelerin dış ticaret verilerini kullanması ve bu verilere hemen hemen her ülke için ulaşılabilmesi, rekabet gücünün ölçümüne yönelik çalışmalarda söz konusu indekslerin tercih edilmesinin en önemli nedenleri arasındadır.

GENİŞLEYEN BİR PİYASA: AVRUPA BİRLİĞİ

Söz konusu indekslerin ağırlıklı olarak kullanıldığı, Türk sanayisinin ve belli bazı önemli sektör gruplarının karşılaştırmalı üstünlükleri ve rekabet gücüne yönelik çalışmalarda, hedef piyasa olarak özellikle AB piyasasının seçildiği görülmektedir. Bunun en temel sebepleri arasında; Türkiye'nin 1950'lerin ikinci yarısından bu yana süren ve 1987'deki tam üyelik başvurusundan sonra artan AB'ye katılma isteğinin, bu piyasadaki rekabet gücünün araştırılmasının önemini artırmasıdır (Kibritçioğlu, 2006; 2). 15 üyeli AB'nin 2004 ve 2007 yıllarında 27 üyeye genişlemesi de, Türkiye ile AB'nin yeni üyelerinin, rekabet gücünü sorgulama isteğini artırmıştır.

Günümüze dek dört genişleme sürecinden geçen Avrupa Birliği'nin ilk genişlemesi, 1972 yılında İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın Topluluğa tam üye olmaları ile gerçekleşmiştir. 1981 yılında Yunanistan, 1986 yılında ise İspanya ve Portekiz'in tam üyelikleri ile devam eden genişleme sürecinin dördüncü dalgası ise 1995 yılında Avusturya, İsveç ve Finlandiya'nın tam üyelikleri ile gerçekleşmiştir.

Birliğin bugüne dek yaşadığı en kapsamlı genişleme sü-

reci olan ve Birliğin beşinci kuşak genişlemesi olarak adlandırılan süreç ise, Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri ile Malta ve Kıbrıs'ın tam üyelik başvuruları ile başlamıştır. Esasen Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla beraber uzun yıllar bu ülkenin güdümünde yer alan Merkezi Doğu Avrupa Ülkeleri (MDAÜ), komünist rejimi terk ederek serbest piyasa ekonomisine geçmişlerdir. 1989 yılından itibaren birçok MDAÜ'nde yaşanan bu dönüşüm süreci, 1993 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen Kopenhag Zirvesi'nde Avrupa Konseyi tarafından MDAÜ'ni kapsayan bir genişleme sürecine kadar ulaşmasına neden olmuştur.

Söz konusu ülkeler, Avrupa Konseyi'nin 21-22 Haziran 1993 yılında gerçekleştirdiği ve tam üyelik kriterlerinin ayrıntılı bir şekilde belirlendiği Kopenhag Zirvesi sonrasında tam üyelik başvurularını gerçekleştirmeye başlamışlardır. 1997 yılının Aralık ayında Lüksemburg'da ve 1999 yılının Aralık ayında da Helsinki'de AB, aday ülkelerle katılım müzakerelerine başlamıştır. Bulgaristan ve Romanya hariç 10 aday ülkenin müzakereleri, 13 Aralık 2002 tarihinde Kopenhag'da tamamlanmıştır. Çek Cum-

Avrupa Birliği ülkeleri, coğrafi yakınlık ve ekonomik gelişme düzeyleri nedeniyle Türkiye'nin ihracatında çok önemi bir paya sahiptir. Türkiye AB'nin üç yeni üyesinden (Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan) sonra en çok ihracat ve ithalat rakamlarının gerçekleştirildiği ülke konumundadır. Türkiye'nin ihracat ve ithalatının yaklaşık yarısı AB ülkelerine gerçekleştirilmektedir.

huriyeti, Estonya, GKRY, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovenya ve Slovakya'nın AB'ye katılımını öngören Katılım Anlaşması 16 Nisan 2003 tarihinde Atina'da imzalanmış ve söz konusu Anlaşma'nın 1 Mayıs 2004'de yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. Müzakerelerin devam ettiği Bulgaristan ve Romanya'nın ise 2007 yılında Birliğe katılımı amaçlanmıştır. 9 Nisan 2003'de Avrupa Parlamentosu Anlaşmayı onaylamıştır. Bulgaristan ve Romanya ise 1 Ocak 2007 tarihinde AB'ye katılmış olup, bu katılımı birlikte AB'ye üye ülke sayısı 27'ye çıkmıştır.

Yunanistan'ın Avrupa Topluluğu'na ortaklık için yaptığı 15 Temmuz 1959 tarihli başvurusunu takiben, Türkiye bundan 16 gün sonra, 31 Temmuz'da başvurusunu yapmıştır. Temel amacı; Batı Avrupa'da kurulacak olan bu siyasi birliğin dışında kalmamak ve Gümrük Birliği içinde Yunanistan'ın aldığı tavizlerden mahrum kalmamak olan bu başvuru, AET tarafından olumlu karşılanmış ve 2 Eylül 1963 tarihinde kısaca Ankara Anlaşması olarak bilinen ortaklık anlaşması imzalanmıştır. Ankara Anlaşması'nda, son dönemin bitiş tarihi üzerine bir hüküm bulunmaması fakat gerekli koşullar yerine getirildiğinde Türkiye'nin topluluğa tam üye olabileceğini belirtmektedir. Nitekim Türkiye 14 Nisan 1987'deki ilk tam üyelik başvurusunu gerçekleştirmiş ancak, ülkedeki ekonomik ve siyasi yetersizlikler gerekçesi ile bu talep reddedilmiştir. Söz konusu başvuru sonrasında Türkiye'nin her ne kadar

tam üyeliğe başvuruya ehil bir ülke olduğu kabul edilse de, gümrük birliğinin kurulmasına öncelik verilmesi kararlaştırılmıştır.

1987'de Türkiye'nin yaptığı tam üyelik başvurusu sonrasında Topluluk, o zamana dek dondurulan yükümlülükleri yerine getirilerek, gümrük birliği sürecinin tamamlanmasını önermiş ve Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı Kararı ile Türkiye ile Topluluk arasında Gümrük Birliği 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmiştir. Böylece ortaklık ilişkisinin son dönemi de başlamıştır. Gümrük Birliği'ne geçiş ile birlikte, Topluluk ile endüstri malları dış ticaretindeki tüm gümrük vergileri sıfırlanmış, miktar kısıtlamaları kaldırılmış ve Türkiye, üçüncü ülkelere karşı OGT (Ortak Gümrük Tarifesi) uygulamaya başlamıştır. Burada Türkiye için hassas sayılan birkaç üründe 5 yıl süreyle Topluluğun OGT üzerinde koruma sağlanmış ve bu süre içinde belirli bir takvime dayanılarak koruma oranları, 2001'de OGT'ne indirilmiştir.

Taraflar arasında 1963 yılında imzalanan ve 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe giren Ankara Anlaşması ile başlayan Türkiye'nin Avrupa Birliği macerası pek çok aşamalardan geçerek, 3 Ekim 2005 tarihinde AB ile müzakerelerin tarama süreciyle resmen başlatılması konumuna ulaşmıştır.

TÜRKİYE ve YENİ ÜYE ÜLKELERİN AB İLE TİCARİ İLİŞKİLERİNİN GELİŞİMİ

Avrupa Birliği ülkeleri, coğrafi yakınlık ve ekonomik gelişme düzeyleri nedeniyle Türkiye'nin ihracatında çok önemli bir paya sahiptir. 1990-1995 yılları arasında AB-15'e yapılan toplam ihracat yıllık yaklaşık yüzde 11 artmıştır. Esasen Türkiye ile AB arasındaki ticaret hacmi, Tablo 1'den de açıkça görüldüğü gibi, GB (Gümrük Birliği) sonrasında önemli derecede artmıştır. GB öncesi 1995 yılında 27,9 milyar dolar olan dış ticaret hacmi, 2000 yılında 40,7, 2001 yılında ise 34,1 milyar dolara ulaşmıştır. Ancak, GB'nin ilk yıllarında ithalat artışı, ihracat artışının üstünde seyretmiştir. İthalat artışının bu seyri değerlendirilirken, GB sonrası AB'nin endüstri ürünlerine uygulanan koruma oranlarının yüzde 10'lardan sıfıra düşürülmesi ve ekonomiler arasındaki rekabet gücü farklılıklarının dikkate alınması gerekmektedir.

Tablo 1. Türkiye-AB Dış Ticareti (1995-2001)
(Milyon ABD \$)

Yıl	Türkiye'nin AB'den İthalatı	Türkiye'nin AB'ye İhracatı	Ticaret Hacmi
1995	16,860	11,078	27.938
1996	23,138	11,548	34.686
1997	24,870	12,248	37.118
1998	24,075	13,498	37.573
1999	21,416	14,348	35.764
2000	26,388	14,352	40.740
2001	18,059	16,078	34.137
1995/2001 % Değişim	7	45	22
2000/2001 % Değişim	-32	12	-16

Kaynak: DİE

İhracat, GB'ni takip eden ilk yıllarda beklenenin altında bir artış göstermiş ve 1996 yılında bir önceki yıla göre ihracat artışı yüzde 3,7, 1997 yılında ise yüzde 5,5 olmuştur. Sırasıyla aynı yıllarda ithalat artışı da yüzde 32,5 ve yüzde 7,5 olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıllarda Türkiye'nin AB dışı ülkelere ihracatı, AB'ye gerçekleştirilen ihracattan hızlı artmıştır. Burada ise özellikle Türkiye'nin en büyük ticaret partneri Almanya başta olmak üzere, Birliğin tümünde yaşanan durgunluk dolayısıyla ortaya çıkan talep düşüşü ve Maastricht kriterleri nedeniyle uygulanmaya konulan sıkı para politikaları da durumu açıklayıcı niteliktedir. Ayrıca unutmamak gerekir ki Birlik, GB'nin yürürlüğe girmesinden çok önce, Türk endüstri mallarına yönelik gümrük vergilerini sıfırlamıştır. Ancak, daha sonraki yıllarda ihracatın düzenli bir şekilde arttığı ve bu artışın diğer ülkelere yapılan ihracatı aştığı gözlenmektedir. 1998'de söz konusu artış yüzde 10 ve 1999'da ise yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir.

GB sonrasındaki iki yılda önemli ölçüde artan ithalat ise

1998 yılında yüzde 3,2 ve 1999'da yüzde 11 gerilemiştir. 2000 yılında Ankara Anlaşması'nda belirtilen son dönemin en büyük ithalat artışı gerçekleşirken (%24.3), 2001 yılında Türkiye'de yaşanan krizin etkileri ile yine yüzde 32,1 gerilemiştir. 2002-2007 dönemine ait dış ticaret verilerinin bulunduğu Tablo 2'den görüleceği gibi, Türkiye AB'nin üç yeni üyesinden (Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan) sonra en çok ihracat ve ithalat rakamlarının gerçekleştirildiği ülke konumundadır. Türkiye'nin ihracat ve ithalatının yaklaşık yarısı AB ülkelerine gerçekleştirilmektedir.

Gerek 2004'de yaşanan genişleme ile birliğe katılan 10 yeni üye gerekse de 2007'de Birliğe tam üye olan Bulgaristan ve Romanya için de AB çok önemli bir piyasadır. Yeni üyeler arasında AB ile dış ticaret hacmi açısından ilk üç sırayı Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan almaktadır. Bu ülkeleri 2007 yılı itibarıyla yaklaşık 95 milyar Euro dış ticaret hacmi ile Türkiye takip etmektedir.

Bugüne kadar Türk sanayisinin rekabet gücünün belirlenmesini amaçlayan pek çok çalışmada seçilen yöntemin, genellikle karşılaştırmalı üstünlüklerin hesaplanması biçiminde olduğu görülmektedir. Ancak, unutulmamalıdır ki, bir ülke veya sektörün rekabet gücünün sadece dış ticaret verileri ile analiz edilmesi eksik bir yaklaşımdır.

Tablo 2. Yeni Üye Ülkeler ve Türkiye'nin AB-27 ile Dış Ticareti
Milyar Euro

AB'YE İHRACAT							AB'DEN İTHALAT						
ÜLKELER	2002	2003	2004	2005	2006	2007	ÜLKELER	2002	2003	2004	2005	2006	2007
POLONYA	35.3	38.9	48,5	56.5	69.7	80.7	POLONYA	40.8	42.0	54.3	61.5	73.8	86.6
ÇEK CUM.	34.9	37.6	48.3	53.7	64.2	76.2	ÇEK CUM.	31.2	32.7	45.2	50.1	59.7	69.1
MACARİSTAN	30.8	32.1	37.1	40.9	47.5	55.0	MACARİSTAN	25.9	27.3	33.3	37.4	43.8	48.5
SLOVAKYA	13.6	16.6	19.3	22.4	29.0	36.8	SLOVAKYA	12.8	14.8	18.9	21.7	26.9	32.6
SLOVENYA	7.5	7.7	8.9	10.5	12.7	15.2	SLOVENYA	9.0	9.4	11.7	13.0	15.0	17.0
ESTONYA	3.0	3.3	3.8	4.9	5.1	5.6	ESTONYA	3.5	3.7	4.9	6.3	8.0	9.0
LETONYA	1.9	2.0	2.5	3.2	3.6	4.4	LETONYA	3.3	3.5	4.3	5.3	7.0	8.7
LİTVANYA	3.8	3.9	5.0	6.2	7.2	8.1	LİTVANYA	4.5	4.8	6.3	7.4	9.7	12.2
MALTA	1.0	1.0	1.0	1.0	1.1	1.1	MALTA	1.9	1.9	2.1	2.2	2.2	2.3
BULGARİSTAN	3.8	4.2	5.0	5.5	7.1	8.2	BULGARİSTAN	4.9	5.6	6.6	7.8	9.4	12.8
ROMANYA	10.8	11.8	14.1	15.6	18.2	21.1	ROMANYA	12.9	14.5	17.3	20.5	25.8	36.3
TÜRKİYE*	21.5	24.1	29.4	33.2	38.1	44.0	TÜRKİYE*	27.1	30.4	38.7	42.2	47.2	49.9

Kaynak: EUROSTAT, *External and intra-European Union trade, Data 2002-7, Luxembourg, 2009.*

*Kaynak: Eurostat. (AB-25 ile ihracat ve ithalat rakamlarıdır).

Son iki genişleme dalgasının (2004 ve 2007) ardından bugün; AB'ye aday ülke konumunda olan Makedonya ve Hırvatistan'la kıyaslandığında da Türkiye, AB'nin en önemli ticaret ortağı konumundadır. 2007 yılı itibariyle AB-27'nin Birlik dışı toplam ihracatının yüzde 4,5'ünü ve toplam ithalatının yüzde 3,2'sini Türkiye oluşturmaktadır. Türkiye, AB-27'nin Birlik dışı ihracat ve ithalatında 2007 yılı itibariyle, ABD, Çin, Rusya, İsviçre, Japonya ve Norveç'den sonra 7. sırada gelmektedir.

TÜRK SANAYİSİNİN KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK ve REKABET GÜCÜNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Türk sanayisinin rekabet gücünü ölçmek amacıyla yapılan çalışmalarda da genellikle AKÜ indeksinin kullanıldığı ve hedef piyasa

olarak da genellikle Avrupa Birliği (AB)'nin seçildiği görülmektedir.

Türk sanayisinin karşılaştırmalı üstünlüklerini belirlemeye yönelik olarak Devlet Planlama Teşkilatı'nın 1988'de, 105 sektörün AB piyasasında rekabet gücünü Balassa indeksi hesaplanılarak ölçtüğü çalışma, bugüne kadar yapılan en kapsamlı çalışma niteliğindedir. Söz konusu çalışmada, ele alınan 105 sektörün rekabet gücü, açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler indeksi ile ölçülmüştür. Türkiye'nin AB piyasasında rekabet gücü yüksek sektörler arasında bulunan hazır giyim sektörünün aksine, iplik ve dokuma sektörünün rekabet için tedbir gereken sektörler arasında yer aldığı görülmüştür (Aktan, 2004: 15).

Türkiye'nin hem genel hem de AT karşısında rekabet gücünü, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi

Rekabet gücü analizini sadece fiyat rekabeti ile eş tutmamak ve analize ürün kalitesi, araştırma-geliştirme faaliyetleri, altyapı, pazar büyüklüğü, teknolojik yenilik, enflasyon, ücretlerdeki gelişmeler, işgücü verimliliği, yeni yatırımlar, eğitilmiş insan gücü ve satış sonrası hizmetler gibi fiyat dışı unsurları da eklemek analiz sonuçlarını çok daha başarılı kılacaktır.

yardımla belirlemeye çalışan bir diğer çalışmada ise Güran (1990), sadece 1988 yılı için yaptığı araştırma sonucunda, AB karşısında rekabet gücü yüksek 17 sektör, rekabet gücü düşük 27 sektör bulunduğunu tespit etmiştir. Çalışmada, tekstil ve hazır giyim sektörü ise gerek dünya çapında gerekse de AB karşısında rekabet gücü yüksek sektörler arasındadır.

Türkiye'nin AB'ye entegrasyonunun ticaret yaratıcı ve ticaret saptırıcı etkilerini, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi kullanarak belirlemeye çalışan Karakaya ve Özgen (2002) ise çalışmalarında ayrıca, söz konusu indeks yardımıyla Türkiye ile AB arasında-

ki Gümrük Birliği'nin, Yunanistan, Portekiz ve İspanya gibi Akdeniz ülkeleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Analiz sonucunda Türkiye ile AB arasındaki ihracat yapısının çok farklı olduğu ve AKÜ indeksi sonuçlarına göre aralarında tekstil ürünlerinin de bulunduğu birkaç mal grubunda, ticaret yaratıcı etkinin ortaya çıkacağı sonucuna varılmıştır. Ayrıca Türkiye'nin AB piyasasına ticaret engelleri olmaksızın girişinin, Akdeniz ülkelerinin AB ile ticaretini olumsuz etkileyebileceği de ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi kullanarak Türk ihracat mallarının 1990-1999 döneminde rekabet gücünü inceleyen bir diğer çalışma ise DTM (2003) tarafından yapılmıştır. SITC Rev. 3'e göre üç haneli mal grupları düzeyinde yapılan çalışmada, Türkiye ile 57 ülke arasında AKÜ indeksi hesaplanmıştır. Analiz sonuçları, Türkiye'nin AB ülkelerine ihracatında karşılaştırmalı rekabet üstünlüğü olan malların yüzde 80'inin sanayi ürünleri olduğunu göstermektedir. Sanayi ürünleri arasında ise, tekstil ve özellikle hazır giyim ürünleri ağırlıktadır. Hazır giyim alt ürün gruplarının hepsinde Türkiye'nin, hemen hemen tüm AB ülkeleri piyasasında karşılaştırmalı rekabet üstünlüğünün bulunduğu görülmüştür.

Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi yanında karşılaştırmalı ihracat performansı, ihracat benzerliği ve ticareti kapsama indeksleri ile 1 Mayıs 2004'de AB'ye katılan Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Polonya ve Çek Cumhuriyeti'ne karşı Türk sanayinin rekabet gücünü 1996-1999 dönemi için ölçen Yılmaz (2003), çalışması sonucunda AKÜ indeksine göre Türkiye, Çek Cumhuriyeti, Romanya ve kısmen Bulgaristan'ın emek-yoğun sektörlerde rekabet üs-

tünlüğüne sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Sermaye yoğun mallarda ise Çek Cumhuriyeti'nin diğer dört ülke karşısında rekabet üstünlüğü söz konusudur.

Türk imalat sanayinin Avrupa Birliği pazarındaki rekabet gücünü ülke ve endüstri temelinde Balassa ve Donges tarafından geliştirilen yöntemlerle ve ayrıca regresyon analizi ile değerlendiren bir diğer çalışma ise Kösekahyaoglu ve Özdamara'a (2009) aittir. Çalışmadan elde edilen bulgular, Türkiye'nin AB pazarında tekstil ve giyim eşyasının yer aldığı SITC 6 ve SITC 8 gruplarında AB ülkeleri karşısında bir rekabet avantajına sahip iken, diğer ürün gruplarında dezavantajlı konumda olduğunu göstermiştir.

Türk sanayisinin bazı önemli sektör gruplarının rekabet gücünün ölçüldüğü çalışmalar da mevcuttur. Altay ve Gacaner'in (2003), AKÜ indeksini kullanarak Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün, AB ve ABD piyasalarında Çin'e karşı rekabet gücünü belirledikleri çalışma sonuçlarına göre, söz konusu sektörde her iki piyasada da Türkiye'nin rekabet üstünlüğü söz konusudur. Çoban ve Kök (2005) ise AKÜ yaklaşımını esas alarak, SITC Rev. 3'e göre üç haneli mal grupları düzeyinde Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün, 15 AB üyesi ülkeyle rekabet gücünü kıyaslamışlardır. Analiz sonuçlarına göre, Türkiye'nin üç haneli mal grupları düzeyinde rekabet gücü oldukça yüksek bulunmuştur.

Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün rekabet gücünün araştırıldığı bir diğer çalışmada ise, bu sektörün karşılaştırmalı üstünlük ve rekabetçiliğinin tüm alt sektörler itibarıyla, Balassa'nın Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi ve Vollrath'ın indeksi yardımıyla dünya piyasası açısından analiz etmektedir. Balassa indeksinin sonuçlarına göre gerek SITC iki gerekse de üç haneli ürün gruplarında, dünya piyasa-

sında rekabet gücü oldukça yüksek olan Türkiye'nin, Vollrath'ın indeks sonuçlarına göre SITC iki haneli ürün gruplarında rekabet gücünün daha düşük olduğu ve gerek AKÜ gerekse de görelî ihracat ve görelî ticari avantaj indekslerine göre, hazır giyim (konfeksiyon) ve aksesuarlarının yer aldığı SITC 84 grubunun dünya piyasalarında rekabet gücünün, SITC 65 dokumacılık grubundan oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır (Aynagöz, 2005; 64-74).

Altay ve Gürpınar (2008) ise, Türk mobilya sektörünün rekabet gücünü, Balassa ve Vollrath indekslerini kullanarak 2001-2006 dönemi için hesaplamışlardır. Çalışmada elde edilen veriler göstermektedir ki, Türk mobilya sektörünün artan küresel rekabete rağmen rekabetçi konumu zaman içerisinde güçlenmiştir. Söz konusu çalışmada ayrıca, ihracatta uzmanlaşma indeksi değerleri hesaplanırken Avrupa Birliği ile Türkiye arasında rekabet gücü araştırılmış ve Türkiye'nin, dünyada mobilya konusunda rekabet üstünlüğüne sahip iken, Avrupa Birliği piyasasında bu sektörde rekabet üstünlüğüne sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

GENEL DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Bugüne kadar Türk sanayisinin rekabet gücünün belirlenmesini amaçlayan pek çok çalışmada seçilen yöntemin, genellikle karşılaştırmalı üstünlüklerin hesaplanması biçiminde olduğu görülmektedir. Ancak, unutulmamalıdır ki, bir ülke veya sektörün rekabet gücünün sadece dış ticaret verileri ile analiz edilmesi eksik bir yaklaşım olmaktadır. Ülkelerin rekabet gücünü belirleyen faktörler göz önüne alındığında, rekabet gücü gibi kapsamlı bir kavramın değerlendirilmesinde, bu faktörü etkileyen ve analize eklenen değişken sayısı artıkça, analiz sonuçlarının da başarısı şüphesiz artacaktır.

Bir ülkenin dış ticareti ve rekabet gücü bakımından reel döviz kurlarının seyri büyük önem taşımaktadır. Reel döviz kurundaki gelişmelerin yanı sıra, Türkiye ekonomisinin aynı dönemdeki dış ticaret verilerinin incelenmesi, döviz kuru ile rekabet gücü arasındaki ilişkinin ortaya konması bakımından önemlidir.

Ülkelerin rekabet gücünü araştıran ve bunu yaparken de oldukça fazla değişkeni göz önüne almaya çalışan kurumlar mevcuttur. IMD (International Institute for Management Development) ve WEF (Dünya Ekonomik Forumu), düzenli bir şekilde ülkelerin uluslararası rekabet güçlerini gösteren indeksler yayınlayan kuruluşlar arasındadır. WEF'in ülkelerin rekabet gücü ve rekabet edebilirlik ile ilgili olarak yapmış olduğu çalışmada, rekabet gücü göstergeleri 12 başlık altında toplanmaktadır. Bunlar arasında; altyapı, makroekonomik denge, sağlık ve temel eğitim, mal ve işgücü piyasası etkinliği, teknolojik yenilik ve piyasa büyüklüğü gibi kriterler yer almaktadır. IMD'nin Dünya Rekabet Yılığında ise, ülkelerin rekabet gücü 58 ülke için 327 kriteri ile ölçülmektedir. Bu kriterler arasında; GSYİH, enflasyon ve patent sayısı gibi ölçülebilir büyüklükler iken, bir kısmı da eğitim, değer sistemleri ve bireylerin motivasyonu gibi maddi olmayan ve sosyal boyutu ağır basan kriterlerdir (Kösekahyaoğlu ve Özdamar, 2009; 20).

Rekabet gücü analizini sadece fiyat rekabeti ile eş tutmamak ve analize ürün kalitesi, araştırma-geliştirme faaliyetleri, altyapı, pazar büyüklüğü, teknolojik yeni-

lik, enflasyon, ücretlerdeki gelişmeler, işgücü verimliliği, yeni yatırımlar, eğitilmiş insan gücü ve satış sonrası hizmetler gibi fiyat dışı unsurları da eklemek elbette analiz sonuçlarını çok daha başarılı kılacaktır. Ancak, bu tip verilerin, her ülke için rahatlıkla ulaşılabilir olmaması, rekabet gücü sorgulamasında fiyat/maliyet rekabetinin ön plana çıkmasına neden olmaktadır. Konuya bu şekilde yaklaşıldığında, rekabet gücünün ölçülmesinde kullanılan en yaygın araçlardan biri de, reel kur hesaplamalarıdır.

Bir ülkenin dış ticareti ve rekabet gücü bakımından reel döviz kurlarının seyri büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Türkiye ekonomisinin 2003 ile 2010 yılının ilk yarısı incelendiğinde, bu dönem zarfında TL'nin yaklaşık yüzde 30 oranında reel değer kazandığı görülmektedir. Merkez Bankası'nın TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru serisi dikkate alındığında (2003=100), 2003 yılında 100 olan endeks değerinin, 2006 yılının ilk yarısına kadar aynı düzeylerde kaldığı, ancak bu tarihten sonra hızla artarak 2007 yılı sonunda 130 değerine ulaştığı görülmektedir. 2008 yılının başından itibaren düşme eğilimine giren reel döviz kuru endeksi, 2009 yılının başlarında 110'lu değerlere ka-

Türk sanayinin gerek AB gerekse dünya piyasalarında rekabet gücünün artırılması ancak yeni yatırım, teknoloji ve ticaret politikalarının geliştirilmesi ve böylece katma değeri yüksek teknoloji yoğun sektörlerin üretim ve ihracatının desteklenmesi ile mümkün olabilecektir.

dar gerilemiştir. Bu tarihten sonra ise artma eğilimine giren endeks, 2010 yılının 3. çeyreğinin ortalarında tekrar 130'lu değerlere yükselmiştir.

Reel döviz kurundaki gelişmelerin yanı sıra, Türkiye ekonomisinin aynı dönemindeki dış ticaret verilerinin incelenmesi, döviz kuru ile rekabet gücü arasındaki ilişkinin ortaya konması bakımından önemlidir. Reel döviz kurunun hem ihracat hem de ithalat üzerinde etkileri olduğu gerçeğinden hareketle, aynı dönemler dikkate alınarak ihracatın ithalatı karşılama oranı değerlendirildiğinde; 2003 yılı başında yüzde 75'lerde olan ihracatın ithalatı karşılama oranının, 2007 yılının sonlarına doğru yüzde 62'lere kadar gerilediği görülmektedir. 2008 yılından sonra tedrici olarak artma eğilimine giren bu oran, 2009 yılının ilk yarısında yüzde 89'lara kadar yükselerek tepe yapmıştır. 2007-2009 dönemlerinde ihracatın ithalatı karşılama oranında meydana gelen bu önemli artışta, diğer faktörlerin¹ yanı sıra TL'nin reel değer kaybının da (endeks değerinin 130'dan 110'lara düşmesi) bir faktör olduğu düşünülebilir. Benzer şekilde, 2009 yılı başından itibaren tekrar değer kazanmaya başlayan TL'ye² paralel olarak ihracatın ithalatı karşılama oranında, 2009 yılının ilk çeyreğinden sonra düşme eğilimine girmiş ve 2010 yılının ilk yarısı sonunda yüzde 65'lere kadar gerilemiştir³.

Sonuç olarak denebilir ki, Türkiye ekonomisinde TL'nin reel değer kazanması ile dış ticaret ve rekabet gücü açısından ters yönlü bir ilişkinin varlığı söz konusudur. Bu ilişki, 1994 ve 2001 krizleri öncesinde de çok açık bir biçimde gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, Türkiye ekonomisinin dış ticarete rekabetçi bir yapı kazanması ve sürdürülebilir bir dış ticaret dengesi için, TL'nin reel değerindeki gelişmelerin dikkatle takip edilmesi ve buna uygun bir kur politikasının uygulanması önem kazanmaktadır.

İhracatta rekabet gücünü etkileyen bir diğer önemli değişken de birim işgücü maliyetidir. İşgücü maliyetindeki artışın, ihracat imkanını ve rekabet gücünü olumsuz etkileyeceği şüphesizdir. Grafikten görüleceği gibi, Türkiye'de 1998-2008 döneminde birim işgücü maliyetindeki ortalama yıllık artış oranı yüzde 30,78 seviyesinde iken, aynı oran AB'nin yeni üyelerinden Çek Cumhuriyeti için yüzde 3,31, Polonya için yüzde 2,14, Slovenya ve Slovakya içinse sırasıyla yüzde 4,66 ve yüzde 4,14 olarak gerçekleşmiştir. AB-27 için yüzde 2,02 artış gösteren birim işgücü maliyetindeki artış oranının, ülkemiz için oldukça yüksek seviyelerde gerçekleşmesi, dış piyasalarda ve özellikle AB piyasasında rekabet gücümüzü olumsuz etkilemektedir.

Ancak sadece kur politikası ve maliyetlerde sağlanacak iyileşmelerle uluslararası piyasalarda sağlanacak

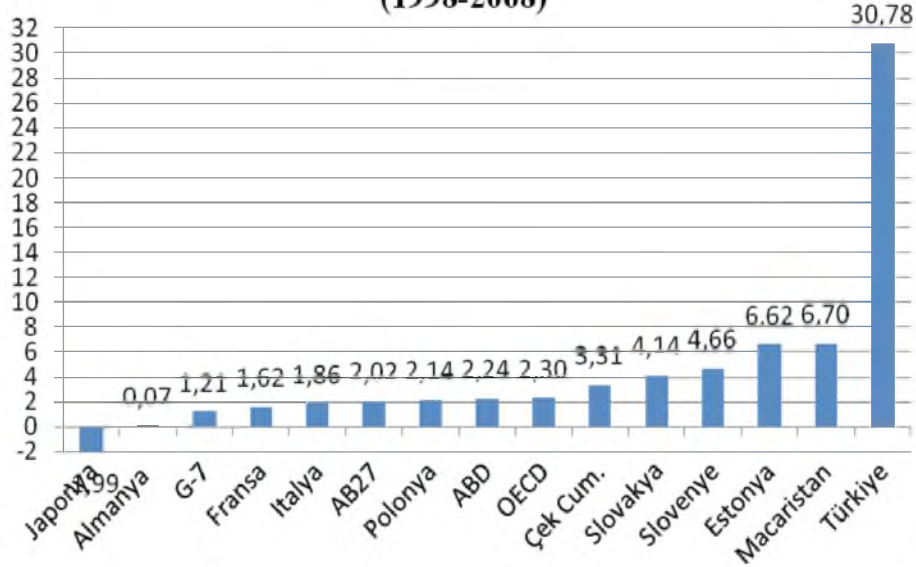
1- Kabul etmek gerekir ki, diğer faktörlerin başında uluslararası kriz ortamına bağlı olarak azalan büyüme oranları ve bunun ithalat talebinde yaratıldığı keskin düşüş gelmektedir. 2007 yılında %4.7 gerçekleşen GSYİH'nin büyüme oranı 2008 yılında %0.6'ya, 2009 yılında ise %4.7'ye gerilemiştir.

Türkiye'nin ithalatı ise 2008 yılında 200 milyar dolardan 2009 yılında 140 milyar dolara düşmüştür ([www.dpt.gov.tr/Temel Ekonomik Göstergeler](http://www.dpt.gov.tr/Temel_Ekonomik_Gostergeler)).

2- Önemle vurgulamak gerekir ki; özellikle 2010 yılında TL'nin değer kazanmasında, uluslararası konjoktüre bağlı olarak Euro/Dolar paritesindeki düşüşün önemli payı vardır. Türkiye, ihracatının yaklaşık %45'ini Avrupa Birliği ülkelerine yapmaktadır ve Euro/Dolar paritesindeki bu düşüş, Türkiye ekonomisinin ihracatını önemli ölçüde olumsuz etkilemektedir. (Euro/Dolar paritesi 2009 yılının son çeyreğinde 1.45'ler düzeyinde iken, 2010 yılının 3. çeyreğinde 1.25'lere kadar gerilemiştir: (www.tcmb.gov.tr))

3- Söz konusu veriler, [www.dpt.gov.tr/Temel Ekonomik Göstergeler](http://www.dpt.gov.tr/Temel_Ekonomik_Gostergeler)'den alınmıştır.

Birim İşgücü Maliyeti Ortalama Yıllık Artış Oranı (%) (1998-2008)

Kaynak : OECD Factbook 2010: Economic, Environmental and Social Statistics.

bir rekabet üstünlüğünün kalıcı olamayacağı kesindir. Dış piyasalarda ihracat olanaklarını artırmak ve rekabet gücünde kalıcı bir üstünlük sağlamak için, nitelikli işgücü, işgücü ve teknoloji kullanımında verimlilik, satış sonrası hizmetler, ürün kalite ve çeşitliliğini zenginleştiren ve birim üretim faaliyetlerinde tasarruf sağlayan AR-GE faaliyetleri gibi yapısal faktörlere de önem vermek gerektiği açıktır.

Sonuç olarak, Türkiye için AB piyasasındaki rekabet gücünü etkileyecek en önemli gelişmelerden biri olan Birliğin 2004 ve 2007 yıllarındaki beşinci ve altıncı genişleme sürecinin, Türkiye'nin AB piyasasında yeni üye ülkelerle rekabetin yoğun olarak yaşandığı sektörlerin belirlenmesinin ve bu ülkelerle rekabet gücünün karşılaştırılmasının önemini artırdığı görülmektedir. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar, dünya ticareti içinde, katma değer yaratma kapasitesi yüksek teknoloji yoğun ürünleri üreten ülkelerin payının hızla arttığını göstermekte ve bu durum, Türkiye'nin ihracat yapısını özellikle emek yoğun mallardan teknoloji yoğun mallara dönüştürmesi gereğine işaret etmektedir. Bu noktada özellikle, gerek sağlanacak katma değer gerekse de rekabet gücü açısından, ihracatın

teknoloji yoğun sektörlerde artırılması sürecine yardımcı olacak yabancı yatırımları teşvik edici ve arttırıcı politikaların yanı sıra, AR-GE yatırımlarının ve özellikle yeni teknolojileri kullanma becerisine sahip beşeri sermaye yatırımlarının artırılması da son derece önem taşıyan unsurlardır. Dolayısıyla Türk sanayinin gerek AB gerekse dünya piyasalarında rekabet gücünün artırabilmesi ancak yeni yatırım, teknoloji ve ticaret politikalarının geliştirilmesi ve böylece katma değeri yüksek teknoloji yoğun sektörlerin üretim ve ihracatının desteklenmesi ile mümkün olabilecektir.

Kaynakça

ALTAY, Oğuzhan. ve GACANER, Aydanur (2003): "Turkey's Dynamics of Competition: A Comparative Analysis of Competitiveness of the Textile and Clothing Industry" (in Turkish), paper presented at the VII.ERC/METU 2003 International Economy Congress, Ankara.

ALTAY, Bülent ve GÜRPINAR, Koray (2008): "Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler ve Bazı Rekabet Gücü Endeksleri: Türk Mobilya Sektörü Üzerine Bir Uygulama", Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, C 10, S 1.

AKTAN, Can ve VURAL, İstiklal (2004): *Rekabet Gücü ve Türkiye*, TİSK Rekabet Dizisi:3, Ankara.

AYNAGÖZ, Özge (2005), "Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler ve Rekabet Gücü: Türkiye Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrisi Üzerine Bir Uygulama", *Ege Akademik Bakış Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1-2.

BALASSA, Bela (1965), *Trade Liberalization and Revealed Comparative Advantage*, The Manchester School of Economic and Social Studies 33, No 2.

ÇOBAN, Orhan ve KÖK, Recep (2005): "Türkiye Tekstil Endüstrisi ve Rekabet Gücü: AB Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Bir Analiz Örneği (1989-2001)", *İktisat, İşletme ve Finans Dergisi*, 228, ss. 68-81.

DONGES, J. (1982), *The Second Enlargement of the Community*, Kieler Studien 171, Germany.

DTM (2003), *Türkiye Dış Ticaret Stratejisi (2005-2010-2015-2023)*, Ankara.

EUROSTAT - *Statistics on trade in services*, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007.

FINGER, J.M., Kreinin, M.E. (1979), 'A Measure of Export Similarity and its possible use', *Economic Journal*, No: 89; Studien 171, Kiel/Germany.

GÜRAN, Nevzat (1990): *Dışa Açılma Sürecinde Türkiye Ekonomisinin Rekabet Gücü*, Avrupa Topluluğu ile İlişkiler Başkanlığı, Ankara.

KARAKAYA, Ethem ve ÖZGEN, Ferhat (2002): "Economic Feasibility of Turkey's Economic Integration with The EU: Perspectives From Trade Creation and Trade Diversion", VI. ODTÜ Uluslararası Ekonomi Kongresi, Ankara.

KİBRİTÇİOĞLU, Aykut (1996), *Uluslararası (Makro)İktisat - Okumalar*, Ankara: 72, TDFOB Yayıncılık.

KÖSEKAHYAOĞLU, Levent ve ÖZDAMAR, Gökhan (2009): "Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türk İmalat Sanayinin Rekabet Gücündeki Değişmeler", *Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, C.14, S 1.

YILMAZ, Bahri (2003): 'Turkey's Competitiveness in the European Union: A Comparison with Five Candidate Countries and the EU', *Ezoneplus Working Paper* No: 12.

VOLLRATH, Thomas L. (1991): 'A Theoretical Evaluation of Alternative Trade Intensity Measures of Revealed Comparative Advantage', *Weltwirtschaftliches Archiv*, vol. 127, ss. 265-279.

BÜYÜTÜCÜ

BRIC Ülkeleri ve Hindistan

Doç. Dr. Kenan AYDIN

Kocaeli Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü
Öğretim Üyesi

Giriş

Bu çalışmada hızlı gelişen pazarlardan birisi olan ve BRIC diye anılan ülkeler grubunun bir üyesi Hindistan ele alınacaktır. Ancak konuya girmeden önce dış ticaretin ülke ekonomisi açısından önemi ile uluslararası ve küresel pazarlama kavramlarına yer verilecektir.

Günümüzde hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler, ekonomilerinin istikrar ve başarısı için dış ticaretlerine büyük önem verirler. Bir taraftan ihracatlarını arttırmaya çaba harcarlarken bir taraftan da ithalatları ile ihracatları arasında bir denge kurmaya çalışırlar. Ekonomiden ekonomiye değişmekle beraber ihracatın ithalatı karşılama oranının belirli bir seviyede ve sürdürülebilir olmasını isterler. Dış ticarete istenilen performans ise uluslararası ya da küresel pazarlamanın başarısına bağlıdır.

İşletmeler, değişik nedenlerle pazarlama çabalarını kendi ülkeleri dışında da yapmak durumunda kalabilirler. Dış pazarlar açısından genellikle **uluslararası** ve **küresel** pazarlama kavramları kullanılmaktadır. Uluslararası pazarlamanın temel özelliği; her bir pazarın kendine özgü özellikleri olacağı varsayımı ile ayrı ayrı ele alınıp değerlendirilmesi ve buna göre pazarlama karması geliştirilmesidir. Küresel pazarlama ise; tüm kürenin tek bir pazar olarak görülmesi ve tüm pazarlara standart bir pazarlama karması ile ulaşılmaya çalışılmasıdır.

Küreselleşme, iletişim ve ulaşım alanındaki gelişmelere bağlı olarak dünyada fiziki mesafelerin kısalmış olması nedeniyle, tüm dünyada kültürel homojenliğin sağlanacağı varsayımını esas alır. Buna karşı geliştirilen eleştiri ise; küreselleşmenin aynı zamanda yerleşmeye de yol açtığı ve kültürel farklılıkların daha belirgin bir biçimde ortaya çıktığı yönündedir.

Kısaca, iletişim ve ulaşım alanındaki gelişmelere rağmen kültürel homojenliğin sağlanamadığı gerçeği ile karşı karşıyayız. Kültürel homojenliğin sağlanamaması ve diğer birçok çevresel değişkenin etkisiyle küresel pazarlamanın zorluğu ortadadır. İşte bu nedenle, her bir pazarın kendine

özgü özelliklerinin dikkate alınarak her bir pazar için ayrı pazarlama karması geliştirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Küresel pazarlama **standardizasyon**, uluslararası pazarlama ise **uyarlama** ile sembolize edilir.

Geçmişte kendilerini küreselleşme şampiyonu olarak ilan eden McDonald's ve Coca-Cola gibi firmaların bu düşüncelerinden geri adım attıkları kendi uygulama ve açıklamalarından anlaşılmaktadır. Uzun süre tüm pazarlar için standart ürünler sunduklarını iddia eden söz konusu firmalar başta kültürel olmak üzere birçok değişkeni dikkate alarak uyarlama yapmak zorunda kalmışlardır. McDonald's'ın tüm pazarlarda sığır etinden hamburger yaparken, Hindistan'da sığırın kutsal sayılması nedeniyle koyun ya da tavuk etinden hamburger yapmak zorunda kalması bilinen en somut örneklerden biridir. Belirtilen nedenlerle her bir pazarın ayrı olarak ele alınıp değerlendirilmesi daha yararlı olacaktır.

BRIC Ülkeleri

BRIC ülkeleri Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in ekonomilerini ifade etmek üzere geliştirilmiş bir kısaltmadır. Bu kısaltma ilk olarak Goldman Sach'in ekonomi uzmanı Jim O'Neill tarafından 2001 yılında kullanılmıştır. Goldman Sach'a göre bu dört ülke hızlı gelişmeleri sayesinde 2050 yılına kadar dünyanın en zengin ülkeleri olacaklardır.

Bu dört ülke, dünya kara parçasının ^{1/4}'ünden daha fazlasını ve dünya nüfusunun yüzde 40'ından daha çoğunu oluşturmaktadır. Diğer taraftan bu dört ülkenin GSMH'si (Satınalma Gücü Paritesine göre) 15.435 trilyon dolara ulaşmıştır.

Esasen Goldman Sach, bu dört ülkenin resmi bir ekonomik ya da ticari blok oluşturabileceklerini iddia etmemektedir. Ancak, bunların bir politik kulüp ya da birlik olabileceklerine işaret etmektedir.

Bu dört ülkenin liderleri 16 Haziran 2009 tarihinde Yekaterinburg'da yaptıkları ilk zirvede; dünyada çok ku-

Günümüzde hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler, ekonomilerinin istikrar ve başarısı için dış ticaretlerine büyük önem verirler. Bir taraftan ihracatlarını arttırmaya çaba harcarlarken bir taraftan da ithalatları ile ihracatları arasında bir denge kurmaya çalışırlar. Dış ticarete istenilen performans ise uluslararası ya da küresel pazarlamanın başarısına bağlıdır.

tuplu bir düzenin kurulması yönünde bir bildirge yayınlamışlardır. Bu dört ülke dünyada en büyük ve en hızlı gelişmekte olan ülkeler arasındadır.

Bu çalışmada, söz konusu dört ülkenin birlikte ve ayrı ayrı ele alınarak değişik yönleri ile tartışılmasına olanak bulunmamaktadır. Ancak, dünyada bu kadar önemli bir ekonomik güç olan ve gelecekte de çok daha önemli bir güç olacağı hatta dünyayı çok kutuplu hale getireceği

tartışılan bu dört ülkenin her birinin ayrı ayrı ele alınarak tartışılması gerekir. Bu çalışmamızda da bu dört ülkeden birisi olan Hindistan ele alınarak özellikle pazar potansiyeli ve üretim olanakları, işgücü, pazar fırsatları vb. yönlerine ışık tutulmaya çalışılacaktır.

Bu konuda Gunjan Bagla'nın "21. yy.da Hindistan'da İş Yapmak" isimli kitabı yararlı bir kaynak olarak değerlendirilebilir. Ancak, Hindistan'a ilgi duyabilecek her firma ya da girişimcinin kendi açısından bakarak ayrıntılı bir pazar araştırması yapması gerekir.

Girişimcilerimizin bu pazardaki fırsatları görmeleri ve derinlemesine incelemeler yaparak bu fırsatlardan yararlanma yollarını belirlemeleri Türkiye ekonomisi için yararlı olacaktır.

Hindistan'da Fırsat Alanları?

Bugün, birçok şirketin genişleme ve gelirlerini arttırabilmesi için Hindistan'da önemli fırsatlar bulunmaktadır. Akıllı ve basiretli şirketler için Hindistan bir altın madeni olabilir. Eğer dikkatle bakılır ve doğru planlar yapılırsa beklenmedik birçok alandan para kazanma şansı elde edilebilir. Hindistan'da faaliyetler düşük profilli gerçekleştirilmektedir. Şöyle ki; Batılı şirketler Hindistan'da çok önemli işler yapmalarına karşın medyada gereken ilgiyi görmemektedirler. Örneğin General Electric, 2006 yılında Hindistan'da 3 milyar dolarlık mal ve hizmet satmasına karşın medyada çok az yer alabilmiştir. Ayrıca şirket 2010 hedefini de 8 milyar dolar olarak açıklamıştır.

Hindistan'daki durumu daha iyi algılayabilmek için, imalat, altyapı, tüketim malları ve bilgi tabanlı hizmetler gibi sektörler bakmak gerekir. Bu sektörlerdeki gelişim eğilimlerine bakıldığında yakın gelecekteki fırsatlar da daha iyi algılanmış olacaktır.

İmalat Sanayii

Japon Bilim Adamları ve Mühendisler Birliği, meşhur Ame-

Küreselleşme, iletişim ve ulaşım alanındaki gelişmelere bağlı olarak dünyada fiziki mesafelerin kısalmış olması nedeniyle, tüm dünyada kültürel homojenliğin sağlanacağı varsayımını esas alır. Buna karşı geliştirilen eleştiri ise; küreselleşmenin aynı zamanda yerleşmeye de yol açtığı ve kültürel farklılıkların daha belirgin bir biçimde ortaya çıktığı yönündedir.

BRIC ülkeleri Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in ekonomilerini ifade etmek üzere geliştirilmiş bir kısaltmadır. Goldman Sach'a göre bu dört ülke hızlı gelişmeleri sayesinde 2050 yılına kadar dünyanın en zengin ülkeleri olacaklardır.

rikalı yönetim danışmanının ismiyle anılan ve Japon firmalarının kalite konusundaki dönüşümleri için önemli katkı sağlayan çok prestijli **Deming** Uygulama Ödülleri için her yıl çok az firmayı seçerler. 1997 yılına kadar "İmalatın Nobel Ödülü" olarak bilinen bu ödülü Hindistan'da bir tek fabrika bile kazanamamıştı. Ancak, bu tarihten sadece 9 yıl sonra çoğu otomotiv sektöründe olmak üzere 16 firma Deming ödüllerini kazandı. Bunlar; Rane Brake, Sundaram Clayton, Krishma Maruti, Rane Engine Valves, Rane TRW, TVS Motors gibi. Esasen Japonya'nın dışında hiçbir ülke bu kadar ödül kazanamamıştı.

Endüstriyel dünya, 10 yıl öncesine kadar Hindistan'ı bir üretim gücü ya da üretim merkezi olarak görmemişti. Ancak, bugün dünya Hindistan'ı üretim destinasyonlarının başında gelen bir yer olarak görmektedir. Kore'nin araba üreticisi Hyundai firması 1996 yılında Hindistan'da üretim yapmaya başladı ve bugün ülkenin ikinci en büyüğüdür. Hyundai, Hindistan'da ürettiği otomobilleri ihraç etmeye başladı. Bu arabaları Avrupa, Afrika, Orta Doğu ve Latin Amerika'ya ihraç etmektedir. Hyundai, 2008 yılında Hindistan'dan 300.000 araba ihraç etmeyi planlamıştı.

Diğer taraftan Hindistan kendi ülkesinde otomotiv sektörünü geliştiren az sayıdaki ülkelerden birisidir. **TATA Motor**, 2008 yılında Delhi'deki oto fuarında **Nano** arabasını dünyanın en ucuz arabası olarak sunduğunda dünyanın dikkatini çekmişti. TATA'nın pazara sunduğu üç ayrı modelin tasarımı da tamamen kendisi tarafından yapılmaktadır. Ayrıca, Hindistan, ürettiği akü, radyatör ve diğer otomotiv elemanlarını Kuzey Amerika'ya ihraç etmektedir.

Hindistan'ın endüstriyel üretimindeki değişim sadece otomotiv sektörü ile sınırlı değildir. Toplam endüstriyel üretim 2008'de bir önceki yıla göre yüzde 12,5 oranında artmıştır. Örneğin, küresel ilaç endüstrisinde Amerikan Gıda ve İlaç İdaresi'nin (FDA) üretim iznini almak hiç kolay değildir. Hindistan, Amerikan Gıda ve İlaç İdaresi'nden 75 izin almıştır. Bu sayıda izin ABD'nin dışında hiçbir ülkeye verilmemiştir. Bu sayı İtalya'da 55 ve Çin'de 27'dir.

Hindistan'ı daha iyi anlayabilmek için petrol endüstrisine de bakmak gerekir. Hindistan'ın batısında Jamnagar şeh-

rinde 2000 yılında 660.000 varillik günlük üretim kapasitesi ile dünyanın üçüncü en büyük rafinerisi kuruldu. Bu rafinerinin kuruluşunda; inşaat konusunda Bechtel firmasının uzmanlığından yararlanıldı. General Electric, Foxboro ve Rockwell Otomasyon firmaları diğer ekipmanları sağladı. Rafinerinin sahibi Hindistan'ın en büyük özel sektör firması olan Reliance Endüstri olup, işletilmesi de kendisi tarafından yapılmaktadır. Üç yıldan daha az bir sürede kurulan rafineri 6 yıllık operasyonları sonucunda; Shell ve Hart Energy Publishing tarafından en fazla enerji tasarrufu sağlayan rafineri olarak açıklandı. Rafineriyi desteklemek üzere özel olarak bir liman ve enerji santrali inşa edilmiştir. Reliance şimdi de sözü edilen mevcut rafinerisinin yanına 6,1 milyar dolara dünyanın altıncı en büyük rafinerisini inşa ediyor. Bu iki rafineri Jamnagar'ı dünyanın en büyük petrol rafineri noktası yapacaktır.

Endüstriyel alanda dikkate alınması gereken diğer bir konu da yaklaşık 100 yıllık bir geçmişe sahip olan TATA Çelik'in kendisini dönüştürerek dünyanın en ucuz çelik üretim fabrikasına sahip olmasıdır.

Hindistan'ın endüstriyel alanda patlama yapması başlıca üç tip fırsat getirir;

1. Eğer şirketiniz endüstriyel üreticilere yönelik herhangi bir ürün, ekipman ya da hizmet sunuyorsa, Hindistan'da çok hazır bir pazar olduğunu düşünebilirsiniz.
2. Eğer Hindistan'ın üretim kapasitesinden yararlanmak isterseniz Hindistan'da iyi bir satıcı ya da partner bulabilirsiniz.
3. Hindistan'da kendi fabrikanızı kurarak birçok avantajdan yararlanabilirsiniz.

Savunma Sanayii

Hindistan dünyanın en büyük askeri gücüne sahiptir. 1.1 milyondan daha fazla insan gönüllü olarak askerlik hizmeti yapar. Hindistan, Gayri Safi Milli Hasılası'nın yüzde 2,5'ten fazlasını savunma hizmetlerine harcar. Esas olarak mevcut

askeri araç-gereçlerinin büyük bir çoğunluğu, eski Sovyetler Birliği'nden satın alınmıştır. Bunun dışında bazı askeri araçlar da İngiltere, Fransa ve İsveç'ten sağlanmıştır.

Ancak, gelecek geçmişten tamamen farklı olacaktır.

ABD devlet başkanı George W. Bush, terör konusunda uyarıda bulunduğu; Hindistan ve ABD birbirlerini ortak düşmana karşı müttefik olarak belirlemişlerdi. Hindistan'da askeri uzmanlar Hint Okyanusu'nu Afrika kıyılarından Malaca Boğazı yoluyla geçmeyi stratejik bir hedef olarak belirlemektedirler. Diğer taraftan Merkezi Asya'ya havayolu ile ulaşabilmeyi ve balistik füzelerle bir tehdit oluşturmayı hedeflemektedirler.

Bir yılda 50.000 gemi Malaca Boğazı ve Singapur'un güneyi üzerinden seyrederek dünya çapındaki bütün okyanus ticaretinin üçte birlik kısmını gerçekleştirmiş olacak. Kanal tek bir noktada birkaç mil gibi çok kısa bir mesafeye sahiptir. Bu ticaret için, Hindistan tarafındaki Nicobar adaları önemli bir kontrol noktası olarak düşünülebilir. Bazıları Car Nicobar adasını Hindistan'ın hava taşıma istasyonu ve bu önemli hat üzerindeki gözetleme yeri olarak değerlendirirler. Ekonomik büyüme ve ticaretin artması, Hindistan'ı Pers (İran) Körfezi'nden Doğu Asya'ya kadar olan bu gemi taşımacılığı hattının korunması konusunda isteklendirilmektedir.

Eski Sovyetler Birliği'ndeki satıcıların bugün artık Rusya, Ukrayna, Gürcistan gibi ülkelere dağılmış olması nedeniyle Hindistan, jeopolitik gerçekliği dikkate almak durumunda kalmıştır. Böylece Hindistan yönetimi tedarik kaynaklarını genişletme yolunu benimsemiştir. Bunun en iyi kanıtı da İsrail'dir. 1992 yılına kadar Hindistan ve İsrail tam diplomatik ilişkiye bile sahip değildi. 2006 yılına gelindiğinde ise İsrail, Hindistan'ın ikinci en büyük askeri tedarikçisi konumuna gelmiştir. Böylece Hindistan, İsrail'in savunma gereği ve hizmetleri konusunda en büyük müşterisi olmuştur.

ABD, bazı savunma sözleşmelerini kazanabilmek için önemli çabalar harcadı. Bu süreçte önemli anlaşmalar im-

zalandı. 2002'de Raytheon şirketi ile 150 milyon dolarlık radar sistemleri, 2006'da ABD deniz gücünden 48 milyon dolarlık savaş gemileri, 2007'de Boeing ve Lockheed firmalarından toplam 10,5 milyar dolarlık 126 modern uçak almıştır. Hindistan yakın gelecekte de ağır silahlar, erken uyarı sistemleri, uzun menzilli denizaltılar, gözetleme uçakları, çeşitli helikopterler ve insansız araçlar satın almayı planlamaktadır. Hindistan, önümüzdeki 10 yılda 30-50 milyar dolar arasında bir savunma bütçesi kullanmayı planlamaktadır. Bu pazar, başta batılı ülkeler olmak üzere çoğu gelişmiş ülke için önemli bir kapı olarak görülmektedir.

Altyapı

Günümüz Hindistan'ını gören birçok ziyaretçi, Hindistan'ın altyapısının 21. yüzyıl yerine 19. yüzyıldan ithal edilmiş gibi görüldüğünü belirtmektedirler. Şehrin caddelerinde inekler, develer, eşekler, katırlar, atlar ve bazen de fillerin trafikte otomobillerle rekabet ettikleri görülebilmektedir.

Kırsal alanlarda kaldırım taşı yollar bir lüks olarak görül-

Bugün, birçok şirketin genişleme ve gelirlerini arttırabilmeleri için Hindistan'da önemli fırsatlar bulunmaktadır. Akıllı ve basiretli şirketler için Hindistan bir altın madeni olabilir. Eğer dikkatle bakılır ve doğru planlar yapılırsa beklenmedik birçok alandan para kazanma şansı elde edilebilir.

mektedir. Mumbai'deki yerel trenler aşırı dolu olup, kapıları da güvenli değildir. Elektrik santralleri eski teknoloji ile yapılmış ekonomik ömürlerini tamamlamış ve çok sık arıza vermektedirler. Ülkede evlere, işyerlerine ve fabrikalara düzenli ve güvenli bir biçimde elektrik sağlanamamaktadır. Eğitilmiş insanlar şişelenmiş ya da filtrelenmiş su bula-madıklarında şehir şebekesi suyunu içmekten çekinmezler. Büyüyen bir nüfus ve patlayan bir ekonomi de altyapının yetersizliğini arttırmaktadır.

Bu zorluklara bakarak Hindistan'dan vazgeçebileceğiniz gibi bunların her birine bir iş fırsatı olarak da bakabilirsiniz.

Bazı örnekler bakıldığında bu daha iyi görülecektir.

Hindistan, başkent Delhi'de dünya çapında bir metro sistemi inşa etmeye karar verdiğinde dünyanın en büyük altyapı firmalarından biri olan Newyork merkezli Parsons Brinckerhoff firmasından hizmet aldı. Metro tren sisteminin ilk adımı iyi bir operasyon ile planlanandan daha önceki bir tarihte tamamlandı. Delhi'nin; trenleri klimalı ve gösterişli, istasyonları moderndir. Parsons'un üst düzey yöneticisi olan ve yedi yıl ülkesinin dışında Hindistan'da yaşayan John Triplett bağımsız bir danışman olarak Hindistan'ın büyük bir geleceğe sahip olduğuna inandığını söylemektedir.

Delhi Havaalanı'nı geliştirmek, işletmek ve yönetmek amacıyla 2006 yılında 30 yıllık bir sözleşme imzalanmıştır. Bu sözleşme bir kamu-özel ortaklık yapısında olup, Almanya'nın operasyon konusunda uzman Fraport firması ve havaalanı perakendeciliği konusunda uzman olan Malezya'nın Eraman firması sözleşmeyi birlikte imzalamışlardır. Bu firmaların her biri yüzde 10 paya sahip iken Hindistan'ın GMR altyapı firması yarısından fazlasını kontrol etmektedir. Hindistan devletinin birimi olan Hindistan Havaalanı Kurumu'nun payı ise yaklaşık yüzde 25 dolayındadır. Havaalanı tamamlandığında yılda 100 milyon yolcuya hizmet verebilecek kapasitede olacaktır. Hindistan'ın diğer bölgelerinde de 20, 30, 40 milyon yolcuya hizmet verebilecek kapasitede havaalanları benzer konsorsiyumlarla inşa edilmektedir.

Tüketici Ürünleri

Nüfusun büyümesi, kişi başına gelirin artması ve orta sınıfın genişlemesi; neredeyse her türlü tüketim ürünleri ya da hizmetlerin hayal edilmesinde "gerçek bir fırtına" yaratmıştır. Bu nedenle, ister dayanıklı ister dayanıksız ürünler isterse de hizmet satın, şirketiniz gelecekteki 10 yılda çok büyük bir büyüme gösterebilir.

Batılı medyanın her çeşidi Hindistan'ın orta sınıfının düşünce ve beklentilerini etkiler ve yapılandırır. ABD merkezli bir araştırma şirketinin 2002-2005 yılları arasında yaptığı araştırmalarda da çoğu Hintlinin ABD yanında ekonomik büyüme potansiyeline sahip diğer iki büyük pazar olan Rusya ve Çin'e de olumlu baktıklarını ortaya koymuştur. Ancak, son dönemde yapılan araştırma bulguları bazı Hint vatandaşlarının ABD'ye olumsuz baktıklarını ortaya koymuştur.

Hindistan'daki durumu daha iyi algılayabilmek için, imalat, altyapı, tüketim malları ve bilgi tabanlı hizmetler gibi sektörlerimize bakmak gerekir. Bu sektörlerdeki gelişim eğilimlerine bakıldığında yakın gelecekteki fırsatlar da daha iyi algılanmış olacaktır.

Bilgi Tabanlı Hizmetler

Hindistan'da iletişim hizmetleri konusunda da önemli fırsatlar görülmektedir. Eğer şirketiniz bilgisayar ya da telefonlar için kullanılacak bir araç ya da hizmete sahipse ve bunu kendi ülkesinde ya da batılı ülkelerde başarılı bir biçimde uyguluyorsa bu büyük pazarda da önemli fırsatlar yakalama şansınız olabilecektir. Bu sürece "offshoring" denilmektedir. Bu süreçte firmalar Hindistan'da şirket kurup şube açabildikleri gibi Hindistan'da kurulu şirketlerden de bu hizmetleri satın alabilirler. Buradaki temel varsayım, bazı mal ve hizmetlerin daha düşük maliyetle elde edilmesi ve rekabet avantajı sağlanmasıdır. Hizmetler konusunda Hindistan çok önemli bir konuma sahipken üretim alanında da Çin benzer konuma sahiptir.

Halen Türkiye'de faaliyet gösteren birçok firma çağrı merkezleri ve yazılımlar konusunda Hindistan'dan yararlanmaktadır. Hatta Türkiye'de faaliyet gösteren çok uluslu firmaların bazıları maliyet avantajı yakalamak amacıyla muhasebe işlemlerini bile Hindistan'da yapma yoluna gitmektedirler.

Diğer taraftan Hindistan'ın yazılım konusundaki başarısı artık herkes tarafından bilinmektedir. ABD'deki Silikon Vadisi'nden sonra dünyanın en önemli yazılım merkezlerinden biri Hindistan'dır. 1990'lı yıllarda çok büyük bir ivme kazanan yazılım işi bugün Hindistan'ı dünyada önemli bir merkez haline getirmiştir. Hindistan'ın yazılım konusunda gösterdiği başarı öyküsü incelendiğinde; daha işe başlar-ken adeta bir seferberlik ilan edildiği ve Başbakan, Başbakanlık Müsteşarı, Bakanlıklar, Belediyeler, Özel sektör, Akademisyenler, yurtiçi ve yurtdışındaki yazılım uzmanları vb. toplumun tüm kesimleri sürece katılmışlardır. Daha başlangıçta Hindistan için bir yol haritası belirlenerek ne kadar zamanda nereye ulaşılacağı ile ilgili hedefler belirlenmiştir.

Gelinen noktada Hindistan, Türkiye'nin ihracatının çok önemli bir bölümü kadar yazılım ihraç edebilmektedir.

Örgün Eğitim ve Beceri Eğitimi

ABD'deki yabancı öğrencilerin büyük bir kısmı Hintlidir. Bu durum iki açıdan önemlidir; birincisi Hintli öğrencilerin gözünde ABD üniversitelerinin marka çekiciliği, diğeri ise Hindistan'ın harcama gücüdür.

Halen yabancı üniversitelerin Hindistan'a girmelerine çok sınırlı bir biçimde izin verilmektedir. Bu nedenle yüz milyonlarca genç eğitime devam edememektedir. Batılı eğitim ve danışmanlık firmaları için çok önemli fırsatlar görülmektedir. On milyonlarca orta sınıf Hintli batılı eğitim ve danışmanlık firmalarından yararlanacaklardır. Bunun için öncelikle yabancı üniversitelerin Hindistan'da yerleşke kurmaları kolaylaştırılmalıdır. Ayrıca bilgi ve beceri eğitimi için eğitim ve danışmanlık firmaları çaba göstermelidirler.

Görüldüğü gibi yabancı şirketler için genişleme ve gelirlerini arttırmaları konusunda birçok boş alan bulunmaktadır.

Kültürlerarası İletişim

Batılı şirketler ve onların yöneticileri kültürlerarası iletişim konusunda çoğu kez hata yaparlar. Çoğu batılı şirket 1980'li ve 90'lı yıllarda Japonya ve Çin'e yoğunlaştılar. Oralarda önemli deneyimler kazandılar. Ancak edindikleri kültürlerarası iletişim deneyimlerinin Hindistan için geçerli olmadığı anlaşılmaktadır.

Konuşulan dilden örnek vermek gerekirse; Hindistan'da İngilizce doğru bir biçimde konuşulur mu?

İlk olarak, konuşulan İngilizcedeki önemli aksan ve diğer farklılıklarının kültürlerarası çatışma yaratma olasılığı bulunmaktadır.

İkincisi, Hindistan'da İngilizce batıda konuşulandan farklı bir biçimde konuşulur.

Üçüncüsü, gıda, giyim, müzik ve sanatta olduğu gibi tutumlar, cinsiyete verilen roller ve iletişim biçimlerinde de etkin bir kültürlerarası iletişim yoktur.

Zaman Kavramı

Zaman kavramı ve algılaması batılılara göre çok farklıdır. Batılılar görüşme zamanlarına çok önem verirler. Örneğin, New York'ta randevuya beş dakika geç kalmak çok büyük bir hata, bir gaf olarak nitelendirilir. Fakat Hintliler randevuya uyma konusunda çok daha rahattırlar. Eğer bir iş görüşmesine on beş dakika geç gitmişseniz insanlar nadiren fark ederler. Bir sosyal etkinliğe tam zamanında giderseniz belki de ilk giden siz olabilirsiniz. Hatta ev sahibi yarım saat geç bile gelebilir. Hintliler bir program yapar bir takvim belirlediklerinde gerçek bir söz vermiş olmazlar. Bu program sıklıkla değişebilir, kayabilir.

Hiyerarşi ve Güç Mesafesi

Hintlilerin sahip olduğu derin sosyal hiyerarşik düşünce kültürel farklılıkları artırır. Bilinçaltında kıdem ve yaş yetenekten daha önce gelir. Yaşlılara karşı duyulan saygı nedeniyle çoğu kez düşünceler açık bir biçimde ifade edilemez.

Bir yönetici olarak Hintlilerle çalıştığınızda; Hintlilerin size sürekli iyi haberler vermek, kötü haberleri vermemek gibi bir eğilim içerisinde olduğunu görürsünüz. Kötü haberleri önemsemez ve size de söylemezler. İnsanlar sizin duymak istediğiniz haberleri size söylerler, o konuda gerçekte ne düşündüklerini söylemezler. Bu sorunun üstesinden gelmek için olumsuz haberleri alma konusunda ortam hazırlamalısınız. Olumsuz haberler konusundaki tavrınız onları rahatlatmalı. Ayrıca doğru haberi alabilmek için resmi ortamların dışında da onlarla birlikte zaman geçirmek ve iletişim kurmak gerekir.

Bir danışmanlık firması olan Parson'un önceki yöneticisi John Triplett Delhi'de 20'si başka ülkelerden gelen gurbetçilerden olmak üzere 160 mühendisten oluşan çok kültürlü bir takımla çalışmıştı.

Triplett, bu süreci "tüm çalışanların takım ruhu ile çalışacaklarını ve ortak sorumluluklar alacaklarını hayal etmiştim. Yanlış yaptığımızda biz hiç kimseyi sorumlu tutmadık, onu suçlamadık. Bu durum başlangıçta Hintlileri şaşırtmıştı. Kısa sürede pozitif tutumun yararı anlaşılıyordu. Takım

kısa sürede çözemeyeceği teknik problemin olamayacağına inanmıştı" şeklinde özetlemişti.

Beden Dili

Hintliler nadiren açıkça konuşurlar. Çoğu Asyalı gibi Hintliler de dolaylı iletişimi tercih ederler. Buna rağmen Japon, Çin ya da Korelilerde bu durum farklı biçimlerde gerçekleşmektedir.

Batılılar Hindistan'a ilk gittiklerinde Hintlilerin başlarını sallamalarının çeşitliliğine şaşırırmaktadırlar. Çoğu Hintlinin başlarını hızlı bir biçimde soldan sağa doğru birkaç kez sallamaları "hayır" anlamındadır. Buna karşın "evet" in anlamı bölge, konuşmacı ve ortama bağlı olarak değişmektedir. Batı kültüründen etkilenen batıda yaşamış olan Hintlilerin baş sallamaları yaygın bir biçimde batılılar gibi yukarı aşağı biçimindedir. Hindistan'ın Güneyinden olanlar "evet" i birinin burnu ile 8 figürünü yapmaları olarak tanımlarlar.

İşi nedeniyle çok sık olarak Hindistan'a giden ve aynı zamanda bir Hintli ile de evli olan elektrik mühendisi Tim Lenihan, son zamanlarda Washington DC'de bir enstrüman-

Endüstriyel dünya, 10 yıl öncesine kadar Hindistan'ı bir üretim gücü ya da üretim merkezi olarak görmemişti. Ancak, bugün dünya Hindistan'ı üretim destinasyonlarının başında gelen bir yer olarak görmektedir.

tal konserine gittiğini belirterek; “Üstad Amjad Ali Han sunduğu konsere Ali Han’ın iki eski öğrencisi de gelerek ön sıralarda oturmuşlardı. Dinleyiciler mest olmuşlardı. Ön sıralarda sahneye yakın olarak oturan Khan’ın iki öğrencisi ise başlarını yavaşça soldan sağa doğru sallayarak memnuniyetlerini belirtmekteydiler. Ancak, çoğu Amerikalı dinleyici ilk önce bunu öğrencilerin bir soruna işaret ettiklerine bağlamışlardı” demiştir.

Bir grup ABD’li yönetici Yeni Delhi’de üst düzey bürokratlarla iki başarılı toplantı gerçekleştirmişlerdi. Toplantılarda ABD tarafı Hindistan’ın mevcut prosedürleri değiştirmesi ve bu suretle Batılı şirketlerin pazara daha kolay girmesini istiyordu. Dışişleri Bakanlığının üst düzey yöneticisi ABD’li gruba mevcut prosedürü nazik bir biçimde açıklayarak prosedürün değiştirilemeyeceğini ve tekliflerin de bu prosedüre göre yapılmasını istemişti. Ayrıca, Hindistan hükümetinin ihtiyaçlarını ve kaygılarını açıklamıştı.

Daha sonra bakanlıktan üst düzey bir başka bürokratla görüşüldü. Bu bürokratin Amerikan ürünlerinden yararlanacağı. Görüşmede bir süre sonra konu prosedürlerin değiştirilmesine gelmişti. Bu görüşmede ABD tarafına “üt-

fen siz politikalarla ilgi istediğiniz değişiklikleri belirtin biz bunlara uygun bir biçimde bakacağız” denilmişti.

İlişkilerde Süreklilik ve Kişilerin Olaydan Daha Önemli Olması

Hindistan’da iş görüşmelerinde ikili ilişkiler ve bunun sürekliliği çok önemlidir. Bir şirket Hindistan’da iş yapmak istiyorsa buna dikkat etmelidir. Hintliler ilk görüşmelerinde size “tekrar ne zaman geleceksiniz” diye sorarlar. Bu soruya bir şekilde olumlu yanıt vermezseniz, Hindistan’da iş yapmayı yeniden düşünmek zorundasınızdır.

İlişkiler, şirketler arasında değil bireyler arasında geliştirilir. Bu yüzden görüşmelerin aynı insanlar tarafından yürütülmesi yararlı olacaktır. Batılı şirketler çoğu kez buna dikkat etmez ve her defasında yeni insanları gönderirler. Bu nedenle de başarısız olurlar. Bunu çok iyi anlayan ve uyulayan şirketlerde vardır. Örneğin, Scott Bayman, General Elektrik firmasının operasyonlarını Hindistan’da on dört yıl yürütmüştür.

Amerikalılar, sorunları konu bağlamında düşünmeye odaklıdır. Buna karşın Hintliler insan ve duygu bağlamında düşünme eğilimindedirler. Örneğin, bir projenin yürütülmesi konusunda bir sorunla ya da bir başarısızlıkla karşılaşıldığında; Hint tarafı “Jay” bu işi iyi yapmıyor ya da “Ram” iyi iletişim kuramıyor diye sorunu ortaya koyarlar. ABD tarafı ise; bu iş doğru yapılmıyor ya da biz doğru süreçleri izlemiyoruz derler. Bu konulardaki çözüm, taraflar arasındaki farkları sabırla anlamaya çalışmak ve karşı tarafın sizin gibi düşünmeyebileceğini bilmeye bağlıdır.

Dil

Hindistan’da bir milyardan üzerinde insan yaşamaktadır. Hintlilerin İngilizce bildikleri, konuştukları bilinir. Ancak, Hindistan’da İngilizce konuşan bu kadar insan bulunmamaktadır. Gerçekte çok iyimser bir tahminle İngilizceyi kullananların kelime dağarcıkları 200 sözcüğü bulmaz. Ayrıca, İngilizceyi aksanlı olarak ve Hint diline dönüştürülmüş sözcüklerle kullanırlar. Bu konuda yapılmış bazı çalışmalara

Hindistan, önümüzdeki 10 yılda 30-50 milyar dolar arasında bir savunma bütçesi kullanmayı planlamaktadır. Bu pazar, başta batılı ülkeler olmak üzere çoğu gelişmiş ülke için önemli bir kapı olarak görülmektedir.

Hindistan'da büyüyen bir nüfus ve patlayan bir ekonomi altyapısının yetersizliğini arttırmaktadır. Bu zorluklara bakarak Hindistan'dan vazgeçebileceğiniz gibi bunların her birine bir iş fırsatı olarak da bakabilirsiniz.

göre; Hindistan'da 350 milyon İngilizce kullanıcı ve 100 milyon İngilizce konuşan vardır. Aslında bu büyük bir sayıdır. Ancak, Hintlilerin yüzde 90'ı İngilizceyi akıcı bir biçimde kullanamazlar.

Buna rağmen Hindistan'daki büyük şirketlerde işler İngilizce ile yürütülür. Hintliler İngilizceyi kendi dillerine uygun bir biçimde kullanmaktadırlar. Kullanılan sözcüklerin bazıları Hintçeden bazıları ise yüzyıl öncesinde kullanılan İngilizce sözcüklerden oluşur. Bazı sözcüklere ise Batılıların beklemediklerinden daha farklı anlamlar yüklenmiştir. Kısaca "Hindistan'da İngilizce farklıdır" denilmektedir. Yerel terminolojiyi benimsemek ve bir parça Hintçe bilmek işi kolaylaştırır.

İnsan Kaynakları

Batılı çevrelerde insan kaynakları konusunda birçok efsane ve çelişki dile getirilmektedir;

- Hintliler teknik olarak çok iyi olabilirler, ancak yönetimlerine ya da liderliklerine güvenemezsiniz.
- Hindistan çok pahalıdır, onun yerine başka ülkelere bakmalısınız.
- Hintli çalışanların üretim ya da hizmet kalitelerine güvenemezsiniz.
- Hintliler İngilizce konuşurlar, orada iş yapmakta sorunla karşılaşmazsınız.
- Hindistan'da işgücü darboğazı vardır ve bu durum onun büyümesini engeller.
- Hindistan'da aşırı bir işgücü vardır; işsiz ve ümidini kaybetmiş seçmenler politik rahatsızlıklara neden olabilir.

Yukarıda belirtilen her bir ifadede bir parça gerçeklik vardır. Ancak, bunlar genelleştirilemez. Bu ifadelerin her biri sizin yanlış adımlar atmanıza neden olabilir. O nedenle doğru karar için pazarın daha iyi incelenmesi ve analiz edilmesi

gerekir. Bu konuda aşağıda bazı tespitlere yer verilmiştir.

ABD ve İngiliz ya da diğer batı kökenli şirketler birçok Hintli CEO ya da üst düzey yönetici olarak atamışlardır. Dünyanın önde gelen bu şirketlerinde çalışan Hintli yönetici ve liderler oldukça başarılı olmuşlardır.

Hindistan'da çalışanların ücretleri yönünden şirketiniz için bir maliyet avantajı sağlamak istediğinizde dersinize çalışmanız; yani doğru yerde konuşulup, doğru yönetici ya da lideri seçmeniz gerekir.

1991 yılına kadar korunan bir iç pazar ve bunalıcı bürokrasi, yüksek kalitede üretim ve inovasyonu engelledi. Bugünün Hindistan'ında ise tüm sektörler bir dönüşüm gerçekleştirdi. Rekabet ortamını sağlayacak düzenlemeler sayesinde dünya seviyesine yakın bir üretim ortamı oluşturulmuştur.

Otomotiv üreticileri "Six-Sigma" standartlarını uygulamaktadırlar. Önde gelen sağlık kuruluşları Amerikan kalitesini sağlayacak durumdadırlar. En iyi oteller çok yüksek hizmet kalitesi sunarlar. Bazı havayollarının sunduğu hizmetler 20 yıldan beri ABD'de görülmemiştir.

İşe yeni alınacak personel çoğu kez üniversite kampüslerinden sağlanır. Çoğu üniversitenin öğrencileri için işe yerleştirme birimleri vardır. Hindistan'da ücretler gizli değildir. İşe yeni başlayanlar aldıkları ücreti birbirlerine ve çevrelerine söylerler. Bir işçinin annesi diğer işçinin halası ile dedikodu yapar. Birisi yeni işe girdiğinde ya da işini değiştirdiğinde kendisine yeni ücretinin ne olduğu hemen sorulur.

Hindistan'da endüstriye ve uzmanlığa bakılmaksızın yeni birisini işe aldığınızda, en büyük bilgi teknolojisi işverenleri ile rekabet etmek durumunda kalırsınız.

Eğitim

Son yıllarda batılı medya, Hindistan ekonomisinin yapı-

Hindistan nüfusunun büyümesi, kişi başına gelirin artması ve orta sınıfın genişlemesi; neredeyse her türlü tüketim ürünleri ya da hizmetlerin hayal edilmesinde "gerçek bir fırtına" yaratmıştır. Bu nedenle, ister dayanıklı ister dayanıksız ürünler isterse de hizmet satın, şirketiniz gelecekteki 10 yılda çok büyük bir büyüme gösterebilir.

lanmasında önemli rol oynayan önemli eğitim kurumlarını gündeme getirmiştir. 2007'de yedi Hindistan Teknoloji Enstitüsü (IIT), 300.000 başvurudan 4193'ünü üniversitelere kabul etmişlerdir. Kabul edilme oranı yüzde 1,4 olmuştur. Altı Hindistan Yönetim Enstitüsü ise 191.000 başvurudan 1490 öğrenciyi yüksek lisans programlarına kabul etmiştir. Buradaki seçim oranı ise binde 7'dir. ABD'de ise üst sıralardaki bu enstitülere kabul edilme oranı yüzde 9-15 arasındadır.

Görüldüğü gibi Hindistan'da yeterli sayıda teknoloji ve yönetim enstitüsü bulunmamaktadır. Bu durumda ihtiyacınız olan bu tür çalışanları bulabilmek için bu enstitülerin dışındaki seçkin okullara ulaşmanız gerekmektedir.

Çalışan bulma konusundaki diğer bir kaynak da ülke dışındaki kaliteli eğitim almış öğrencilerin ülkelerine dönmeleridir. Hindistan'da büyümekte olan orta-üst sınıf aileler çocuklarını deniz aşırı ülkelerdeki üniversitelere gönderebilmeye gücüne sahiptirler. Hindistan'dan 70.000'den daha fazla öğrenci sadece ABD'de üniversitelere girmişlerdir. Bu, diğer tüm ülkelerden daha fazladır. Bunun dışında on binlerce öğrenci de üniversite eğitimleri için Kanada, Avustralya, İngiltere ve diğer ülkelere gitmektedirler.

Yaklaşık 10 yıl öncesine kadar Hintliler beyin göçü konusunda endişeliydiler. Parlak zekaya sahip öğrenciler yurtdışına gider ve bir daha dönmezlerdi. Bu eğilim şimdi tersine dönmüştür. Bugün deniz aşırı ülkelerde çalışan Hintliler artan bir biçimde kendi ülkelerine dönüyorlar. Bunun temel nedeni, doğal olarak büyüyen ekonomi ve kariyer fırsatlarıdır. Bu durum "beyin kazanma" olarak açıklanmaktadır.

Diğer taraftan ilk ve orta eğitim seviyesinde devletin desteklediği okullar mevcuttur. Devlet tarafından fonlanan okullardaki yetersizlikler özel sektörün bu alana girmesine yol açmıştır. Ancak, bu özel okulların ücretlerini karşılamak da orta sınıf aileler için çok kolay olmamaktadır.

Hindistan'da kamu tarafından sağlanan eğitimin yeterli olmaması ve ihtiyaçları karşılayamaması özel sektörün ça-

lışanlarına iş eğitimi vermeleri gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bugün orta boy ve büyük işletmeler işe yeni aldıkları çalışanlarına gördükleri işe bağlı olarak 4 ila 40 hafta arasında iş eğitimi sağlamaktadırlar. Şirketlerin birçoğu güçlü eğitim departmanları kurmuşlardır ve işe yeni aldıkları elemanlara; gerçek hayata ilişkin senaryolar ve batılı yönetim deneyimlerine dayalı eğitimler verilmektedir.

Ücret Artışları ve Çalışanları İşte Tutma

Gelişmiş serbest pazar ekonomilerinde deneyimli işgücü için iş bulmak kolaydır. Ücretler artış gösterir ve insanlar da sık sık iş değiştirmeye başlarlar. Bu durumda da işten ayrılmalar şirketler için önemli bir sorun olur.

Yapılan araştırmalarda; son yıllarda Hindistan'daki ücret artışları diğer ülkelere göre daha hızlı olmuştur. Bunun üç temel nedeni olduğu belirtilmektedir;

- İlk olarak, 2004 yılına kadar işçilerin ücretleri yılda yüzde 20-25 oranında artmıştır. 2004 yılından sonra ise yıllık yüzde 14-15 oranında artmıştır.
- İkinci olarak, bu artışlar çok düşük taban ücret seviyeleri üzerine olmuştur.
- Üçüncü olarak, bu dönemde yüksek seviyede istihdam olmuştur.

Gittikçe artan bir biçimde performansa dayalı ücretlendirme önemli olmaktadır. Performansa dayalı ücretlendirmede; orta seviyedeki yöneticiler için ücretinin yüzde 10-20'sini, üst düzey yöneticiler için de yüzde 25-35'ini oluşturmaktadır.

Maliyetleri kontrol etmek ve çalışanları işte tutmak için şirketler ikinci ve üçüncü derecede gelişmiş şehirleri tercih etmektedirler. Çünkü bu şehirlerde hem ücret hem de gayrimenkul maliyetleri daha düşüktür.

Çalışanların işten ayrılma oranları ortalama yüzde 15-20

dolayındadır. İşe alınan bir çalışana bir başka şirket biraz daha yüksek ücret teklif ettiğinde sizi terk etmeyeceğinin hiçbir garantisi bulunmamaktadır.

Hindistan Pazarı

Hindistan pazarında başarılı olmak için öncelikle sabırlı olmak gerekir. Hindistan'da başarılı bir demokrasi uygulaması vardır ve bazı sorunların çözümü zaman alır. Hindistan, yabancı şirketler için kısa mesafe koşusu değil, bir maratondur. Hindistan pazarının gelişimi devrimsel değil, evrimsel niteliktedir. Gelişmeler ani değil, görece yavaş olmaktadır.

Hindistan'da dil, kültür ve gelir seviyeleri konusunda büyük bir çeşitliliğin olduğunun farkında olmak gerekir. Bu çeşitlilik ve eyaletler arasındaki farklılıklar işletmelerin esnek bir strateji benimsemelerini zorunlu kılar.

Bireysel ürünler için satış modelleri, bölgeden bölgeye, demografik özelliklere, dini uygulamalara, gelire, iklime, dile ve diğer birçok etkene bağlı olarak önemli değişiklikler gösterir. Bu nedenle yerel bir pazarlama deneyimini genelleştirme eğiliminden özellikle kaçınılmalıdır.

Pazar Segmentleri ve Trendler

Hindistan, 1,1 milyar nüfus ve 220 milyon hane halkından oluşur. Nüfusun yarısı 25 yaşın altındadır. Nüfusun yüzde 30'u yaklaşık 300 şehir ve kasabada yaşar.

Gayrisafi Yurtiçi Hasıla büyümesi yüzde 9 dolayındadır. Bu durum Hindistan'ı dünyanın ikinci en hızlı büyüyen ekonomisi yapmaktadır.

Büyüme ve kentleşme hareketliliği teşvik etmektedir. Hindistan'da yüzyıllardır ailede birlikte yaşama özelliği bulunmaktaydı. Yetişkin erkek çocuklar evlendiklerinde de aileleri ile birlikte yaşamaya devam ediyor ve çocuklar da birlikte yaşıyorlardı. Bu geleneksel aile yapısı tüm Hindistan'da değişmeye başlamıştır. Buna rağmen Hindistan'daki ailelerin çoğunluğu hala üç nesil aynı çatı altında yaşamaktadır.

Sosyo-Ekonomik Sınıflar

Hintlilerin yaklaşık yirmide biri orta sınıf Amerikan standartlarındadır. Bu oran küçük görünebilir. Ancak bu, yaklaşık 60 milyon insanı ifade etmektedir. Bu grubun çoğunluğu henüz ürün ve hizmetler konusundaki marka tercihlerini netleştirmemişlerdir. Bu durum gelecek vaat eden pazar fırsatlarını göstermektedir.

McKinsey Global Institute, 2007 Mayıs'ında "Altın Kuş" isimli bir çalışma açıkladı. Bu çalışmaya göre 2025 yılına kadar Hindistan'ın yüzde 41'i orta sınıf olacak ve böylece nüfusun 581 milyonu orta sınıf olacak. Diğer taraftan çalışma orta sınıfın toplam tüketimdeki payı 2005'te yüzde 18 iken 2025 yılında yüzde 59 olacak. Ayrıca, raporun muhafazakar bir yaklaşımı esas aldığını, böylece bunun gerçekleşmesinin büyük bir olasılık olduğu söylenebilir.

Üst sınıflar medyada hak ettiklerinden daha fazla yer almaktadırlar. Hindistan'da orta sınıfın üzerinde 4 milyondan daha az bir grup olduğu belirtilmektedir. Bunlar, dünyanın değişik yerlerine seyahat edebilmekte, lüks arabalar satın alabilmektedir. Ayrıca markalı giyim ürünleri ve gelişmiş

Hindistan'ın yazılım konusundaki başarısı artık herkes tarafından bilinmektedir. Geline noktada Hindistan, Türkiye'nin ihracatının çok önemli bir bölümü kadar yazılım ihraç edebilmektedir.

Yaklaşık 10 yıl öncesine kadar Hintliler beyin göçü konusunda endişeliydiler. Parlak zekaya sahip öğrenciler yurtdışına gider ve bir daha dönmezlerdi. Bu eğilim şimdi tersine dönmüştür. Bugün denizaşırı ülkelerde çalışan Hintliler artan bir biçimde kendi ülkelerine dönüyorlar. Bunun temel nedeni, doğal olarak büyüyen ekonomi ve kariyer fırsatlarıdır. Bu durum "beyin kazanma" olarak açıklanmaktadır.

elektronik ürünler alabilmekte, kendilerine ait birden çok evleri vardır.

Merrill Lynch'in raporuna göre 1 milyon dolardan fazla servete sahip olan Hintliler her yıl yüzde 20 oranında artmaktadır. Bunların sayısı 100.000'den fazladır. Ayrıca, bu sayılar yer altı ekonomisinin değerlerini içermemektedir.

2008 yılında Forbes Dergisi'nin açıklamasına göre; Japonya'da 24 ve Çin'de 30 milyarder olmasına karşın Hindistan 52 milyardere sahiptir.

Michigan Üniversitesi İşletme Okulu'ndan Prof. Prahalad'ın çalışmasında Hindistan'da gelir piramidinin alt kısmında olanların gelirlerinin satın alma gücü paritesine göre 1500 dolar dolayında olduğu belirtilmektedir. Rapora göre çok uluslu firmalar bu alt gelir grubunun ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde yenilikçi hizmet ve ürünleri uygun fiyat ve uygun dağıtım kanalları ile sunabilirlerse bu pazar potansiyelini değerlendirmiş olurlar. Bu pazar tüm dünyada 4 milyar iken sadece Hindistan'da 700 milyon dolayındadır.

Komşu Bangladesh'deki Grameen Bank'ın başarılı uygulamasından esinlenilerek Hindistan'da da kentsel ve kırsal alanda yaşayan alt gelir gruplarına yönelik olarak mikrofinansman uygulamasına başlanacağı belirtilmektedir.

Sonuç

Yukarıda Hindistan ekonomisinin değişik sektörlerinden kesitler verilmeye çalışılmıştır. Üretim, sanayi, savunma, iletişim, deniz taşımacılığı, eğitim, insan gücü, pazar potansiyeli ve tüketici özellikleri vb. Bu bilgiler sadece bir hedef göstermek içindir. Bu pazardan yararlanmayı düşünen girişimciler doğal olarak pazarla ilgili sosyal, ekonomik vb. araştırmalar yapmalıdırlar. Ancak, girişimcilerimiz satır aralarına dikkatle baktıklarında kendileri için iş fırsatları olduğunu görecektirler. Türkiye için dış ticaretin ve özellikle de ihracatın bu kadar önemli olduğu dikkate alınırsa gelişmekte olan bir pazar olarak değerlendirilen Hindistan pazarının önemi de daha iyi anlaşılacaktır.

Pazarlama prensipleri her yerde aynı olmakla beraber uygulamalar pazardan pazara değişebilmektedir. Hindistan için de kendi öznel koşulları dikkate alınarak pazarlama kararları geliştirilmelidir. Eğer pazardaki farklılıklara dikkat edilmezse başarısızlık kaçınılmaz olur. Pazar dikkate alınarak pazarlama karması geliştirildiğinde ise çok büyük bir potansiyel olduğu açıktır. Ayrıca, tüketicilerin henüz ürün ve marka tercihleri tam olarak oturmadığından tüketici pazarına ilk girecek olanların avantajı da büyük olacaktır.

Üretim ve tüketim üzerinde sosyo-kültürel öğeler önemli bir etkiye sahiptir. Bu öğeler insanların yaşam tarzları, eğitimleri, dinsel inanışları, dillerindeki farklılıklar, teknolojiye yatkınlıklar, demografik ve ekonomik özellikler vb.'dir. Diğer taraftan coğrafya, altyapı, hukuk, rekabet, teknoloji gibi çevresel değişkenler de pazarlama üzerinde etkilidir. Hindistan'da olan hemen hemen her şeyin Hindistan bağlamında bir açıklaması vardır. Onlar, iyi ya da kötü değil, sadece Hindistan'a aittir. Esasen kültürün de iyisi kötüsü olmaz. Pazarlamacı pazarın kültürel özelliklerini bilmeli ve ona göre kararlarını alabilmelidir.

Hindistan'ın en büyük varlığı onun insan potansiyelidir. Doğal olarak nasıl kullanılacağını bilmek gerekir. Hindistan'da işe uygun insanları bulmak ve bunları işletmede tutabilmek önemli bir sorundur. Batılı şirketler çalışanlarına uluslararası kariyer fırsatları vaat ederek bunu aşmaya çalışmaktadırlar.

Kaynakça:

Gunjan Bagla, Doing Business In 21 st Century India, Hachette Book Group, 2008, USA.

McKinsey Global Institute, "The Bird of Gold": The Rise of India's Consumer Market," May 2007, http://www.mckinsey.com/mgi/publication/india_consumer_market/index.asp

Prahalad, C. K. The Fortune at The Bottom of Pyramid: Eradicating poverty Through Profits. Warton School Publishing, 2005.

<http://en.wikipedia.org/wiki/BRIC>

PI MAKINA®

www.pimakina.com.tr

Ankara-Konya Yolu 23. Km. P.K/P.O Box: 10-11 06830 Gölbaşı - Ankara / TÜRKİYE • Tel: 0090-312 484 08 00 (pbx) • Fax: 0090-312 484 14 36

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN ASO Üyeleri

İstanbul Sanayi Odası'nın her yıl geleneksel olarak yaptığı ve açıkladığı Türkiye'nin "500 Büyük ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırma sonuçlarına göre;

2009 yılı 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında ASO üyeleri sıralamasında 7 kamu, 29 özel firma toplam 36 firma sıralamada yer almaktadır.

2008 yılı sıralamasında 34 firma yer almıştı.

2008 yılı sıralamasında yer alan 5 firma 2009 sıralamasında yer almazken, 7 yeni firma sıralamaya girmiştir.

Gama Endüstri Tesisleri İmalat ve Montaj A.Ş., EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü, Erkunt Sanayi A.Ş., Emek Boru Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş., Baştaş Başkent Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş. 2009 sıralamasına giremeyen firmalar olup, FNSS Savunma Sistemleri A.Ş., Söğütsen Seramik San. İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş., Şahinler Metal Sanayi ve Ticaret A.Ş., Durukan Gıda Sanayi ve Nakliyat A.Ş., Yakupoğlu Tekstil ve Deri San. Tic. A.Ş., Asaş Ambalaj Baskı Sanayi ve Ticaret A.Ş., Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü 2009 yılı sıralamasına giren firmalar olmuşlardır.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK 500 FİRMASI ARASINDA YER ALAN ASO Üyeleri - 2009 Yılı

Sıra No 2009	Sıra No 2008	Kuruluşlar	Oda	Üretimden Satışlar Net (TL)
1	7	4 Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	ANKARA	3.575.843.160
2	15	19 Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	KAMU	2.006.653.840
3	18	16 Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	KAMU	1.604.942.000
4	30	32 Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	KAMU	1.008.917.422
5	32	49 Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	KAMU	950.308.653
6	40	64 Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	843.613.779
7	56	55 Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	KAMU	694.859.980
8	71	87 MAN Türkiye A.Ş.	Ankara	606.042.027
9	82	179 TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	Ankara	527.889.134
10	84	59 Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Ankara	525.216.591
11	87	98 Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü	KAMU	508.299.518
12	102	159 Park Termik Elektrik San. ve Tic.A.Ş.	Ankara	468.951.583
13	116	83 Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Ankara	431.882.115
14	124	186 Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	394.860.009
15	137	250 Tüprağ Metal Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	359.401.116
16	239	0 Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü	KAMU	204.929.261
17	242	427 Birlik Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	202.305.868
18	245	197 Oyak Beton San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	199.075.534
19	250	230 Cimpor Yibitaş Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	194.669.386
20	255	258 Havelsan Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	190.135.418
21	260	0 FNSS Savunma Sistemleri A.Ş.	Ankara	183.412.695
22	288	243 Mitaş Enerji ve Madeni İnşaat İşleri Türk A.Ş.	Ankara	171.449.032
23	302	361 Genpower Jeneratör San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	166.830.105
24	313	294 Demir Export A.Ş.	Ankara	161.280.700
25	320	371 Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	157.814.392
26	324	339 Nuh'un Ankara Makarnası Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	155.825.824
27	397	0 Söğütsen Seramik San.İnş.Mad.İth.İhr. A.Ş.	Ankara	123.576.931
28	402	364 Ortadoğu Rulman Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	122.418.319
29	424	0 Şahinler Metal Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	117.324.948
30	446	338 Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret A.Ş.	Ankara	111.648.542
31	453	388 ROKETSAN Roket Sanayi ve Tic. A.Ş.	Ankara	110.492.968
32	461	309 HİDROMEK Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	108.271.938
33	479	0 Durukan Gıda Sanayi ve Nakliyat A.Ş.	Ankara	104.436.389
34	485	0 Yakupoğlu Tekstil ve Deri San. Tic. A.Ş.	Ankara	103.424.369
35	490	0 ASAŞ Ambalaj Baskı Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	101.334.468
36	491	463 Ankara Un Sanayii A.Ş.	Ankara	101.285.298
TOPLAM				17.636.692.780

TÜRKİYE'NİN İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN ASO Üyeleri - 2009 Yılı

2009 yılında Türkiye'nin "İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" arasına Ankara Sanayi Odası'na üye toplam 28 firma girmiş olup, bunlardan 2 tanesi kamu kurumu, 28 tanesi özel sektör kuruluşudur.

2008 yılı sıralamasında 26 firma yer almıştır.

2008 yılı sıralamasında yer alan 9 firma 2009 sıralamasında yer almazken, 11 yeni firma sıralamaya girmiştir.

Yakupoğlu Tekstil ve Deri San. A.Ş., Asaş Ambalaj Baskı San. ve Tic. A.Ş., Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş., Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü, 2009 yılı ikinci 500 büyük kuruluşu giremeyen ancak birinci 500 büyük kuruluş içerisine yer alan firmalar olmuşlardır.

Amasya Şeker Fabrikası A.Ş., Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnş. San ve Tic. A.Ş., Treysan Prefabrik Çelik Yapılar San. ve Tic. A.Ş., Pİ Makina Otomotiv İnş. Mak. Pazr. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve isminin açıklanmasını istemeyen bir firma 2009 yılı sıralamasına girememişlerdir.

Baştaş Başkent Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş., Emek Boru Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş., Ercan Seramik San. Turizm ve Tic. Ltd. Şti., Mim Mühendislik İnşaat Çelik Endüstri San. ve Tic. A.Ş., Erkunt Sanayi A.Ş., Drogosan İlaçları San. ve Tic. A.Ş., Akköy Enerji A.Ş., Sultan Et ve Gıda Ürt. Tic. Paz. Ltd. Şti., Emek Elektrik Endüstrisi A.Ş., VALMONT - MİTAŞ Poligon Demir Çelik End. A.Ş. ve isminin açıklanmasını istemeyen bir firma 2009 yılı sıralamasına giren yeni firmalar olmuşlardır.

	2009 Yılı İkinci 500 Büyük Kuruluş Sıra No	2008 Yılı İkinci 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Üretimden Satışlar Net (TL)
1	9	0	BAŞTAŞ Başkent Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Ankara	96.964.336
2	19	154	Nitromak- DNX Kimya Sanayii A.Ş.	Ankara	95.286.362
3	72	0	Emek Boru Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	87.491.424
4	77	134	İşbir Sünger Sanayi A.Ş.	Ankara	86.772.366
5	95	0	-	Ankara	-
6	131	190	Prekons İnşaat Sanayi A.Ş.	Ankara	79.845.784
7	146	133	BELBETON Beton Elemanları Sanayi Üretim ve Tic. A.Ş.	Ankara	77.571.391
8	147	218	BAŞTAŞ Hazır Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	77.446.026
9	159	96	Elektromed Elektronik Sanayi ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.	Ankara	76.057.457
10	236	0	Ercan Seramik San. Turizm ve Tic. Ltd. Şti.	Ankara	66.889.429
11	244	245	Temsan Yapı ve Makina Endüstri A.Ş.	Ankara	66.100.659
12	282	136	Ankara Halk Ekmek ve Un Fabrikası A.Ş.	Kamu	62.084.918
13	286	71	Akdaş Döküm San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	61.459.962
14	297	307	Samur Halıları Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	60.498.443
15	304	338	Mesa İmalat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	59.856.277
16	313	337	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü Afyon Alkoloidleri Fabrikası	Kamu	58.919.685
17	318	440	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt Ticaret A.Ş.	Ankara	58.558.125
18	322	0	Mim Mühendislik İnşaat Çelik Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	58.031.139
19	344	188	Çelikler Taahhüt İnşaat ve San. A.Ş.	Ankara	55.506.448
20	385	0	Erkunt Sanayi A.Ş.	Ankara	52.689.592
21	398	0	Drogosan İlaçları San. ve Tic.A.Ş.	Ankara	51.425.389
22	412	0	Akköy Enerji A.Ş.	Ankara	50.447.220
23	432	0	Sultan Et ve Gıda Ürt. Tic. Paz. Ltd. Şti.	Ankara	49.368.873
24	445	436	İba Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	48.607.051
25	450	173	Dedeman Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	48.175.210
26	468	0	Emek Elektrik Endüstrisi A.Ş.	Ankara	45.677.331
27	483	53	Dorçe Prefabrik Yapı ve İnş. San. Tic. A.Ş.	Ankara	44.546.352
28	494	0	Valmont - Mitaş Poligon Demir Çelik End. A.Ş.	Ankara	43.987.189

TSK 2. Malzeme Sergisi ve Ankara Sanayi Fuarı Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

Ankara Sanayi Odası tarafından Ekim ayında düzenlenecek olan Türk Silahlı Kuvvetleri 2. Malzeme Sergisi ve Ankara Sanayi Fuarı bilgilendirme toplantısı 10 Ağustos tarihinde Rixos Grand Ankara Otel'de gerçekleştirildi.

10 Ağustos 2010

ASO Başkanı Nurettin Özdebir'in ev sahibi olduğu toplantıya, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, Savunma Sanayii Müsteşarı Murad Bayar, Ankara milletvekilleri, İlçe belediye başkanları, Ankara'daki üniversitelerin rektörleri, Organize Sanayi Bölgeleri'nin başkanları, Ankara İş Dünyası Platformu üyeleri ile iş dünyasının önde gelen isimleri katıldı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir serginin daha önce Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından çeşitli illerde düzenlendiğini, silahlı kuvvetlerin tüm ihtiyacının lojistik malzemelerini ihtiva eden serginin ise ilk olarak geçen yıl İzmir'de düzenlendiğini ancak bu serginin doğru adresinin Ankara olduğunu söyledi.

Ankara'nın savunma sanayiinde Türkiye'nin ciddi bir odak noktası haline geldiğini, savunma sanayiinde önemli firmaların Ankara'da bulunduğunu ifade eden Özdebir, bunların kendilerine bir yan sanayi oluşturduğunu, bu yan sanayinin bu teknolojileri takip ederek Ankara sanayisine ciddi katkı sağladıklarını kaydetti.

Özdebir, Sincan'da bulunan ASO 1. OSB'de yer alan iş merkezinde 1-10 Ekim 2010 tarihleri arasında 6 bin metrekare alanda gerçekleştirilecek TSK 2. Malzeme Sergisi'nde,

TSK'nın her yıl çeşitli miktarlarda alımını yaptığı, büyük bölümü yurtdışından sağlanan 10 bine yakın yedek parça ve malzemenin yerli üreticiye tanıtımının yapılacağını ifade etti.

Bu tür sergilere bu işi yapan insanların çekilmesi gerektiğini belirten Özdebir, fuara silahlı kuvvetlere, savunma sanayine hizmet edebilecek firmaları da çağıracağını söyledi.

Özdebir, yerli üreticiye bu sergi vasıtasıyla yaklaşık 1 milyar liralık yeni iş imkanının oluşturulmasının hedeflendiğini ifade etti. Özdebir, sergiyle paralel olarak da 1-5 Ekim tarihleri arasında aynı yerde bir Ankara Sanayi Fuarı gerçekleştireceklerini kaydetti. Bu fuara savunma sanayine yan sanayi olarak üretim yapan ve yapabilecek kabiliyetteki firmaların katılarak hem ana yüklenicilere hem de yurtdışındaki üreticilere ve alıcılara imkan ve kabiliyetlerini gösterme fırsatı bulacaklarını belirten Özdebir, sergi ve fuarın yaratacağı sinerjinin Ankara'ya çok şeyler katacağını söyledi.

Ankara'nın bir fuar alanına, kongre merkezine ihtiyacı olduğunu da hatırlatan Özdebir, bu konuda Ankara milletvekillerinden destek beklediklerini sözlerine ekledi.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Ekim ayında düzenlenecek 2. Türk Silahlı Kuvvetleri Malzeme Sergisi ve Ankara Sanayi Fuarı bilgilendirme toplantısında ki konuşmasına, toplantıyı gerçekleştiren kuruluşlara ve bu alanda faaliyet gösteren sanayicilere teşekkür ederek başladı.

Ankara'nın imajının her geçen gün iyi yönde değiştiğini ifade eden Çiçek, "Cumhuriyetimizin kuruluşunda, sivil, asker ve memur şehri olarak anılan Ankara, daha sonra kurulan üniversitelerimizle üniversite şehri Ankara, Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan askeri fabrikalar, Ostim ve arka arkaya kurulan organize sanayi sitelerinin çabalarıyla ortaya koyduğu ürünlerle bir sanayi şehri Ankara ama şimdi giderek de yüksek teknolojiyi konuşan bir Ankara, bir başkent görünümünde. Bu, hepimiz için sevinilecek, gurur duyulacak bir husustur. Ankara bu yönden ciddi çaba gösteriyor, önemli mesafeleri almış olduğunu görüyoruz" dedi.

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ise konuşmasında, şu anki projeksiyonların önümüzdeki yıl savunma sanayii ihracatının rahat şekilde 1 milyar dolara ulaşacağını net bir göstergesi olduğunu söyledi. Sektörün önü açık bir sektör olduğunu belirten Çağlayan, savunma sanayii ihtiyaçlarının yurtiçinden karşılanma oranının yüzde 20'lerden yüzde 46'ya çıktığını da sözlerine ekledi.

Sektörün cirosunun 2,3 milyar dolara çıktığını, cironun kısa sürede, 2011'e kadar 3 milyar dolara yükselmesini umut ettiğini belirten Çağlayan, savunma sanayii ihracatının 2002'de 248 milyon dolarken 2009'da 832 milyon dolara çıktığını da kaydetti.

Savunma sanayii ihracatının çok önemli bir portföy altyapısına sahip olduğuna, savunma sanayiinin yaptığı üretimin yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli ürünlerden oluştuğuna işaret eden Çağlayan, Türk sanayisinde yapmak istedikleri yapısal değişimin özünün, ihracatın yüksek katma değerli ve yüksek teknoloji ürünlerden yapılması hedefinin net bir göstergesinin savunma sanayi üretimi ve ihracatı olduğunu anlattı.

Uluslararası fuarlara katılımcılara verilen desteğe de değinen Çağlayan, DTM olarak yurtdışından getirilen alım heyetlerinin finansmanını yapmaya hazır olduklarını kaydetti.

Hayalinin Ankara'ya uluslararası bir fuar merkezi kazandırılması olduğunu anlatan Çağlayan, gelinen noktanın önemli olduğunu, bugün yaklaşık 1 milyon metrekarelik alana fuar merkezi yapımı konusunda ciddi mesafe katıldığını söyledi.

Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül de konuşmasında, Türkiye'deki savunma sanayii alanında faaliyet gösteren firmalar hakkında bilgiler verdi.

Türk savunma sanayiinin son yıllarda büyük atılımlar gerçekleştirdiğini ifade eden Gönül, ASELSAN gibi Türk savunma sanayii şirketlerinin dünyanın sayılı şirketleri arasında yer aldığını söyledi.

Gönül, bakanlık olarak savunma sanayii alanında faaliyet gösteren firmalara bazı avantajlar sağladıklarını, bu sayede Türk savunma sanayiinin son yıllarda atılımlar gerçekleştirdiğini anlattı.

Türk savunma sanayiinin cirosunun 2,3 milyar dolara ulaştığına dikkati çeken Gönül, bu rakamın daha da artmasının hedeflendiğini belirtti.

Gönül, ayrıca bakanlık olarak savunma alanındaki sanayi ürünlerinin tanıtımına katkıda bulunmaya gayret ettiklerini, bu alanda kendilerine resmi talep gelmesi halinde, bakanlıkta brifingler düzenlediklerini ifade etti.

Gönül, Ankara Sanayi Odası tarafından 1-5 Ekim tarihlerinde gerçekleştirilecek Ankara Sanayi Fuarı'nın sektördeki arz ve talep makamlarını bir araya getireceğini, bu bakımdan faydalı olacağına inandığını kaydetti.

Savunma Sanayii Müsteşarı Bayar da konuşmasında, nihai teçhizatı yaparken içerisindeki kritik malzemelerin de Türkiye'de üretiminin büyük önem taşıdığını söyledi. Bayar, bunun kapalı bir sistem içinde yani ana yüklenicilerin bütün imalatı kendi içlerinde gerçekleştirdikleri bir sistem içinde değil, ülke sanayinin gücünden, yeteneklerinden faydalanan bir sistem içinde yapılması gerektiğini kaydetti.

Bayar, ASELSAN, MKE gibi büyük imalatçıların artık bütün üretim kapasitesini kendi bünyelerinde oluşturmadığını, bu sanayiden faydalandıklarını, o şirketlerin de kendi alanlarında uzmanlık geliştirdiğini vurguladı.

Bayar, "Ostim'de Airbus'a, Boeing'e parça yapan şirketler var, o kalite standardına ulaşmış şirketler var. Bu bizim için çok önemli bir potansiyel. Böylelikle savunma sanayini kapalı sistem olmaktan çıkarıp ülke sanayi ile birlikte çalışan, şirketlerimizin yeteneklerinden faydalanan, onların da standartlarını yükselten bir yatırım olmasını hedefliyoruz" dedi.

Bayar, sergide TSK'nın ihtiyaç duyduğu, Türkiye'de üretilmeyen malzemelerin aynı yan sanayi tarafından üretilmesinin hedeflendiğini, bu alanda bir manada savunma sanayindeki derinliğin artırılmış olacağını ifade etti.

ASO ile KOSGEB Arasında İşbirliği Protokolü İmzalandı

30 Temmuz 2010

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanı Mustafa Kaplan arasında "AB Avrupa İşletmelere Ağı Projesi Çerçevesinde İşbirliği Protokolü" 30 Temmuz tarihinde ASO'da imzalandı.

İmza töreninde konuşan ASO Başkanı Özdebir, protokol ile "Türkiye'deki KOBİ'lerin Avrupa'ya açılmasını ve işbirliğini sağlayacak, onlarla Ar-Ge ve inovasyon motivasyonu sağlayacak, bu konuda farkındalık yaratmanın yolunun açıldığını söyledi.

Hızla gelişen dünyada, zorlaşan rekabet şartlarında teknoloji üretmeyen ve teknolojiye hakim olmayanın yaşamayacağını belirten Özdebir, bu konuda bir farkındalık yaratarak KOBİ'lerin birlikte iş yapabilmeye, birlikte Ar-Ge faaliyetlerinde bulunmalarını sağlayacak önemli bir projeyi gerçekleştireceklerini söyledi.

KOSGEB Başkanı Mustafa Kaplan da konuşmasında, ASO ile yapacakları işbirliği hakkında bilgi verirken, AB Avrupa İşletmeler Ağı'nın kendilerinin rekabet edebilirliği ve yenilik programının alt bileşenlerinden olan girişimcilik ve yenilik programı içinde yer alan bir ağ olduğunu söyledi. Bu kapsamda KOSGEB olarak 7 konsorsiyumla birlikte yurt çapında bir ağ oluşturduklarını belirten Kaplan, "Bu, geçmişte AB merkezlerimiz ve Teknoloji Transfer Merkezleri diye iki tane fonksiyona sahip, AB projesinin devamı olan bir çalışmanın yeni bir versiyonu" dedi.

Kaplan, ASO ile beraber bu networkun tabana daha da yayılması ve Ankaralı sanayicilerin söz konusu network ağından yararlanmalarını sağlamayı hedeflediklerini de belirtti.

ASO ile MYK Arasında Ağaç İşlerinde Mesleki Standartları Belirleme Protokolü İmzalandı

7 Temmuz 2010

Ağaç İşlerinde Mesleki Standartları ASO Belirleyecek

Mesleki Yeterlilik Kurulu ile protokol imzalayan Ankara Sanayi Odası, ağaç işlerinde mesleki standartları belirleme yetkisi aldı. ASO, bu sektörde yer alan 25 adet mesleğin standartlarını belirleyecek. Protokol, ASO Başkanı Nurettin Özdebir ile MYK Başkanı Bayram Akbaş tarafından 7 Temmuz tarihinde imzalandı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir protokol töreninde yaptığı konuşmada, Türkiye'nin en önemli sorunlarının başında işsizlik geldiğini, bunun da temel nedeninin mesleksizlik olduğunu vurguladı. Dünya ile rekabet edebilmek için daha nitelikli ürünler üretmek zorunda olduğumuza dikkat çeken Özdebir, bunun için de nitelikli işgücüne ihtiyaç olduğunu ifade etti. Türkiye'de işgücü verimliliğinin düşük olmasının önemli sebeplerinden birinin nitelikli eleman sorunu olduğunu da belirten Özdebir, "En son teknoloji ile çalışan makineler de getirsek verimliliği artıramayız. İşgücünün niteliğini mutlaka yükseltmek zorundayız." dedi. Özdebir, bu protokolle bir başlangıç yaptıklarını kaydederek, "uzun yolculuklar için küçük bir adım atıyoruz. Daha standardı belirlenecek yüzlerce meslek var. Burada elde

edeğimiz birikimle mesleki eğitime çok daha fazla katkı sağlamaya çalışacağız" diye konuştu.

MYK Başkanı Bayram Akbaş da en temel sorunlarımızdan birinin nitelikli işgücü ihtiyacı olduğunu ve bunun altyapısını oluşturmak için çaba gösterdiklerini söyledi. ASO ile küçük ama anlamlı bir başlangıç yaptıklarını belirten Akbaş, "ASO bizim en stratejik ortaklarımızdan biri oldu. İşbirliğimizin sağlam adımlarla yürüyeceğine inanıyorum" dedi.

ASO, imzalanan protokolle bir yıl içerisinde ağaç işleri alanında alt seviyeleriyle birlikte 25 adet meslek standardı hazırlayacak. Böylece Avrupa Birliği ile uyumlu "Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi" işletilecek, her alanda iş yapacak kişilerde standartta yazan gereklilikler aranacak, sınav ve belgelendirme bu standartlara göre yapılacak.

ASO tarafından ağaç işleri alanında hazırlanacak standartların ana başlıkları şunlar: Kereste Üreticisi, Tomruklama Operatörü, Mobilya Döşemeci, Presçi (Mobilya), Kaplama Hazırlama Elemanı, Mobilya ve Dekorasyon Montajcısı, Parke Döşemecisi, Ahşap İşleme Makineleri Operatörü, Ahşap Tornacı, Ahşap Restorasyoncu, İskeletçi, Ahşap Doğramacı, Ahşap Deniz Araçları İmalatçısı, Mobilya İmalatçısı, Ahşap Yapılar İmalatçısı.

Türk-Türkmen İş Konseyi Toplantısı ASO'da Gerçekleştirildi

27 Temmuz 2010

Ankara Sanayi Odası ve DEİK işbirliği ile Türk-Türkmen İş Konseyi Toplantısı 27 Temmuz tarihinde ASO Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi. ASO Başkanı Nurettin Özdebir'in ev sahipliği yaptığı toplantıya Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Hocamuhammed Muhammedov, DEİK Türk-Türkmen İş Konseyi Başkanı Sefa Gömdeniz, Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Palvan Taganov ve Türkmen bakanlar katıldı.

Türk-Türkmen İş Konseyi toplantısında konuşan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Türkmenistan'da başta enerji olmak üzere pek çok alanda iş imkanları bulunduğunu söyledi. Türk bankalarının verdiği teminat mektupları konusunda yaşanan sıkıntılara da işaret eden Özdebir, Türk bankalarının sermaye yeterlik oranlarının yüzde 20'ler seviyesinde bulunduğunu ve Türk bankalarının dünyanın en sağlam bankaları arasında olduğunu kaydetti. Özdebir, "Türk bankalarının verdiği teminat mektuplarının kabulünde bir sorun yaşanmaması gerektiğini düşünüyoruz" diye konuştu.

Özdebir, ASO olarak organize sanayi bölgeleri konusunda bilgi ve deneyimleri Türkmenistan ile paylaşmaya hazır olduklarını da sözlerine ekledi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız ise, Türkiye ve Türkmenistan'ın aralarındaki coğrafi uzaklığın aksine tarihi ve kültürel olarak birbirine çok yakın, ekonomik ve ticari ilişkilerini geliştirme potansiyeline sahip iki ülke olduğunu, ayrıca iki ülkenin bölgelerinin önemli istikrar un-

suru durumunda bulduklarını söyleyerek Türkmenistan ile ticaretin geliştirilmesinin önemli olduğunu kaydetti.

Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Hocamuhammed Muhammedov da toplantıda yaptığı konuşmada, Türk şirketlerinin Türkmenistan'da birçok proje uyguladıklarını ve Türk sermayeli 579 şirketin tescil edildiğini söyledi.

Türkmenistan ekonomisinin çeşitlendirilmesi için birçok çalışma yapıldığını anlatan Muhammedov, ülkesinin tekstil alanında büyük bir geleceğe sahip olduğunu, ayrıca turizmi geliştirmek için de çok sayıda proje olanağı bulunduğunu kaydetti. Türkiye ile Türkmenistan'ın inşaat alanındaki işbirliğinin hızla geliştiğini kaydeden Muhammedov, "Biz Türkmenistan'da inşaat sektörünü geliştirmeye, üretim seviyesini yükseltmeye önem veriyoruz. Türk işadamlarıyla işbirliği yapmaktayız" dedi.

DEİK Türk-Türkmen İş Konseyi Başkanı Sefa Gömdeniz de, bugüne kadar Türk müteahhitlerinin Türkmenistan'da 20 milyar dolara yakın, 650'den fazla proje bitirdiğini söyledi. Gömdeniz, Türkmenistan'a Türk işadamlarının ciddi bir şekilde ilgi göstermelerini tavsiye etti.

Toplantıda, Türk işadamları söz konusu ülkede yaşadıkları sıkıntıları dile getirirken, Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Palvan Taganov da Türkmenistan ekonomisi konusunda bir sunum yaptı.

Ankara Valisi Alaaddin Yüksel ASO 1. OSB'yi Ziyaret Etti

1 Temmuz 2010

Ankara Valisi Alaaddin Yüksel Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir'in konuğu olarak 1 Temmuz tarihinde ASO 1. Organize Sanayi Bölgesi'ni ziyaret etti. Ziyarete Ankara'daki OSB'lerin yöneticileri de hazır bulundular.

Ziyarete ASO Başkanı Özdebir Vali Yüksel'e ASO 1. OSB hakkında briefing verdi. Briefingte konuşan ASO Başkanı Nurettin Özdebir OSB ile ilgili bilgi verdikleri Vali Yüksel'e bölgedeki OSB başkanlarının sıkıntılarını aktardıklarını belirtti.

Ankara'da 10'un üzerinde OSB bulunduğunu anlatan Özdebir, OSB'lerin çeşitli sıkıntıları olduğunu aktardı. Bu sorunların OSB'lerin tek başlarına çözebilecekleri sorunlar olmadığını bildiren Özdebir, şunları söyledi:

"Çünkü o yollar yalnız OSB'lere giden yollar değil, belediye sınırları içerisinde alındığı için Ankara'nın çeşitli mahallelerini de birbirine bağlayan ana arterler. Bu arterlerin imar planlarındaki durumuna göre yenilenmesi, rehabilite edilmesi, genişletilmesi ve kalitesinin yükseltilmesi lazım. Ayrıca su ve doğalgaz sorunları var. 35-40 milyon metre-karelik sanayi havzası alanına, yerel yönetimlerin ve ilgili bakanlıkların el atması lazım. Ankara Valimizin önümüzü açacağına eminiz."

Ankara Valisi Alaaddin Yüksel ise konuşmasında, OSB ya-

pılanmasında Ankara'nın lokomotif olduğunu ifade ederek, "Gelişimde, OSB'nin içinde geniş bir gezi yaptım. Altyapı anlayışı ile hizmet kabiliyetiyle gelecek yıllarda OSB'lerin karşılaşılabileceği muhtemel enerji boşlukları da dahil olmak üzere, geleceğe yönelik bütün sorulara cevap verebilen ve ön hazırlıklarını yapabilen ve çevre ile buluşabilen, çok yüksek bir anlayışa sahip OSB ile karşılaştım" dedi.

Ankara'daki OSB'lerin tüm yöneticilerinin katılımıyla bir toplantı yaptıklarını anlatan Yüksel, toplantıda karşılıklı fikir alışverişinde bulduklarını belirtti.

"Bir dünya şehri yaratmak istiyorsak, bir dünya şehriden bahsedeceksek, bu sektörel yapılanmanın içine sanayiye mutlaka koymak gerekiyor. Türkiye'nin 60'lı yıllardan sonra en doğru modellerinden bir tanesi de budur. Yani OSB'ler, çok disiplinli ve çevreyle uyumu sağlayabilen bana göre sanayi hareketlerinden bir tanesidir" diyen Yüksel, Ankara'daki bütün OSB'leri gidip göreceğini söyledi.

Türkiye'ye önder ve öncü olan Ankara'da OSB'nin altyapılarının gerçekleştirilmesinde hem kişisel değerlendirmelerini hem de kamu kurum ve kuruluşlarının bu konudaki güçlerini dahil edeceğini ifade eden Yüksel, "Çünkü yeni kurulan OSB'lerin su ve yol sorunları olduğunu öğrendim. Biz kamu kurum ve kuruluşları ile bu heyecanı duyan işadamlarının her zaman yanında olacağız" diye konuştu.

ASO Leningrad'da Organize Sanayi Bölgesi Kuruyor

15 Temmuz 2010

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, ASO üyesi bir grup işadamlıyla 15 -16 Temmuz 2010 tarihlerinde Rusya Federasyonu Leningrad Bölgesi Ticaret ve Sanayi Odası'na bir ziyaret gerçekleştirdi.

Leningrad'da Organize Sanayi Bölgesi kurulmasına yardımcı olmak amacıyla Leningrad Bölgesi Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı ve Leningrad Bölgesi Vali Yardımcısı Rashid İsmagilov'un davetlisi olarak Leningrad'a giden ASO Başkanı Özdebir ve beraberindeki heyete, Leningrad Bölgesi ve Sanayi ve Ticaret Odası hakkında brifing verildi. Ayrıca delegasyon liderleri ile toplantı ve görüşmeler de gerçekleştirildi.

Leningrad'da bulunmaktan dolayı mutluluk duyduklarını belirten ASO Başkanı Özdebir, "Türkiye'de başarılı bir

şekilde yürüttükleri organize sanayi bölgesi projesinin Leningrad'da da kurulması için destek olmak istiyoruz" dedi. Gerekli çalışmaların yapılmaya başlandığını sözlerine ekleyen Özdebir, "Leningrad bölgesi büyük bir ekonomik potansiyele sahip ve lojistik merkezleri oldukça gelişmiş durumda. Ankara Sanayi Odası olarak edindiğimiz bilgi ve deneyimlerimizle Leningrad'da organize bir sanayi tesisi kurulmasına yardımcı olacağız ve burada Türk firmaları da yer alacak. Bu projenin Türkiye ve Rusya arasındaki ticari ilişkilere de katkıda bulunacağını düşünüyorum." dedi.

Leningrad Bölgesi Vali Yardımcısı İsmagilov ise Leningrad Bölgesi Valisi SERDYUKOV'a Türk standartlarında bir sanayi bölgesi kurulması konusunda teklifte bulunduğunu ve Vali'nin onayını aldığını belirterek, "Gelecekteki sanayi bölgesi işletmeciliği için özellikle Türkiye'de uygulanan organize sanayi bölgesi modelinde bir tüzel kişilik planlıyoruz. Daha önce ziyaret ederek yerinde gördüğümüz Ankara Sanayi Odası 1.Organize Sanayi Bölgesi'nden çok etkilendik." dedi.

Özdebir başkanlığındaki heyette ASO Başkan Yardımcıları Önder Bülbüloğlu ve Celal Koloğlu ile müteahhitlik sektöründen ASO üyesi işadamları da yer aldı. Heyetin görüşmelerine Türkiye'nin Moskova Ticaret Başmüsaviri Atilla Kızıllarlan ile Petersburg Başkonsolosu Mehmet Çınar da eşlik etti.

Büyük Ankara Festivali'nde ASO 1. OSB Çadırı Açıldı

3 Temmuz 2010

3. Büyük Ankara Festivali'nde kurulan ASO 1. Organize Sanayi Bölgesi çadırının kurdelasını 3 Temmuz tarihinde,

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir ile Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek birlikte keserek açtılar.

Organize Sanayi Bölgesinde üretilen malların tanıtıldığı standları tek tek gezen Başkan Gökçek, Ankaralı ve çevre illerden gelen hemşerilerimizin hoşça vakit geçirecekleri bir festival düzenlemekten mutlu olduklarını belirtti ve esnafa da destek olan bir festival olduğunu ifade etti.

ASO Başkanı Özdebir ise Ankara ticari hayatının tanıtılmasına fırsat veren bu festivali düzenleyen Başkan Gökçek'e teşekkür ederek, Ankara'nın her geçen gün ticari, kültürel ve ekonomik anlamda gelişimini arttırdığını belirtti.

ASO 1.OSB'de Akaryakıt Muayene Aracı Üretildi

5 Temmuz 2010

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın ASO 1. OSB'ye yaptırdığı 50 adet akaryakıt muayene aracı 5 Temmuz tarihinde Ankara Sanayi Odası 1. Organize Sanayi Bölgesi'nde törenle hizmete girdi.

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir'in ev sahibi olduğu törene, Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Ölçüler ve Standartlar Genel Müdürü Bayram Tekin de katıldı.

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir konuşmasında akaryakıt konusundaki kaçak satışların parasının tüm milletin cebinden çıktığını belirterek, "Denetimlerin etkin bir şekilde yapılması tüm vatandaşlarımızın yararına

bir durum. Bu araçların Sincan 1. OSB'de üretilmesi de bizim için bir gurur kaynağı oldu. Emegi geçenlere teşekkür ediyorum." dedi.

Sanayi ve Ticaret Bakanı Ergün de "Bu denetimlerin amacı, sadece uygunsuz satış yapanların cezalandırılması değil, piyasanın iyi işlemesidir. Faaliyetler sonucunda ortaya çıkan yaptırım ve cezalar, piyasanın iyi işlemesi amacına ulaşmak adına kullandığımız araçlardır. Kimsenin vatandaşlarımızın güvenliğini tehdit etmesine, vatandaşımızın parasını bilerek veya bilmeyerek gasp etmesine izin vermeyiz. Bu nedenle, denetimleri daha fazla yaygınlaştırmak, daha etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirmek istiyoruz. Bu amaçla 50 adet akaryakıt muayene aracı daha satın aldık. Bu araçları da akaryakıt ölçek seti ve LPG master metresi ile teçhiz ederek il müdürlüklerimize dağıtacağız." dedi.

Başkan Özdebir ve Bakan Ergün, 50 akaryakıt muayene aracının kurdele keserek hizmete soktu.

ASO Başkanı Özdebir ve Bakan Ergün daha sonra Sincan Yolu üzerinde bulunan bir akaryakıt istasyonunda haberli denetim gerçekleştirdi.

Ankara İş Dünyası Platformu ASO'da Toplandı

Platform, Ankara'nın Expo 2020 adaylığını desteklerken, Bilişim Vadisinin Ankara'da kurulması için her türlü desteği vermeye hazır olduğunu da açıkladı.

2 Temmuz 2010

Ankara Sanayi Odası'nın öncülüğünde oluşturulan ve Ankara İş Dünyası örgütlerinden oluşan "Ankara İş Dünyası Platformu" ASO Başkanı Nurettin Özdebir başkanlığında 2 Temmuz tarihinde Ankara Sanayi Odası'nda toplandı. Toplantıya, Türk Sanayici ve İşadamları Vakfı (TÜSİAV), Ankara Giyim Sanayicileri Derneği (AGSD), Akyurt Sanayici ve İşadamları Derneği (AKSİAD), TOBB Ankara Kadın Girişimciler Kurulu, TOBB Ankara Genç Girişimciler Kurulu, Ankara Genç İşadamları Derneği (ANGİAD), İç Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (İÇASİFED), Kazan Sanayici ve İşadamları Derneği (KASİAD), Ankara Sanayici ve İşadamları Derneği (ASİAD), Ankaralı Sanayici ve İşadamları Derneği (ASAD), Başkent Sanayiciler Derneği (BASAD), Genç Girişim ve Yönetişim Birliği (GGYB), Hasanoğlan Sanayici ve İşadamları Derneği (HASİAD), MÜSİAD Ankara Şubesi, Ostim Organize Sanayi Bölgesi Sanayici İşadamı ve Yöneticiler Derneği (ORSİAD), Ostim Sanayici ve İşadamları Derneği (OSİAD), Sincan Etimesgut Sanayici ve İşadamları Derneği (SİSİAD), TÜGİAD Ankara Şubesi başkan ve temsilcileri katıldılar.

Platformun ASO'da gerçekleşen toplantısında, son haftalarda ülkemizde ve Ankara'da yaşanan olaylar değerlendirildi. Toplantı sonrasında yapılan açıklamada "son haftalarda terör olaylarında yaşanan artışın amacının, demokratikleşme sürecini sekteye uğratmak" olduğu vurgulanarak "terörün bu amacına ulaşmasına izin vermemek için terörle kararlılıkla mücadele edilirken, demokratikleşme çalışmalarına da hız verilmesi gerektiği" belirtildi. Açıklamada, terör

sorununun çözüm yerinin TBMM olduğu vurgulanarak, parti liderlerinin süratle bir araya gelmesi gerektiği ifade edildi.

Terörün şiddetle lanetlendiği açıklamada "insan hak ve özgürlüklerinin sınırları genişledikçe, terörün beslendiği alanın da daralacağı" ifade edilerek, "demokratikleşme yönünde atılan son adımlar Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde bir iyimserlik ve umut havası doğurmuş ve bu gelişme terör örgütünü telaşlandırmıştır. Bu nedenle demokratikleşme yönündeki adımlara yılmadan devam edilmeli ve uygulamalardaki yanlışlıklar da giderilmelidir" denildi.

Platformunun açıklamasında Ankara'ya ilişkin gelişmelerin de değerlendirildiği ve EXPO 2020'in Ankara'da düzenlenmesi için yapılan çalışmalara destek verileceği de belirtildi. Açıklamada, Hükümet'in Bilişim Vadisi için yer seçiminde Ankara'nın üstünlüklerinin gözardı edildiği ifade edilerek "Ankara ülkemizin en iyi üniversitelerini, savunma sanayii, elektronik sanayii, makine sanayii gibi ileri teknoloji kullanan sektörleri ve faaliyet gösteren teknokent ve teknoparkları ile Bilişim Vadisi için en uygun şehirdir. Ankara yerine nüfus ve sanayi yoğunluğu zaten yüksek olan bir ilin Bilişim Vadisi için seçilmesi doğru değildir. Yerli yazılım en çok ihtiyaç duyan savunma sanayinin ve yazılım sektörünün Ankara'da yoğunlaşmış olması, ayrıca nitelikli insan kaynağı, Ankara'nın Bilişim Vadisi için en uygun olduğunu göstermektedir." denildi.

ANKARA SANAYİ ODASI İFTAR YEMEKLERİ VERDİ

ASO 1. OSB'de İftar Yemeği Verildi

Ankara Sanayi Odası 1. Organize Sanayi Bölgesi iftar yemeği 23 Ağustos tarihinde ASO 1.OSB Ticaret Merkezinde gerçekleştirildi. ASO Başkanı Nurettin Özdebir'in ev sahipliğini yaptığı iftar yemeğine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül ile çok sayıda milletvekili, bürokrat, işadamı ve sanayici katıldı.

Başkan Özdebir Halkla Birlikte İftar Açtı

Ankara Sanayi Odası geçmiş yıllardan farklı olarak bu yıl ilk kez iftar çadırlarında yemek verdi. Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Yenimahalle Belediyesi'nin 6 çadırında toplam 4 bin 350 kişiye verilen iftar yemeklerine ASO Başkanı Nurettin Özdebir de katıldı.

İftar yemekleri; 24 Ağustos 2010 Salı günü Hacıbayram ve Sincan iftar çadırında, 25 Ağustos 2010 Çarşamba günü Hüseyin-gazi ve Siterler iftar çadırında, 28 Ağustos 2010 Cumartesi günü ise Şentepe ve Onkoloji Hastanesi iftar çadırında verildi.

İftarını vatandaşlarla beraber açan ASO Başkanı Özdebir "İftarı çadırlarda halkımızla paylaşmaya karar verdik" dedi. Özdebir, geçmiş yıllarda otellerde iftar programları yaptıklarını belirterek "Çadırlarda iftar yapmak farklı bir duygu, bundan sonraki yıllarda da bunu sürdürmek istiyoruz" dedi.

ASO Başkanı Özdebir ve Yönetim Kurulu Üyeleri Nanoteknoloji Merkezi'ni Ziyaret Etti

29 Temmuz 2010

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir ve Yönetim Kurulu üyelerinden Mehmet Doğanlar, Hasan Altun ve Yılmaz Kayaaslan Ulusal Nanoteknoloji Araştırma Merkezi'ni (UNAM) 29 Temmuz tarihinde ziyaret etti.

Ziyarete UNAM Müdürü Prof. Dr. Salim Çıracı'nın UNAM

Projesi'nin tarihçesi, vizyonu ve UNAM öğretim üyelerinin yakın gelecekteki planlarını anlatan sunumunun ardından, ASO Başkanı Özdebir ve Yönetim Kurulu üyeleri laboratuvarları gezdiler ve araştırma gruplarının liderlerinden çalışmalar hakkında bilgi aldılar.

İyilik Treni Yola Çıktı

24 Ağustos 2010

Tarihinin en acı olaylarından biriyle karşı karşıya kalan Pakistan'a yardım için Kızılay ve Sabah Gazetesinin düzenlediği "İyilik Treni" 24 Ağustos tarihinde törenle yola çıktı.

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir'in de katıldığı törene Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Pakistan Ankara Büyükelçisi Tarık Azizuddin, Kızılay Genel Başkanı Tekin Küçükali, TCDD Genel Müdürü Süley-

man Karaman, Sabah Gazetesi Ankara Temsilcisi Okan Müderrisoğlu ve çok sayıda vatandaş katıldı.

20 konteynırda 500 ton yardım götüren trene hareket sinyalini Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek verdi. ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Pakistan için yardım hesabı açtıklarını ve burada biriken paraların Pakistan'a gönderileceğini belirtti.

ASO'dan Öğretmenlere Eğitim

Ankara Sanayi Odası Türkiye'nin 81 ilinde bulunan 317 Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi'nde görev yapan öğretmenlere, mesleki gelişmelerini sağlamak ve günümüz teknolojik bilgileri ile donatılmalarını sağlamak amacıyla eğitim verdi. Eğitimler ASO 1. OSB Erkunt Eğitim Merkezi'nde gerçekleştirildi.

ASO'nun Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü işbirliğiyle gerçekleştirdiği eğitimlere, yaz döneminde 6 hafta süreyle 25 ayrı grupta toplam 542 öğretmen katıldı. Bu merkezlerde görev yapan toplam 4500 öğretmenin eğitimlerine önümüzdeki dönemde de devam edilecek. Ankara Sanayi Odası tarafından kurulan Erkunt Eğitim Merkezi eğitmenleri tarafından teorik olarak verilen eğitimlerin pratik uygulamaları ASO 1. OSB'de yer

alan Nuriş Kaynak Makineleri ve Hidromek ile Karayolları Genel Müdürlüğü Akköprü Eğitim ve Makine Atölye Tesisleri atölye ve Ar-Ge birimlerinde gerçekleştirildi.

Yaz dönemi son gruplarının eğitimleri 13 Ağustos 2010 tarihinde tamamlandı. Son grup öğretmenlerin sertifikalarını düzenlenen törenle ASO Başkanı Nurettin Özdebir verdi. Törene, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdür Yardımcısı Sadrettin Gönültaş da katıldı.

Sertifika töreninde bir konuşma yapan Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir mesleki eğitimin önemine vurgu yaparak "Ülke olarak mesleki formasyonları tam olarak almış, nitelikli insan gücünü oluşturmamız" dedi. Bu konuda reel sektöre de görevler düştüğünü belirten Özdebir, geleceğimiz olan evlatlarımızı eğiten öğretmenlerimizin mesleki gelişmelerine katkı yapmaktan dolayı Ankara Sanayi Odası olarak mutluluk duyduklarını ifade etti.

İyi nesiller yetiştirmek için yalnızca bilgi ve becerinin verilmesinin yeterli olmadığını sözlerine ekleyen Özdebir "Bizim en değerli hammaddemiz insan yani gençlerimiz ve gençlerimizi geliştirirken çağın bilgisi ve mesleki eğitimin yanında onları kişilik olarak da eğitmemiz gerekiyor, gençlerimize işimize duyduğumuz heyecanı da vermeliyiz" dedi.

KEREM GÖRSEV

Türkiye’de Caz deyince akla ilk gelen isim kuşkusuz Kerem Görsev’dir. Yıllarca televizyonda başarıyla caz programı yapan ve caz müziğini geniş kitlelere sevdiren Kerem Görsev, müziğinin ailesi ve memleketi kadar önem taşıdığını ifade ediyor.

Görsev, ayrıca cazın belli bir “zümrenin” müziği olmadığını söylüyor ve ekliyor: “Caz günün 24 saati dinlenebilecek bir müzik tarzıdır. Yeter ki içimizde müzik dinleyecek coşkumuz olsun”.

Öncelikle müziğin ve özelde cazın hayatınızdaki yansımaları ile başlayabilir miyiz? Müzisyenlik sizin için hayatınızın ne kadarını ifade ediyor?

Caz müziği benim için: Tabiatdaki yaşadığım olayların birebir anlatım sanatıdır. Bu dünyada yaşıyoruz. Ekolojik, sosyo-ekonomik, duygularımız, bütünüyle beni etkileyen unsurlar. Yaşadığım (Etkilendiğim) her şey bana müzik olarak, topluma da CD olarak geri dönüyor. Müzik, eşim, kızım, memleketim neyi ifade ediyorsa bana aynı duyguları yaşattırıyor.

Türk cazını nasıl tanımlarsınız?

Bizim kültürümüzde caz nasıl algılanıyor ve hangi özellikleri ile Türk cazı diğerlerinden ayrılıyor?

Türk cazı değil de içinde Türk motifleri barındıran bir müzik diye tanımlamayı ben daha uygun buluyorum. Dünyada caz müziği çok dinlenmiyor. Türkiye’de de durum farklı değil, dinlenmesi için hepimiz elimizden geleni yapmaya

çalışıyoruz. Türk gamları, ezgileri ve ritimleri bizi öteki müziklerden ayırıp daha net fark edilmemizi sağlıyor.

1950 ve 1960 yıllarının caz standartları ile bugünün standartlarını ve Türkiye’deki değişimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünyada caz müziğinin en verimli yılları 1950 ve 60’lı yıllarda yapılan besteler (Enstrümantal ve şarkı sözlü) döneme damgasını vurmuştur. Teknoloji ilerledikçe ve özellikle dünyadaki ekolojik denge bozulmaya başladıkça melodik yapılarda bir gerileme olduğuna

inaniyorum. Duygular yok olmaya ve müziğin içine çok fazla elektronik öğeler girdikçe samimiyet ve masumiyetin yok olduğuna inaniyorum. Türkiye’de 50’li ve 60’lı yıllardaki caz müziğinin bugün Türkiye’de çalınan caz müziğinin daha gerisinde olduğunu tahmin ediyorum. Ülkemizdeki meraklı ve yetenekli bir genç jenerasyon müzisyen grubu var, hepsi geliyorlar.

Müzik, eşim, kızım, memleketim neyi ifade ediyorsa bana aynı duyguları yaşattırıyor.

Türkiye'nin pek çok kentinde konserler verdiniz, etkinliklere katıldınız. Türkiye'nin coğrafi konumu kültürünü de fazlasıyla etkiliyor. Her dönem bu topraklar "arabesk" kültürle özdeşleştirildi. Bu durumu nasıl yorumluyorsunuz? Caz bize ne kadar yakın?

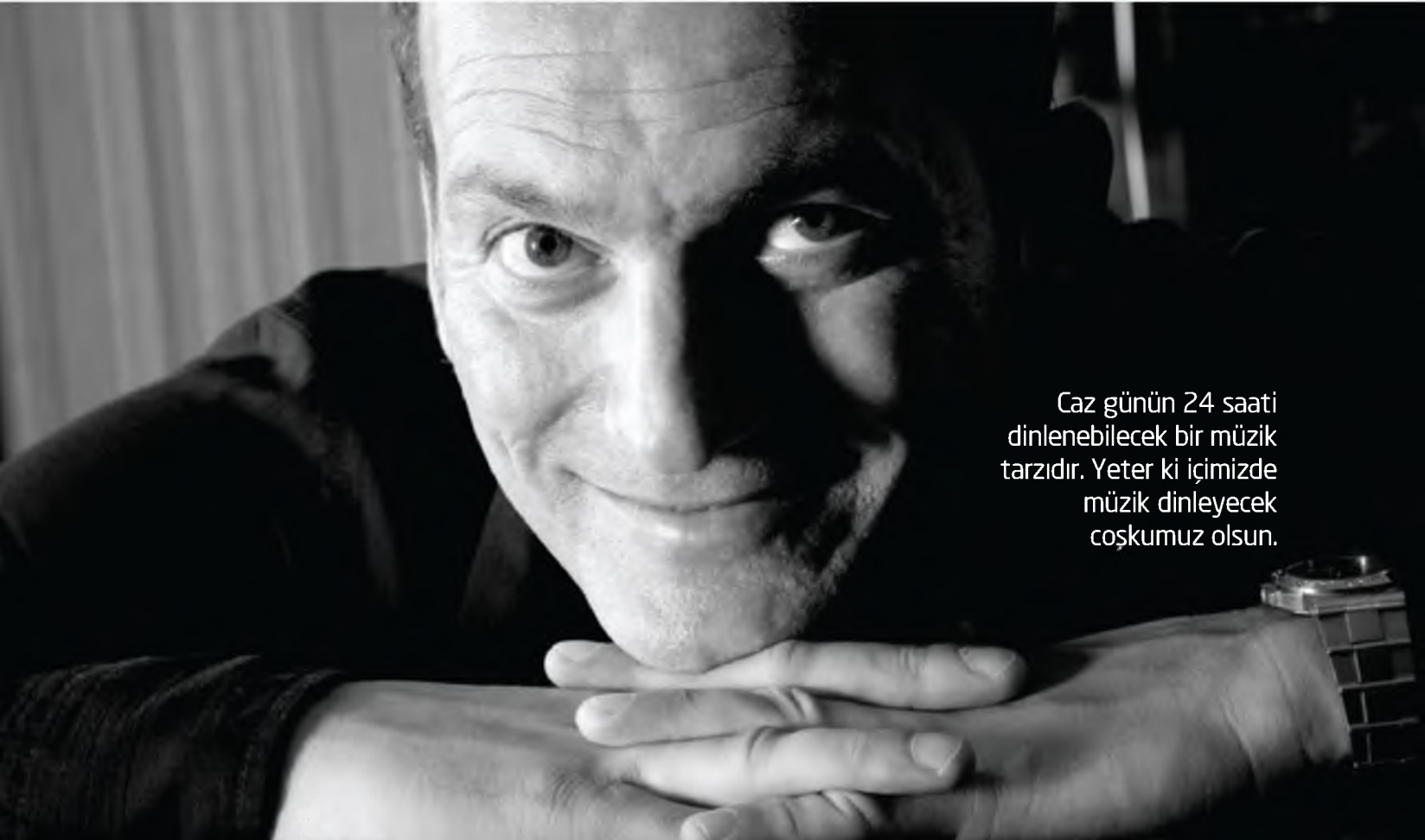
Teknoloji ilerledikçe ve özellikle dünyadaki ekolojik denge bozulmaya başladıkça melodik yapılarda bir gerileme olduğuna inanıyorum. Duygular yok olmaya ve müziğin içine çok fazla elektronik öğeler girdikçe samimiyet ve masumiyetin yok olduğuna inanıyorum.

Her müziğin dinleyicisi vardır ve farklı kesimlerden oluşur. Ben klasik müzik kökenli bir caz müzisyeniyim her iki tarzı da severek dinliyorum ve görevim, nitelikli müzikleri TV programlarım ile verdiğim konserler, yaptığım CD'ler ile geniş kitlelere yaymak. Anadolu'da gerçek halk ozanları bu toprakların saf seslerini duyuruyorlar. Her müzisyen inandığı samimiyetle icra ettiği müziği yaymaya çalışmalı. Hiç bir zaman inanmadığın, hissetmediğin müziği çalmassan dinleyiciyi kandırmamış olursun. Herkes kendine ait bir müzik keşfetmeli, dinlemeli ve sonra kendini geliştirip başka müziklere yelken açmalı.

Hazırladığınız televizyon programları ile caza olan ilginin artmasında önemli bir etkiniz oldu ancak özellikle ulusal kanallara baktığımızda hala önemli bir boşluk olduğunu görüyoruz. Caz sizce ne zaman belirli bir "zümre"nin dinlediği bir müzik olmaktan çıkıp gündelik hayata dahil olacak? Ya da caz doğası gereği mi bu şekilde konumlanıyor?

Ben 7 sene TV 8'de caz programı yaptım. 8 aydır ise TRT MÜZİK kanalında Kerem Görsev'le caz programı yapıyorum. Ulusal bir kanal ve yurtdışında da izleyicisi var. Ne ekerseniz onu biçersiniz. Caz günün 24 saati dinlenebilecek

Caz günün 24 saati dinlenebilecek bir müzik tarzıdır. Yeter ki içimizde müzik dinleyecek coşkumuz olsun.

Ben sevdiğim caz müzisyenlerini izlerken, dinlerken hayal kurar ve müzikal yaşantıma yön verecek kararlar alırım. Beni izleyen ve dinleyenlere de kendi bestelerimle hayal kurdurabiliyorsam ne mutlu bana.

Cazcılarının yükselişi her zaman diğer müzik türlerinde olduğundan daha yavaş oluyor. Bu da daha kalıcı eserleri beraberinde getiriyor. Ancak caz da kendi içinde farklı türler barındırıyor ve bazı türleri çok çabuk tüketiyor. Bunu neye bağlıyorsunuz?

Caz müzisyenlerin yükseliş ivmesi ağır fakat geriye kaymaz (Duruşlarını değiştirmeyen, tarzını koruyan, prodüktörlere teslim olmamış, inandığı müziğin dışına çıkmayan). Günümüzde müzik çok çabuk tüketiliyor. 1950'lerden kalma CD'leri hala dinleyip bir şeyler öğreniyoruz. Ticari amaçlı prodüktörlerin yol gösterdiği müzikler uzun ömürlü olmaz. Her müzisyen birazda elini taşın altına koyup kendi işlerini ele almalılar.

Yurtdışında da pek çok isimle ortak projeler ürettiniz. Türk cazı yurtdışında nasıl değerlendiriliyor?

Yurtdışında ve burada ben hep kendi bestelerimi çalıp, kendi rengimi, kokumu oluşturmak çabası içindeyim. En son 2010 Nisan ayında Londra'da London Philharmonia Orkestrası ile Therapy albümümü kaydettim. Alan Braodbent ve Ernie Watts gibi Grammy'si olan sanatçılar yer aldı. 2010 Aralık ayında çıkacak. Ülkemi en iyi şekilde temsil etmeye çalışıyorum.

"Caz hayal kurma ve kurdurma mekanizmasıdır." diyorsunuz. Peki, siz dinleyenlerinize nasıl bir hayali paylaşıyorsunuz?

Ben sevdiğim caz müzisyenlerini izlerken, dinlerken hayal kurar ve müzikal yaşantıma yön verecek kararlar alırım. Bu beni çok mutlu eder. Beni izleyen ve dinleyenlere de kendi bestelerimle hayal kurdurabiliyorsam ne mutlu bana.

twitter.com/keremgorsev / www.keremgorsev.com / www.myspace.com/keremgorsev

Anadolu'da gerçek halk ozanları bu toprakların saf seslerini duyuruyorlar. Her müzisyen inandığı samimiyetle icra ettiği müziği yaymaya çalışmalı. Herkes kendine ait bir müzik keşfetmeli, dinlemeli ve sonra kendini geliştirip başka müziklere yelken açmalı.

bir müzik tarzıdır. Radyolarda her gün caz programları dinlenebilir. İnternet üzerinde sınırsız radyolar var yurtdışından yayın yapan. Yeter ki içimizde müzik dinleyecek coşkumuz olsun.

Bildiğimiz kadarıyla albümlerinizde önce analog kayıt yapıyor sonra dijitalle çeviriyorsunuz. Analog kayıt yapmayı tercih etmenizin nedeni nedir? Dijitalleşen bir dünyada "her şey" ruhunu mu kaybediyor?

Yıllar önce analog kayıtlar yapardım. Şimdi stüdyolar son teknoloji dijital kayıtlar yapıyor. Benim değişmeyen tek şeyim akustik soundum. Ruhtaki duyguyu kaybetmezseniz teknoloji asla sizi teslim alamaz.

ASOBÜLTEN

ASO TEMMUZ - AĞUSTOS 2010 FAALİYETLERİ

- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Toplantısına iştirak etti.
- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, Tunus Büyükelçisi Gleyel Hadji rezidansında ziyaret etti. Söz konusu ziyaret kapsamında, Büyükelçi 1. Organize Sanayi Bölgelerimizden oldukça etkilendiklerini, Türkiye’de yaşanan bu hızlı gelişmeyi yakından takip ettiklerini, ülkelerinde de benzer bir yapılanmayı görmekten mutluluk duyacaklarını belirtti. Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir Leningrad Bölgesi Sanayi ve Ticaret Odası ile protokol imzalandığını, bu kapsamda OSB’ye benzer bir yapılanmanın orada gerçekleştirilmesi çalışmaları yaptıklarını, ülkemizden 15’er kişilik heyetlerin oradaki yatırım alanlarına uygun olarak belirlenerek, iş gezileri yapılmasının planlandığını ifade etti. Büyükelçi, uygun bir zamanda benzer bir çalışma yapmayı istediklerini, ayrıca Ankara ve Sanayi hususunda tanım yapılması, firma gezileri ayarlanmasından memnuniyet duyacaklarını belirtti.
- Türkiye Odalar, Borsalar ve Birlik Personeli Sigorta ve Emekli Sandığı Vakfı’nın İstanbul Ticaret Odası’nda gerçekleştirilen Genel Kurul Toplantısı’na üye delegesi olarak iştirak edildi. Anılan Genel Kurul’da 2009 yılı Faaliyet Raporu ve 2011 yılı İş Programı ve Bütçesi görüşüldü. Ayrıca Vakıf merkezinin İstanbul’dan Ankara’ya taşınmasına ilişkin Yönetim Kuruluna yetki verildi.
- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, Mısır Büyükelçiliği’nce düzenlenen “Mısır Ulusal Günü” kutlamasına iştirak etti.
- Odamız Yönetim Kurulu üyeleri Fahrettin Kürklü, Bülent BAYRAM, Odamız Genel Sekreteri Vedat Kahyalar, 1. OSB Müdürü İbrahim Hakkı Alptürk, 1-10 Ekim 2010 tarihleri arasında ASO 1. Organize Sanayi Bölgesi’nde düzenlenecek II. TSK Sergisi ile ilgili ön hazırlık toplantısı gerçekleştirdi.
- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, Yönetim Kurulu Üyesi Fahrettin Kürklü, Odamız Genel Sekreteri Vedat Kahyalar, Genel Sekreter Yardımcısı Oya Görkmen’in katılımlarıyla Odamız ve T.C. Kara Kuvvetleri Komutanlığı işbirliği ile 1-10 Ekim 2010 tarihleri arasında savunma sanayimizin, ülkemiz ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirilmesi ve bu alanda mümkün olduğunca dışa bağımlılığın azaltılması ve ihracatın ithalatı karşılama oranının artırılmasına yönelik “II. TSK Malzeme Sergisi” ve sergiye paralel olarak 1-5 Ekim 2010 tarihleri arasında düzenlenecek olan ANKARA SANAYİ FUARI (ANSAF’10)’na yönelik müteakip toplantılar gerçekleştirildi. Bu toplantılara ASO yetkilileri, Fuarçılık Şirketi yetkilileri, I. OSB yetkilileri ve işbirliği içerisinde olduğumuz kurum kuruluşların ilgili temsilcileri iştirak etti. ASO ve I. OSB Müdürlüğü’nde gerçekleştirilen bu toplantılarda sergi ve fuar hazırlıklarına yönelik koordinasyon sağlanarak işleyişe yönelik kararlar alınmaktadır.
- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, Ankara İl Milli Eğitim Müdürü Kamil Aydoğan’ı makamında ziyaret etti.
- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, TOBB tarafından Ürgüp de düzenlenen Arama Konferansı toplantısına iştirak etti.
- İstihdam ve Mesleki Eğitim Yürütme Kurulu Toplantısına iştirak edildi. İŞKUR Genel Müdürlüğü Ankara İl Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen toplantıya Oda Temsilcisi olarak katılım sağlanmış olup; toplantıda istihdam ve mesleki eğitim çalışmalarının uygulama takvimi üzerinde görüşülmüştür.
- Odamız Genel Sekreteri Vedat Kahyalar, Adularya Enerji Elektrik Üretimi ve Madencilik A.Ş.’nin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Taner Yıldız’ın katılımlarıyla, Rixos Grand Hotel’de düzenlediği, Yunus Emre Termik Santrali yapım anlaşmaları imza törenine iştirak etti.
- Odamız Genel Sekreteri Vedat Kahyalar, Anadolu Ajansı Yurt Haberler Müdür Yardımcısı Ercan Halıcı’yı makamında ziyaret etti.
- Pakistan Ataşesi Sayın Muhammed Khalid Jamalı makamında ziyaret edildi. Söz konusu görüşmede 13-14-15 Ekim tarihleri arasında Ankara Sanayi Odası’nda üyelerimize yönelik yarım günlük Pakistan bilgilendirme günü yapılmasının düşünüldüğü ifade edildi.

- Odamızca Ekim ayında düzenlenecek olan Türk Silahlı Kuvvetleri 2. Malzeme Sergisi ve Ankara Sanayi Fuarı bilgilendirme toplantısı Rixos Grand Ankara Otel’de gerçekleştirildi. Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir’in ev sahibi olduğu toplantıya, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Devlet Bakanı Zaffer Çağlayan, Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, Savunma Sanayii Müsteşarı Murad Bayar, Ankara milletvekilleri, ilçe belediye başkanları, Ankara’daki üniversitelerin rektörleri, Organize Sanayi Bölgeleri’nin başkanları, Ankara İş Dünyası Platformu üyeleri ile iş dünyasının önde gelen isimleri katıldı.

- Odamız Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Servet Kefi, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı’nın Yönlendirme Komitesi toplantısına iştirak etti. Yönlendirme Komitesi toplantısında, DPT Müsteşarlığı’na 2011 yılı yatırım programında yer almak üzere teklif edilen araştırma altyapısı ve araştırmacı yetiştirme projelerini değerlendirme kriterleri gözden geçirilerek revize edilerek, süreçle ilgili gerekli yönlendirmeler yapıldı.

- TOBB-ETÜ ve TEPAV (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı) bünyesinde gerçekleştirilen, UMEM (Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi) - BECERİ’10 İhtiyaç Analizi ve Anket Tasarımı

toplantı ve çalıştayına iştirak edildi. Toplantıda beceri kazandırma ve iş edindirme seferberliği olarak tanımlanan BECERİ’10 Projesi’nin amaç ve hedefleri üzerinde durulmuş, pilot olarak seçilmiş olan 19 Sanayi ve Ticaret Odası ile Sanayi Odalarından beklenen katkılar ve çalışmalar anlatıldı; proje uygulama takvimi ve uygulama metodu üzerinde görüşüldü.

- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, OSİAD’ın düzenlediği geleneksel iftar yemeğine iştirak etti.

- Yönetim Kurulu Başkanımız Nurettin Özdebir, OSTİM OSB’nin düzenlediği geleneksel iftar yemeğine iştirak etti.

RESMİ GAZETE ÖZETLERİ (14.07.2010-17.08.2010)

14.07.2010 - 27641

- Küçük Sanayi Sitelerinin Kredilendirilmesine İlişkin Yönetmelik
- Tıbbi Cihazlar Uyarı Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ

15.07.2010 - 27642

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/36)
- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/37)
- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/38)

16.07.2010 - 27643

- Ulusal Hububat Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ

17.07.2010 - 27644

- İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/39)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/40)

- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2005/8 Sayılı Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ

- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2010/6)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/20)

- Yağlık Aycıçeği Tohumu ve Ham Aycıçeği Tohumu Yağı İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ

- İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

20.07.2010 - 27647

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/18)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin 2008/29 Sayılı Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ

21.07.2010 - 27648

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/41)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/19)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/21)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/22)

24.07.2010 - 27651

- İşkolu Tespit Kararları (2010/42, 2010/43, 2010/44, 2010/45, 2010/46, 2010/47, 2010/48, 2010/49, 2010/50, 2010/51, 2010/52, 2010/53, 2010/54)

25.07.2010 - 27652

- Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddeleri ile Temasta Bulunan Plastik Madde ve Malzemeler Tebliği’nde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2010/32)

30.07.2010 - 27657

- Kamu İhale Genel Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

- Türk Gıda Kodeksi Bulgur Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2010/34)

31.07.2010 - 27658

- Karayolları Trafik Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

- Sağlık Bakanlığı Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3. maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar Hakkında Karar

- Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3. Maddesinin (g) Bendi Kapsamında Yapılacak Mal ve Hizmet Alımlarında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

04.08.2010 - 27662

- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

- Hazır Ambalajlı Mamullerin Ağırlık ve Hacim Esasına Göre Net Miktar Tespitine Dair Yönetmelikte (76/211/AT) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Hazır Ambalajlı Mamullerin Nominal Dolum Miktarı ile İlgili Kuralların Belirlenmesine Dair Yönetmelik (2007/45/AT)

- Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 274)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/55)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/56)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/57)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/58)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/59)

- Mecburi Standardın Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ (No: ÖSG-2010/19)

05.08.2010 - 27663

- Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddelerinde Bulunmasına İzin Verilen Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2010/38)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/23)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/24)

06.08.2010 - 27664

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/60)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/61)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/62)

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/63)

- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

07.08.2010 - 27665

- İthalat Rejimi Kararına Ek Karar

- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC) Kapsamında SZUTEST Teknik Kontrol ve Belgelendirme Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.'nin Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ (No: YİG/2010-11)

- Türk Gıda Kodeksi Zeytinyağı ve Pirina Yağı Tebliği (No: 2010/35)

- Türk Gıda Kodeksi Zeytinyağı ve Pirina Yağı Numune Alma ve Analiz Metotları Tebliği (No: 2010/36)

- Organik Tarım Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2010/37)

10.08.2010 - 27668

- Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Mecburi Standardın Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ (No: ÖSG-2010/18)

- Petrol Piyasasında Sigorta Yükümlülükleri Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

12.08.2010 - 27670

- Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

13.08.2010 - 27671

- Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik

- İşkolu Tespit Kararı (No: 2010/64)

15.08.2010 - 27673

- İthalat Rejimi Kararına Ek Karar

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2010/25)

16.08.2010 - 27674

- Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik

- Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik

- Yurtdışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2010/6)

18.08.2010-27676

- Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik

- İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu ile İlgili 2010/18 Sayılı Başbakanlık Genelgesi

- Yurtdışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2010/6)

19.09.2010-27677

- Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Satın Alma ve İhale Yönetmeliği

- Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

21.08.2010-27679

- Zirai Karantina Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2010/8)

22.08.2010-27680

- 2010/768 Dahilde İşleme Rejimi Kararında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar

24.08.2010-27682

- 2010/761 Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna ve Hersek Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Değiştirilmesi Hakkında Protokol'ün Onaylanması Hakkında Karar

26.08.2010-27684

- Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 275)
- Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna Ait Tebliğler

27.08.2010-27685

- Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ

28.08.2010-27686

- 2010/786 Karayolu ile Uluslararası Eşya Taşıyan Araçların Seyir, Konaklama, Denetleme, Güvenlik ve Gümrük İşlemlerine Ait Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

- Mükelleflerin İzahat Taleplerinin Cevaplandırılmasına Dair Yönetmelik

- Gıda Maddelerinin ve Gıda Bileşenlerinin Üretiminde Kullanılan Ekstraksiyon Çözücülerini Tebliği (No: 2010/40)

29.08.2010-27687

- Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında

Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

DUYURULAR

21. BANGLADEŞ GİYİM VE TEKSTİL FUARI

Bangladeş Tekstil Üreticileri ve İhracatçıları Birliği (BGMEA) tarafından 25-27 Kasım 2010 tarihleri arasında Dakka'da 21. Bangladeş Giyim ve Tekstil Fuarı düzenlenecektir. Söz konusu Fuar'a ilişkin detaylı bilgi www.bgmea.com.bd adresinden, başvuru formu ve program TOBB Dış Ekonomik İlişkiler Dairesi web sitesinden (<http://www.tobb.org.tr/deid>) erişilebilmektedir. (0106-2841)

SIAL MIDDLE EAST 2010 FUARI

22-24 Kasım 2010 tarihleri arasında, SIAL Middle East 2010 Gıda Fuarı, Abu Dhabi Birleşik Arap Emirlikleri'nde düzenlenecektir. (1626-2781)

ÜLKE BİLGİLERİ

TÜRKİYE - KATAR VİZE MUAFİYETİ ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti arasında Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport Hamilleri için Vizenin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Mutabakat Muhtırası imzalanmıştır. Söz konusu Mutabakat Muhtırası'nın içeriğine ilişkin ayrıntılı bilgi Odamızdan (Tel: 417 12 00 - 1300) temin edilebilmektedir. (0103-4265)

FUARLAR

❖ 11th WESTERN CHINA INTERNATIONAL FUARI

17-21 Ekim 2010 Chengdu, Sichuan Province

Detaylı Bilgi: Ms. Su Ruting, Ms. Du Yu

Telefon: +86 28 86605292

Faks: +86 28 86605292

E-Mail: expo@westernchinafair.org,
<http://www.westernchinafair.org>

❖ TRANSOMAN ULAŞTIRMA, TAŞIMACILIK ve LOJİSTİK FUARI

10-12 EKİM 2010 MUSKAT

Detaylı Bilgi: Ebrahim Taner

Telefon: +968 952 10203

Faks: +968 245 64303

E-Mail: ebrahim@oite.com

www.trans-oman.com

❖ STİÜF YAPI MALZEMELERİ, İNŞAAT TEKNOLOJİLERİ ve EKİPMANLARI FUARI

4-7 KASIM 2010 ABUJA, NİJERYA

Detaylı Bilgi: Fatma Minaz

Telefon: 0 312 418 68 99

Faks: 0 312 418 76 55

E-Mail: fatma.minaz@remfuvar.com.tr /
remfuvar.ankara@gmail.com

<http://www.remfuvar.com.tr>

❖ STİÜF TARIM VE TARIM MAKİNELERİ, GIDA VE GIDA TEKNOLOJİLERİ FUARI

4-7 KASIM 2010 ABUJA, NİJERYA

Detaylı Bilgi: Fatma Minaz

Telefon: 0 312 418 68 99

Faks: 0 312 418 76 55

E-Mail: fatma.minaz@remfuvar.com.tr /
remfuvar.ankara@gmail.com

<http://www.remfuvar.com.tr>